

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ:
ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ »

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Πάρκα τσέπης: Παραμετροποίηση
μικρών αστικών χώρων πρασίνου.

Στυλιανή Δέσποινα Καζαμία
ΑΜ: ssd19006

Επιβλέποντες:
Δρ. Μαρία Σίνου
Δρ Νικόλαος Κουρνιατής

Αθήνα, Μάρτιος 2023

UNIVERSITY OF WEST ATTICA
SCHOOL OF APPLIED ART AND CULTURE
DEPARTMENT OF INTERIOR
ARCHITECTURE

POSTGRADUATE PROGRAM (MSc)
“INTERIOR ARCHITECTURE:
SUSTAINABLE AND SOCIAL DESIGN”

Diploma Thesis

Pocket parks: Parameterizing
small urban green spaces.

Styliani Despoina Kazamia
Registration Number:ssd19006

Supervisors:
Dr Maria Sinou
Dr Nikolaos Kourniatis

Athens, March 2023

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ:
ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ»

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία
Πάρκα τσέπης: Παραμετροποίηση
μικρών αστικών χώρων πρασίνου.

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής συμπεριλαμβανομένου και του Εισηγητή

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εξετάστηκε επιτυχώς από την κάτωθι Εξεταστική Επιτροπή:

Α/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
	Δρ. Μαρία Σίνου	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	
	Δρ Νικόλαος Κουρνιατής	Αναπληρωτής Καθηγητής	
	Δρ Στέλλα Τσόκα	Επίκουρη Καθηγήτρια	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Καζαμία Στυλιανή Δέσποινα του Νικολάου, με αριθμό μητρώου ssd19006, φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Αρχιτεκτονική Εσωτερικών Χώρων: Αειφορικός και Κοινωνικός Σχεδιασμός» του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

*Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι έξι μήνες και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

Στυλιανή Δέσποινα Καζαμία

Πρόλογος

Το ενδιαφέρον μου για το συγκεκριμένο θέμα πρόεκυψε αρχικά από το σχετικό μάθημα του μεταπτυχιακού 'Σχεδιαστικές παρεμβάσεις στον αστικό δημόσιο χώρο'. Σχεδιάζοντας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου μια πρόταση για πάρκο τσέπης σε ένα μικρό κενό οικόπεδο που η ομάδα επέλεξε ανάμεσα σε άλλα διαθέσιμα της περιοχής, αναρωτήθηκα πόσο πιθανή είναι η δημιουργία ενός πάρκου τσέπης σε ένα οποιοδήποτε αστικό κενό. Παράλληλα οι συνεχείς ειδήσεις- ανακοινώσεις για παράδοση των πρώτων πάρκων τσέπης στην Αθήνα και το σχετικό πρόγραμμα του δήμου για τη δημιουργία αυτών ενίσχυσαν την περιέργεια μου για το συγκεκριμένο είδος δημόσιου χώρου. Έχοντας συμμετάσχει στο παρελθόν σε έργα σχεδιασμού δημόσιου χώρου, πάρκα, πλατείες και αθλότοπους, θεώρησα αυτό το θέμα ως το πιο ενδιαφέρον για περαιτέρω έρευνα .

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου και την τριμελή επιτροπή για την αρωγή τους σε όλη αυτή την περίοδο του μεταπτυχιακού προγράμματος. Ευχαριστώ ξεχωριστά την κα Μάρω Σίνου για την επίβλεψη της παρούσας διπλωματικής εργασίας αλλά και για τις βάσεις που έθεσε στην αναζήτηση αειφορικών πρακτικών σχεδιασμού και τον κ. Νικόλαο Κουρνιατή που με εισήγαγε στον κόσμο του παραμετρικού σχεδιασμού και συνέβαλε καθοριστικά στην εξέλιξη αυτής της εργασίας. Τέλος, ευχαριστώ τους δικούς μου ανθρώπους που με στήριξαν σε όλη αυτή την προσπάθεια.

Περίληψη θέματος

Αντικείμενο μελέτης της εργασίας αποτελεί το πάρκο τσέπης, γνωστό με τους όρους rocket park, mini-park ή και vesty park, και αναφέρεται σε είδος αστικού χώρου πρασίνου μικρής κλίμακας. Τα πάρκα τσέπης δημιουργούν νέους δημόσιους χώρους ή αξιοποιούν παλαιότερους και αποτελούν μια επιλογή ιδιαίτερης σημασίας για περιοχές με υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού, ιδιαίτερα στα κέντρα των πόλεων όπου μεγαλύτεροι χώροι πρασίνου δεν είναι εφικτοί. Συνήθως καταλαμβάνουν εμβαδόν 1-3 οικοπέδων και δεν ξεπερνούν τα 1.000 τ.μ., η έκταση τους καθορίζεται από τη διαθεσιμότητα γης παρά από καθορισμένα πρότυπα. Συνήθως καλύπτουν κενά οικόπεδα των τετραγώνων ή σχηματίζονται στο εσωτερικό οικοδομικών τετραγώνων, ανάμεσα σε κτίρια, ή στο τέλος οδικών αξόνων, είναι άμεσα ορατά τουλάχιστον από μια πλευρά και χαρακτηρίζονται από πράσινο και δέντρα. Εξαιτίας των φυσικών χαρακτηριστικών τους τα Πάρκα τσέπης επαναφέρουν στο προσκήνιο τη διαχείριση των τυφλών τοίχων ή των ενοποιημένων ακάλυπτων χώρων πολυκατοικιών και περιοχές εγκαταλελειμμένες ή απλά ανεκμετάλλευτα αστικά κενά.

Μελετώνται, λοιπόν, τα χαρακτηριστικά ενός τέτοιου χώρου, και η σημασία του για τον χρήστη και το ευρύτερο περιβάλλον έδρασης του. Καταγράφονται οι χρήσεις που μπορεί να φιλοξενήσει και τις ομάδες που μπορεί να εξυπηρετήσει, ο εξοπλισμός που απαιτείται, τα υλικά που θα το διαμορφώσουν και τρόποι διατήρησης ενός τέτοιου πάρκου γειτονιάς. Γίνεται σύγκριση με άλλους χώρους πρασίνου μικρότερης και μεγαλύτερης κλίμακας ώστε να συμπεράνουμε τη σημασία ενός τέτοιου πράσινου χώρου μεμονωμένου χαρακτήρα και την δυνατότητα ή μη σύνδεσης τους σε ένα ευρύτερο λειτουργικό πράσινο δίκτυο. Καταγράφονται αναλυτικά τα πλεονεκτήματα τους και πως αυτά συμβάλουν στην αειφόρο ανάπτυξη και εξυπηρετούν τους 17 στόχους του ΟΗΕ. Έπειτα, γίνεται ιστορική αναδρομή και παρουσιάζονται μελέτες περιπτώσεων παλιότερων και σύγχρονων πάρκων τσέπης, αξιοσημείωτες για την πλήρη κατανόηση του φαινομένου και την αιτιολόγηση της σημασίας του ως χώρος πρασίνου και ανάπαυλας. Μια από αυτές και το πάρκο τσέπης στο Manhattan, το Paley Park (1964) το οποίο θεωρείται το πρώτο πάρκο τσέπης καθώς και το πρόγραμμα δημιουργίας πάρκων τσέπης του δήμου Αθηνών. Επιλέγονται τέσσερις από αυτές τις περιπτώσεις, διαφορετικών χρονολογιών από την ελληνική και τη διεθνή πραγματικότητα και ελέγχονται ως προς τις παραμέτρους σχεδιασμού τους όπως αυτές εντοπίστηκαν από τη αρχική μελέτη και έπειτα ως προς τα οφέλη του προς τους τομείς της αειφορίας. Τέλος, επιχειρείται ο εντοπισμός σχέσεων μεταξύ των χωρικών χαρακτηριστικών αυτών των πάρκων και έπειτα η απόδοση τους στο χώρο μέσω λογισμικού με στόχο την παραμετροποίηση τους. Εξετάζεται κάθε παράμετρος σχεδιασμού με έμφαση στις σχέσεις που δημιουργούνται μεταξύ των στοιχείων και όχι στα μεγέθη αυτών και επιχειρείται η δημιουργία μιας αλληλουχίας εντολών που η εφαρμογή της σε οποιοδήποτε οικόπεδο θα εξασφαλίζει την ύπαρξη όλων των απαραίτητων χωρικών χαρακτηριστικών. Μέσα από την παραμετροποίηση αποδεικνύεται η δυνατότητα προσαρμοστικότητας των χωρικών ποιοτήτων του πάρκου τσέπης σε οποιοδήποτε κενό ανεξαρτήτως διαστάσεων.

Λέξεις κλειδιά_Πάρκο τσέπης, μικροί χώροι πρασίνου, αστικό πράσινο, παράμετροι σχεδιασμού, παραμετροποίηση πάρκου τσέπης.

Abstract

The subject of this study is the pocket park, known also by the terms mini-park or even vesty park, and it refers to a type of small-scale urban green space. Pocket parks create new public spaces or use the older ones and they appeared like a particularly important option for areas with high population concentrations, especially in city centers where larger green spaces are not possible. They usually occupy an area of 1-3 plots and do not exceed 1.000 m², their size is determined by land availability rather than set standards. They usually cover empty plots of blocks or are formed inside building blocks, between buildings, or at the end of road, they are directly visible at least from one side and are characterized by green and trees. Due to their natural characteristics, Pocket Parks bring back the management of blind walls issue or consolidated uncovered spaces of apartment buildings and areas abandoned or simply unexploited urban spaces.

This study intends to identify the characteristics of a pocket park and its importance for people and the environment, the activities it can accommodate and the groups that can serve, the appropriate equipment, the materials will form it and ways to maintain a neighborhood park. Pocket park is comparing with other green spaces of a smaller and larger scale in order to conclude the importance of an individual green space and the possibility or not to be connected to a wider green network. A survey also intended to write down the advantages and how they contribute to sustainable development and serve the 17 goals of the UN. After a case studies' review of past and present pocket parks it concludes to the phenomenon's understanding and its importance as a city's green space. One of them of the case studies is the pocket park in Manhattan, Paley Park (1964) which is considered the first pocket park of its city, as well as the pocket park designing program of the municipality of Athens. Four of these cases from different eras of the Greek and international reality, are selected and checked in terms of their design parameters as identified by the initial study and then in terms of its benefits to the areas of sustainability. Finally, it identifies connections between the spatial characteristics of these parks and then to render them in space through software in order to parameterize them. Each design parameter is examined with an emphasis on the connection among the elements and not on their sizes, and is attempted to create a sequence of commands whose application on any plot will ensure the existence of all the necessary spatial characteristics. Through parameterization, it is proved the adaptability of the spatial qualities of the pocket park to any space regardless of its dimensions.

Keywords_ Pocket park, small green spaces, urban green spaces, design parameters, parameterization of pocket park.

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	2
Ευχαριστίες.....	2
Περίληψη θέματος.....	3
Abstract	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΑ ΠΑΡΚΑ ΤΣΕΠΗΣ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΙΑΣ ΠΟΛΗΣ.	9
1.1. 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals _SDGs)	9
1.2. Πράσινες υποδομές.....	11
1.3.Πράσινες υποδομές στην Ελλάδα.....	13
1.4. Ανάγκη για δημιουργία μικρών χώρων πρασίνου.....	14
1.5. Τι είναι το πάρκο τσέπης.....	15
1.5.1. Ορισμός	15
1.5.2. Πλεονεκτήματα	16
Περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα.....	17
Κοινωνικά και ψυχολογικά πλεονεκτήματα	19
Οικονομικά πλεονεκτήματα.....	21
1.6. Οι στόχοι αειφόρου ανάπτυξης που εξυπηρετούν οι μικροί αστικοί χώροι πρασίνου. .	22
1.7. Πολυκριτηριακό εργαλείο αξιολόγησης πάρκων τσέπης σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	27
2.1. Ιστορική αναδρομή	27
2.1.1. Τα πρώτα πάρκα τσέπης στις ΗΠΑ.....	29
2.1.2. Πρόγραμμα πάρκων τσέπης στην Ευρώπη	33
2.1.3. Ψηφιακή δικτύωση	36
2.2. Παράμετροι σχεδιασμού.....	36
2.2.1.Χωρικά χαρακτηριστικά πάρκου_ χωρικοί παράμετροι.....	37
2.2.2.Κοινωνικά χαρακτηριστικά πάρκου_ κοινωνικοί παράμετροι	42
2.2.3.Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά πάρκου_ περιβαλλοντικοί παράμετροι.....	44
2.3. Τυπολογία πάρκων.....	46
2.3.1.Τύποι πάρκων τσέπης με βάση την ανοιχτότητα/κλειστότητα των ορίων του οικόπεδου.	46
2.3.2.Τύποι πάρκων τσέπης με βάση τις λειτουργίες.....	48
2.4. Χρηματοδότηση, Διαχείριση και Συντήρηση	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΛΕΤΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ.....	56

3.1. Παραδείγματα σύγχρονα από την ελληνική και διεθνή πρακτική	56
3.1.1. Παραδείγματα ευρωπαϊκών πάρκων τσέπης	56
3.1.2. Τα πρώτα πάρκα τσέπης στην Αθήνα	60
3.2. Σύγκριση παραδειγμάτων μελέτης	69
3.3. Εφαρμογή πολυκριτηριακού εργαλείου αξιολόγησης	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΠΟΙΗΣΗ	77
4.1. Παραμετρικός σχεδιασμός	77
4.1.1. Αναζήτηση ποιοτικών χαρακτηριστικών ενός πάρκου τσέπης	78
4.2. Προσέγγιση ενός πάρκου τσέπης με τη μεθοδολογία του παραμετρικού σχεδιασμού. (απόδοση με Grasshopper)	80
4.2.1. Παραμετροποίηση	81
4.2.2. Αποτελέσματα εφαρμογής στα πέντε οικόπεδα	84
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	90
Προβληματισμοί - Πρόταση για μελλοντική έρευνα	93
Όροι	94
Βιβλιογραφία	96
Κατάλογος εικόνων	102
Κατάλογος πινάκων	106

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα αστικά πάρκα υλοποιούνται ως επί το πλείστον ως μεγάλα έργα πράσινης υποδομής αποκλειστικά για ψυχαγωγικές δραστηριότητες και οικονομίες. Αυτή τη στιγμή, το 54% του παγκόσμιου πληθυσμού είναι αστικός και προβλέπεται να αυξηθεί στο 68% έως το 2050 (UN, 2018). Αυτό συνεπάγεται την ανάγκη για μια πιο βιώσιμη προσέγγιση όσον αφορά τη συνολική συμβίωση στις πόλεις, τη μετακίνηση, την παραγωγή τροφίμων κ.α. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας θεωρεί ότι η ελάχιστη αναλογία πρασίνου στις πόλεις ανά κάτοικο δεν μπορεί να είναι κάτω από τα 9 τ.μ./κάτοικο, όταν στο λεκανοπέδιο Αττικής είναι 2,5 τ.μ./κάτοικο ενώ στην Αθήνα υπολογίζεται ότι αντιστοιχεί 0.96τ.μ./κάτοικο και στη Θεσσαλονίκη 2,14τ.μ./κάτοικο. (WWF) Σε όλες σχεδόν τις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας, υπάρχουν πολύ λιγότεροι χώροι πρασίνου από όσους είναι αναγκαίοι. Επιπλέον, ακόμα και αυτοί οι λίγοι διαθέσιμοι, πολλές φορές περνάνε απαρατήρητοι στους πολίτες, ενώ άλλες φορές υποβαθμίζονται από την αδιαφορία των αρμόδιων αρχών αλλά και των χρηστών. Παράλληλα, η διαθεσιμότητα μεγάλων αστικών κενών για ανάπτυξη πρασίνου είναι μικρή στις πυκνοκατοικημένες πόλεις σε αντίθεση με τα μικρά κενά που συναντώνται διάσπαρτα μέσα στον αστικό ιστό.

Αντικείμενο μελέτης της εργασίας αποτελούν οι μικροί χώροι πρασίνου που μπορούν να αναπτυχθούν σε αυτά τα μικρά αστικά κενά. Συγκεκριμένα μελετάται το πάρκο τσέπης, γνωστό με τους όρους rocket park, mini-park ή και vesty park, το οποίο αποτελεί είδος αστικού χώρου πρασίνου μικρής κλίμακας. Τα πάρκα τσέπης δημιουργούν νέους δημόσιους χώρους ή αξιοποιούν παλαιότερους και αποτελούν μια επιλογή ιδιαίτερης σημασίας για περιοχές με υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού, ιδιαίτερα στα κέντρα των πόλεων όπου μεγαλύτεροι χώροι πρασίνου δεν είναι εφικτοί. Συνήθως δεν ξεπερνούν τα 1.000 τ.μ., η έκταση τους καθορίζεται από τη διαθεσιμότητα γης παρά από καθορισμένα πρότυπα. Καλύπτουν κενά οικοπέδα των τετραγώνων ή σχηματίζονται στο εσωτερικό αυτών, ανάμεσα σε κτίρια ή στο τέλος οδικών αξόνων, είναι άμεσα ορατά τουλάχιστον από μια πλευρά και χαρακτηρίζονται από πράσινο. Εξαιτίας των φυσικών χαρακτηριστικών τους τα πάρκα τσέπης επαναφέρουν στο προσκήνιο τη διαχείριση των τυφλών τοίχων ή των ενοποιημένων ακάλυπτων χώρων πολυκατοικιών και περιοχές εγκαταλελειμμένες ή απλά ανεκμετάλλευτες και χωρίς χρήση. Οι κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου μικρής κλίμακας αυτή τη στιγμή παρουσιάζονται ως ένα πιθανό πρώτο βήμα προς τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και την ίση από όλους πρόσβαση σε δημόσιους χώρους στις πυκνοκατοικημένες πόλεις. Θα μπορούσαν πράγματι τα πάρκα τσέπης να αποτελέσουν τη λύση στο ζήτημα της έλλειψης αστικού πρασίνου που παρουσιάζουν οι μεγάλες πόλεις;

Στόχος αυτής της εργασίας είναι η μελέτη και η ανάλυση του όρου πάρκου τσέπης, με βάση τα χαρακτηριστικά και τα οφέλη του προς το περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία και τον τρόπο που εξυπηρετούν τους 17 στόχους της αειφόρου ανάπτυξης. Έπειτα στοχεύει στον εντοπισμό των παραμέτρων σχεδιασμού και στην εύρεση πιθανής τυπολογίας πάρκων καθώς και στην καταγραφή χαρακτηριστικών που καθιστούν το πάρκο τσέπης λειτουργικό αν και περιορισμένο σε έκταση. Μέσα από την ανάλυση και τη σύγκριση χαρακτηριστικών παραδειγμάτων πάρκων μικρής κλίμακας επιχειρείται αξιολόγηση των χώρων με βάση την προσφορά τους στη βιώσιμη ανάπτυξη. Τέλος, σκοπός είναι η απόδειξη της δυνατότητας

προσαρμογής του σε κάθε πιθανό οικόπεδο μέσα από τον εντοπισμό των ποιοτικών χαρακτηριστικών του και την παραμετροποίηση του πάρκου τσέπης.

Για την κάλυψη των παραπάνω, η εργασία δομείται ως εξής:

Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται ο όρος πράσινες υποδομές, ποιες μορφές μπορεί να πάρει μέσα στον πυκνοδομημένο αστικό ιστό και ποια η σημασία τους. Η ανάγκη για δημιουργία χώρων πρασίνου στις πόλεις ξεχωρίζει το πάρκο τσέπης, το οποίο ορίζεται και αναλύεται ως προς τα χαρακτηριστικά και τα οφέλη του. Στο δεύτερο κεφάλαιο ακολουθεί ιστορική αναδρομή, μέσα από παραδείγματα των πρώτων μικρών πάρκων καταγράφονται οι παράμετροι σχεδιασμού, ο τρόπος λειτουργίας και οι διαφορετικοί τύποι πάρκων που προκύπτουν. Τέλος, γίνεται αναφορά σε παραδείγματα ελληνικής και διεθνούς πρακτικής. Τέσσερα από αυτά τα παραδείγματα, χαρακτηριστικά και διαφορετικά μεταξύ τους συγκρίνονται στο τρίτο κεφάλαιο και αξιολογούνται με βάση τα οφέλη τους. Στο τέταρτο κεφάλαιο οι παράμετροι σχεδιασμού που εντοπίστηκαν θεωρητικά αποδίδονται σχηματικά μέσα από πρόγραμμα παραμετρικού σχεδιασμού με έμφαση στις χωρικές παραμέτρους και τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους στον χώρο.

Το πρώτο και δεύτερο κεφάλαιο στηρίζονται σε βιβλιογραφική επισκόπηση και σε μελέτη περιπτώσεων με στόχο την ανάδειξη της σημασίας των πράσινων υποδομών και του πάρκου τσέπης και την καταγραφή και τη σύγκριση των παραμέτρων σχεδιασμού τους. Στο τρίτο κεφάλαιο συγκρίνονται τέσσερα παραδείγματα, μελετώνται ως προς τα κοινά χαρακτηριστικά και αξιολογούνται με βάση εργαλεία που προέκυψαν από την βιβλιογραφία. Για το τέταρτο κεφάλαιο χρησιμοποιείται πρόγραμμα προσομοίωσης των ποιοτικών χαρακτηριστικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΑ ΠΑΡΚΑ ΤΣΕΠΗΣ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΙΑΣ ΠΟΛΗΣ.

1.1. 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals SDGs)

Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης διαμορφώθηκε στα τέλη του 20ου αιώνα που ουσιαστικά συνδέεσε το περιβάλλον με τα διάφορα κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα. Η βιώσιμη ή αειφόρος ανάπτυξη αποτελεί εργαλείο για την κριτική των διάφορων αναπτυξιακών επιλογών, ενώ στηρίζεται σε μια πολιτική μακροπρόθεσμου σχεδιασμού.

Η πρώτη επίσημη χρήση του όρου βιώσιμη ανάπτυξη έγινε το 1980 στην Πρώτη Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση και δημοσιεύτηκε από την Παγκόσμια Ένωση Διατήρησης (World Conservation Union). (Μητρίτσα, 2016)

Η ισχυροποίηση της σχέσης μεταξύ περιβάλλοντος και ανάπτυξης έγινε ιδιαίτερα αισθητή το 1992 στη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (UNCED) στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας. Το σημαντικότερο προϊόν της συνόδου αυτής ήταν η σύνταξη μιας έκθεσης γνωστής ως Ατζέντα 21, όπου διατυπώθηκαν οι 27 αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, που καθιέρωναν την αειφόρο ανάπτυξη σε διεθνές πλαίσιο (United Nations, 1992). Το 1997, πέντε χρόνια μετά τη Διεθνή Διάσκεψη του Ρίο, πραγματοποιήθηκε η Ειδική Σύνοδος Ρίο+5 στη Νέα Υόρκη, με στόχο την αξιολόγηση της προόδου της Ατζέντας 21. Δέκα χρόνια μετά τη Διάσκεψη του Ρίο, το 2002, πραγματοποιήθηκε η Παγκόσμια Διάσκεψη για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WSSD) Ρίο +10 στο Γιοχάνεσμπουργκ της Ν. Αφρικής. Πρωταρχικοί στόχοι αυτών των Διασκέψεων ήταν η εκτίμηση των αποτελεσμάτων των προηγούμενων και η διαμόρφωση νέων σχεδίων για την υλοποίησή τους. Το 2012 πραγματοποιήθηκε στη Βραζιλία η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (UNCSD), γνωστή και ως Διάσκεψη Ρίο +20. (United Nations, 2012) Στις 23 Σεπτεμβρίου 2015 πραγματοποιείται συνάντηση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη με αφορμή τον εορτασμό της εβδομηκοστής επετείου του Οργανισμού. Στη συνάντηση αυτή, συντάχθηκε ένα νέο κείμενο, μιας νέας Ατζέντας για τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η ατζέντα αυτή αποτελεί ένα σχέδιο δράσης για τους ανθρώπους, τον πλανήτη και την ευημερία, ενώ οι στόχοι της αποβλέπουν στην πραγματοποίηση έργων και ενεργειών σε τομείς ζωτικής σημασίας για την ανθρωπότητα και τον πλανήτη μέχρι το 2030. Το νέο σχέδιο, που ονομάζεται Μεταμορφώνοντας τον κόσμο μας: Η ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη έως το 2030, περιλάμβανε μια δήλωση, 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και 169 επιμέρους στόχους. (United Nations, 2015) Έτσι λοιπόν, οι 17 στόχοι που τίθενται για τα επόμενα 15 χρόνια ορίστηκαν ως εξής: 1) Εξάλειψη της φτώχειας και όλων των μορφών της 2) Εξάλειψη της πείνας, επίτευξη ασφάλειας των τροφίμων και βελτιωμένης διατροφής και προώθηση της βιώσιμης γεωργίας 3) Εξασφάλιση υγείας και καλή ποιότητα ζωής για όλες τις ηλικίες 4) Εξασφάλιση δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς ποιοτικής εκπαίδευσης και προώθηση της δια βίου μάθησης 5) Ισότητα των δυο φύλων και ενδυνάμωση της θέσης της γυναίκας 6) Εξασφάλιση της διαθεσιμότητας και της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων και αποχέτευσης

σε όλους 7) Εξασφάλιση της πρόσβασης σε προσιτές, αξιόπιστες, βιώσιμες πηγές ενέργειας σε όλους 8) Προώθηση της βιώσιμης, χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, της πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους 9) Δημιουργία ανθεκτικών υποδομών, προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς εκβιομηχάνισης και της καινοτομίας 10) Μείωση της ανισότητας εντός και μεταξύ των χωρών 11) Δημιουργία βιώσιμων, ανθεκτικών, ασφαλών και χωρίς αποκλεισμούς πόλεων και οικισμών 12) Δημιουργία βιώσιμων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης 13) Λήψη άμεσων μέτρων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της 14) Διατήρηση και αειφόρος χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων για τη βιώσιμη ανάπτυξη 15) Προστασία, αποκατάσταση και αειφόρος χρήση των χερσαίων οικοσυστημάτων, αειφόρος χρήση των δασών, καταπολέμηση της ερημοποίησης, ανάσχεση και αντιστροφή της υποβάθμιση του εδάφους και της απώλειας της βιοποικιλότητας 16) Προώθηση ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών για την αειφόρο ανάπτυξη 17) Ενίσχυση και αναζωογόνηση της παγκόσμιας σύμπραξης για την αειφόρο ανάπτυξη (Assembly, 2015)

Εικόνα 1: Οι 17 στόχοι Ανάπτυξης Sustainable Development Goals (SDGs). Πηγή: https://www.researchgate.net/figure/17-Sustainable-Development-Goals-SDGs-in-United-Nations-2030-Agenda_fig5_320688917

Ημ. ανάκτησης 29.01.2022

Από τους παραπάνω στόχους επικεντρώνεται το ενδιαφέρον αυτής της εργασίας στον στόχο 11 των ΣΒΑ ‘Δημιουργία πόλεων και ανθρώπινων οικισμών χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικούς και βιώσιμους’ και συγκεκριμένα στον υποστόχο 11.7 ‘ παροχή καθολικής πρόσβασης σε ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμους, πράσινους και δημόσιους χώρους, ιδίως για γυναίκες και παιδιά, ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες έως το 2030.’ (Assembly, 2015) Πρόκειται για τον στόχο που αποβλέπει στην παροχή ίσης πρόσβασης σε δημόσιους χώρους ανεξαρτήτου τάξης, ηλικίας, φύλου ή ικανοτήτων του ατόμου. Η γειτνίαση με κατοικημένες περιοχές θα εξασφάλιζε πρόσβαση σε ηλικιωμένους, παιδιά και άτομα με αναπηρίες, ενώ η εγγύτητα σε υπηρεσίες και επιχειρηματικούς χώρους θα παρείχε ένα καθημερινό διάλειμμα από τον θόρυβο της πόλης. Αυτή η ισότιμη πρόσβαση μπορεί να εξασφαλιστεί με την παροχή τέτοιων δημόσιων χώρων κοντά σε κατοικημένες περιοχές και επιχειρήσεις.

Με γνώμονα αυτό τον στόχο και με δεδομένο την ύπαρξη πυκνοκατοικημένων μεγαλουπόλεων που παρουσιάζουν έλλειψη αστικού πρασίνου και γενικότερα οργανωμένων δικτύων πράσινων υποδομών, εξετάζουμε την περίπτωση των πάρκων τσέπης, ως πολύ μικρά πάρκα με δυνατότητα να δημιουργηθούν σε διαθέσιμα αστικά κενά μέσα στην πόλη.

1.2. Πράσινες υποδομές

Ορισμός και Χαρακτηριστικά

Στον χωρικό σχεδιασμό με τον όρο υποδομές αναφερόμαστε, σε στοιχεία του δομημένου περιβάλλοντος όπως υποδομές μεταφορών, δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης ή σχολεία, πανεπιστήμια και νοσοκομεία. Με τον όρο πράσινες υποδομές αναφερόμαστε σε ένα είδος υποδομών που δεν εντάσσεται κατά κύριο λόγο στο δομημένο περιβάλλον. (Σάγκοβιτς, 2018, σ. 5)

Οι πράσινες υποδομές είναι ένας όρος που μπορεί να σημαίνει διαφορετικά πράγματα σε διαφορετικά επιστημονικά πεδία και υπάρχει πληθώρα διαθέσιμων ορισμών. Για κάποιους ο όρος αφορά τα δέντρα-το πράσινο και το οικολογικό όφελος τους προς τον άνθρωπο, ενώ για άλλους αναφέρεται στις μηχανολογικές δομές (όπως διαχείρισης λυμάτων) για αειφόρο ανάπτυξη.

Οι Benedict και McMahon ορίζουν τις πράσινες υποδομές ως ένα συνδεδεμένο δίκτυο φυσικών περιοχών και ανοιχτών χώρων που διατηρούν τις λειτουργίες και τις αξίες του φυσικού οικοσυστήματος, τον αέρα και το νερό καθαρό, και παρέχουν πολλαπλά οφέλη στο άνθρωπο και την φύση. Πράσινες υποδομές είναι το οικολογικό πλαίσιο για περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική ευημερία. Επομένως η λέξη υποδομή επιλέγεται για να δείξει την αναγκαιότητα. Αν οι πράσινοι χώροι είναι κάτι που αρέσει στον άνθρωπο να έχει στο αστικό του περιβάλλον, οι πράσινες υποδομές είναι αυτό που πρέπει να έχει. (Mark Benedict, 2012, σ. 2)

Άλλος ορισμός σύμφωνα με την Naumann (Naumann, 2011) αναφέρει τις πράσινες υποδομές ως το δίκτυο φυσικών και ημιφυσικών περιοχών, χαρακτηριστικών και χώρων πρασίνου σε αγροτικές και αστικές, χερσαίες, γλυκού νερού, παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές, οι οποίες ταυτόχρονα ενισχύουν την υγεία και την ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος, συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και ωφελούν τον ανθρώπινο πληθυσμό μέσω της υποστήριξης και της ενίσχυσης των υπηρεσιών του οικοσυστήματος. Οι πράσινες υποδομές μπορούν να ενισχυθούν μέσω στρατηγικών και συντονισμένων πρωτοβουλιών που επικεντρώνονται στη διατήρηση, αποκατάσταση, βελτίωση και σύνδεση υφιστάμενων περιοχών και χαρακτηριστικών, καθώς και στη δημιουργία νέων περιοχών και χαρακτηριστικών. (Infrastructure, 2012, σ. 1)

Αν και οι ορισμοί για τις πράσινες υποδομές ποικίλουν ωστόσο παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά, τα οποία συνοψίζονται στο ότι η πράσινη υποδομή περιλαμβάνει φυσικές και διαχειριζόμενες περιοχές πρασίνου τόσο σε αστικό όσο και σε αγροτικό περιβάλλον,

επιδιώκει τη στρατηγική σύνδεση των ανοιχτών χώρων πρασίνου και ο στόχος της είναι να προσφέρει πολλαπλά οφέλη στους ανθρώπους.

Στόχος

Οι πράσινες υποδομές ως μια οργανωμένη προσέγγιση για τον αστικό χώρο είχε ως αρχικό στόχο να δώσει λύση σε ορισμένα προβλήματα - τάσεις, οι οποίες επηρέασαν την προσέγγιση των πράσινων υποδομών στον αστικό χώρο όπως ο κατακερματισμός του τοπίου –Θεσμικό πλαίσιο για την ποιότητα των υδάτων - Προστασία ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση –Ανησυχίες για τη δημόσια -Πράσινοι χώροι κοντά στην –Αναζωογόνηση αστικών περιοχών –Βιώσιμη Ανάπτυξη και η ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για την «πράσινη» ανάπτυξη.

Η πράσινη υποδομή αναγνωρίστηκε ως μια στρατηγική και πολλαπλών κλιμάκων προσέγγιση για τη διατήρηση της γης και τον σχεδιασμό των χρήσεων γης, με ιδιαίτερη έμφαση στις λειτουργίες υποστήριξης της ζωής των φυσικών διεργασιών ή οικοσυστημάτων. (McMahon, 2000) Δημιουργείται από φυσικά και ανθρωπογενή, αγροτικά και αστικά στοιχεία, Το μεγάλο εύρος των φυσικών και τεχνητών οικοσυστημάτων, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τοπίου οδηγούν στη διαμόρφωση 'κόμβων' και 'συνδέσμων', δηλαδή στη δημιουργία ενός δικτύου (όπως φανερώνει και ο ορισμός που θα χρησιμοποιείται στη παρούσα ερευνητική εργασία), του οποίου οι ροές εξαπλώνονται σε μεγάλη κλίμακα. Περιλαμβάνει ζώνες αναδάσωσης, Χώροι Διατήρησης (προστατευόμενες περιοχές όπως εθνικά/τοπικά πάρκα, Διαχειριζόμενα εθνικά τοπία Χώροι - εκτάσεις εργασίας (όπως φάρμες/δάση/αγροκτήματα Περιφερειακά πάρκα, Περιφερειακά πάρκα (λιγότερο εκτεταμένοι κόμβοι οικολογικής σημασίας σε περιφερειακό επίπεδο). Κοινοτικά πάρκα, Λωρίδες διατήρησης (μικρότερες γραμμικές εκτάσεις προστατευόμενης περιοχής, όπως ποτάμια/ρυάκια (McMahon, 2000, σ. 6) πράσινες γέφυρες και πράσινες στέγες, πράσινες αστικές περιοχές, κανάλια μετανάστευσης ιχθύων, αποκατάσταση πλημμυρών και εγκαταστάσεις κατακράτησης πλημμυρών καθώς και φυσικές περιοχές, γεωργικές εκτάσεις υψηλής αξίας και δασικές εκτάσεις, οι οποίες καταδεικνύουν τα πλεονεκτήματα λύσεων βασισμένων στη φύση σε καθαρά τεχνικές ή καινοτόμες προσεγγίσεις σχεδιασμού για έξυπνη και πολλαπλών χρήσεων χρήση γης. (Kolokosta, 2018, σ. 25)

Η προσέγγιση τους μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε κλίμακα, σε μεμονωμένο τετράγωνο, σε γειτονιά, σε μία περιφέρεια ή ακόμα σε σύνολο περιφερειών. Στην κλίμακα του τετραγώνου, οι πράσινες υποδομές υλοποιούνται με τον σχεδιασμό κατοικιών και επιχειρήσεων γύρω από χώρους πρασίνου. Στην κλίμακα της γειτονιάς, θα μπορούσαν να υλοποιηθούν με τη δημιουργία πράσινων διαδρόμων για τη σύνδεση των υφιστάμενων πάρκων και δημόσιων χώρων. Στη χωροταξική κλίμακα, θα μπορούσαν να υλοποιηθούν μέσω της προστασίας ευρέων συνδέσεων του τοπίου, οι οποίες συνδέουν δάση, πεδιάδες και άλλες φυσικές περιοχές και αποτελούν βιοτόπους για τα ζώα.

Εικόνα 2: Πράσινες υποδομές

Πηγή: <https://greeninfrastructureontario.org/what-is-green-infrastructure/>

Ημ. ανάκτησης 31.10.2022

Ιδίας επεξεργασία.

1.3. Πράσινες υποδομές στην Ελλάδα

Οι πράσινες υποδομές σε μια ελληνική πόλη είναι τα πάρκα, τα άλση και οι δεντροστοιχίες της. Τις τελευταίες δεκαετίες, με την έντονη ανοικοδόμηση των πόλεων και την κλιματική αλλαγή, οι πράσινες υποδομές έγιναν ακόμη πιο σημαντικές και απαραίτητες.

Σύμφωνα με την κατάταξη χρήσεων γης της πόλης, γίνεται ο διαχωρισμός σε: πάρκα και άλση, κήπους, οδούς, πεζόδρομους, πεζοδρόμια, πλατείες, παιδικές χαρές. Ο νόμος 10788/5.3.2004 για Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης ανοικτής πόλης και των πολεοδομικών μελετών (ΦΕΚ Δ 285/11.03.2004), προβλέπει τη διάκριση των αστικών χώρων πρασίνου σε: 1. Ελεύθερους Χώρους Πολεοδομικής Ενότητας: α) νησίδες πρασίνου (green rockets), β) πλατείες, γ) παιδικές χαρές - γωνιές (μικρής κλίμακας), δ) πάρκο Πολεοδομικής Ενότητας (εκτός από πράσινο περιλαμβάνει μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές, χώρους παιχνιδιού) και σε 2. Ελευθερούς Χώρους Πόλης/Οικισμού στην κατηγορία αυτή εντάσσονται α) τα πάρκα πόλης. (ΦΕΚ Δ 285/5.3.2004) Το αστικό πράσινο εντάσσεται σε τρεις κλίμακες 1) Οικισμού-πεζόδρομοι, ποδηλατόδρομοι καθώς και αυτοκινητόδρομοι με πράσινα στοιχεία κατά μήκος τους, δηλαδή πράσινες διαδρομές που ακολουθούν κάποια δίκτυα, χώροι αναψυχής και αθλητικών δραστηριοτήτων, τυχόν αρχαιολογικοί χώροι ή νεκροταφεία, ελεύθεροι χώροι στρατοπέδων, αδόμητοι αλλά και μη διαμορφωμένοι ελεύθεροι χώροι που έχουν εποικιστεί από βλάστηση 2) Γειτονιάς ή περιορισμένης περιοχής πλατείες, δρόμοι, αυλές δημόσιων κτιρίων ή ναών, ανοιχτοί χώροι πρασίνου, παιδικές χαρές και μικρά άλση 3) Κτιρίου: ιδιωτικοί κήποι, αυλές, ακάλυπτοι χώροι, ταράτσες (πράσινα δώματα). (Σκευάκη, 2019, σ. 45)

Παρόλ' αυτά στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας μας αλλά συνήθως και στις μικρές πόλεις της περιφέρειας τα πάρκα είναι σχεδόν ξεχασμένα από τον αστικό - πολεοδομικό σχεδιασμό. Ακόμα και σε περιοχές που έχουν χωροθετηθεί πρόσφατα θα διαπιστώσει κάποιος ότι εκτός από την μεγάλη απουσία πρασίνου, δέντρων, χαμηλής βλάστησης, είναι ιδιαίτερα εμφανής η έλλειψη οργανωμένων χώρων πρασίνου ή αναψυχής. Στις γειτονίες των πόλεων που έχουν υποστεί ιδιαίτερα μεγάλη πίεση για πολεοδόμηση και οικοπεδοποίηση είναι πρακτικά αδύνατο να βρεις χώρους πρασίνου, αναψυχής ακόμα και

παιδικές χαρές. (οικοτοπία 2020, 2021) Η έντονη αστικοποίηση, συνέπεια της μετακίνησης των πληθυσμών στα αστικά κέντρα μετά τον πόλεμο, δημιούργησε άναρχη επέκταση των πόλεων με πυκνή, χωρίς όρια δόμηση και υψηλούς συντελεστές δόμησης. Οι δεκαετίες της αντιπαροχής με τη λανθασμένη χρήση τους οδήγησαν σε πόλεις δομημένες χωρίς κενό για δημόσιους χώρους πρασίνου καθώς αυτό θα αποτελούσε απλά χαμένη ευκαιρία για περισσότερο τιμέντο. Γεγονότα που καθόρισαν οριστικά την εμφάνιση, την αισθητική αλλά και τις κοινωνικές υποδομές των πόλεων με προσπάθειες αλλαγής αυτού του τοπίου μόλις τα τελευταία χρόνια. Ο δημόσιος χώρος πρασίνου είναι ελάχιστος και οι προσπάθειες για δημιουργία πράσινων παρεμβάσεων μέσα στις πόλεις, μικρών πάρκων ή νησίδων πρασίνου, περιορίζονται πλέον σε ελάχιστα μικρά σημεία η εκμετάλλευση των οποίων πλέον είναι απαραίτητη για την αλλαγή του τοπικού οικοσυστήματος και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των πολιτών, των επισκεπτών και των διερχομένων από τις περιοχές αυτές.

Λαμβάνοντας τα παραπάνω υπόψη, προκύπτει ως αναγκαία η αύξηση του αστικού πρασίνου κι επομένως η αναζήτηση τρόπων εξασφάλισης χώρων μέσα στον αστικό ιστό και η εκμετάλλευση πιθανών κενών σε κάθε γειτονιά. Ακάλυπτοι (courtyards), πάρκα τσέπης (rocket parks), parklets, ημιπαιθριοί χώροι και πεζόδρομοι γνωστές μορφές του αστικού ιστού που μπορούν να μετατραπούν σε ουσιώδεις χώρους αστικού πρασίνου να καλύψουν την έλλειψη του αρχικού σχεδιασμού και να συνθέσουν δίκτυο πρασίνου

Εικόνα 3: Αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο.

Πηγή:https://www.wwf.gr/ti_kanoume/anthropos/astiko_prasino/

Ημ. ανάκτησης 28.01.2022

1.4. Ανάγκη για δημιουργία μικρών χώρων πρασίνου.

Πέρα από τη μειωμένη έκταση πρασίνου που διαθέτουν οι πόλεις από τον σχεδιασμό τους και το χαμηλό ποσοστό που ανήκει ανά κάτοικο, η ανάγκη για αστικό πράσινο έγκειται στην προσφορά αυτών των χώρων προς την πόλη. Τα περιστασιακά δάση δεν θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν το αστικό πράσινο καθώς βρίσκονται μακριά από τον τόπο διαμονής και εργασίας των πολιτών αλλά και γιατί το αστικό πράσινο διακρίνεται από τις λειτουργίες που έχει να επιτελέσει στον αστικό χώρο (Κουκλαδάς, 2002, σ. 106) Τα οφέλη από τους χώρους αστικού πρασίνου είναι πολλά τόσο για τους κατοίκους όσο και για το μέλλον των πόλεων. Οι πράσινοι χώροι βελτιώνουν σημαντικά την ποιότητα του αέρα, καθώς τα δέντρα παράγουν οξυγόνο και φιλτράρουν τους αέριους ρυπαντές. Επίσης, συμβάλλουν στη μείωση της θερμοκρασίας, γεγονός σημαντικό για τις μεσογειακές πόλεις, ειδικά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και είναι τα καλύτερα φυσικά ηχοπεράσματα αφού έχουν την ικανότητα να απορροφούν τους θορύβους της πόλης. Συν τοις άλλοις, μειώνουν τον κίνδυνο πλημμυρών, καθώς απορροφούν το νερό της βροχής, εμπλουτίζοντας ταυτόχρονα

τον υδροφόρο ορίζοντα, ενώ αποτελούν και καταφύγιο βιοποικιλότητας αλλά και αναψυχής, χαλάρωσης, άθλησης και κοινωνικής συναναστροφής για τον κάτοικο της πόλης. Μελέτες δείχνουν ότι η ύπαρξη χώρων πρασίνου στις γειτονιές και οι τακτικές επισκέψεις σε αυτούς, ωφελεί τη σωματική και κυρίως την ψυχική υγεία. Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε ότι είναι χώροι συγκέντρωσης των πολιτών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης όπως σε περιπτώσεις σεισμού. Παράλληλα, αναβαθμίζουν την έννοια της γειτονιάς και βελτιώνουν την ελκυστικότητα και την επισκεψιμότητα μιας περιοχής. (Παρώνη, 2021) Τα οφέλη τους καταγράφονται συνολικά και αναλυτικά παρακάτω.

Η ανεξέλεγκτη οικοδόμηση κρίνεται πλέον απαραίτητο να περιοριστεί αν όχι να σταματήσει, πράγμα αδύνατο όμως καθώς απαιτείται αστική ανάπτυξη για την παροχή στέγης και την κάλυψη των απαιτήσεων ενός αυξανόμενου πληθυσμού. Έτσι πρόεκυψε η προσπάθεια συνδυασμού για τη διατήρηση της φύσης και της πόλης. Επομένως πλέον η πρόκληση έγκειται στη διατήρηση τόσο της γης, του πρασίνου όσο και της πόλης. (Whyte, 1980, σ. 5) Άλλωστε οι άφθονοι μικροί χώροι μιας πόλης έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής. Εάν αυτοί οι χώροι δεν είναι διαμορφωμένοι και ελκυστικοί, οι άνθρωποι πιθανότατα θα αποσυρθούν από το δρόμο της πόλης, ίσως από την ίδια την πόλη, τα προάστια και τη χώρα. (Whyte, 1980, σ. 7) Επομένως, για να κρατηθούν οι δρόμοι ζωντανοί είναι απαραίτητη η εκμετάλλευση και ο σχεδιασμός αυτών των μικρών διαθέσιμων ελεύθερων χώρων και η ενθάρρυνση των ανθρώπων για τη χρήση και την διατήρησή τους.

1.5. Τι είναι το πάρκο τσέπης

1.5.1. Ορισμός

Τα πάρκα τσέπης έρχονται να δώσουν λύση στα παραπάνω ζητήματα έλλειψης μεγάλων χώρων για διατήρηση γης και ανάγκης των πλεονεκτημάτων του πρασίνου σε επίπεδο γειτονιάς. Πρόκειται για έναν αστικό ανοιχτό χώρο σε πολύ μικρή κλίμακα γνωστό με τους όρους pocket park, parkette, mini-park, vest-pocket park, vesty park). Καταλαμβάνει εμβαδόν 1-3 οικοπέδων και συνήθως δεν ξεπερνά τα 1.000 τ.μ., η έκταση τους καθορίζεται από τη διαθεσιμότητα γης παρά από καθορισμένα πρότυπα. Τα πάρκα τσέπης μπορούν να τοποθετηθούν και να διασκορπιστούν σε όλο το αστικό ιστό ώστε να εξυπηρετούν τον τοπικό πληθυσμό.

Για τον αστικό σχεδιασμό τα πάρκα τσέπης είναι μία νέα κατηγορία χώρων αστικού πρασίνου και υπαίθριας αναψυχής ανάμεσα στο πάρκο γειτονιάς και τον ιδιωτικό κήπο. (Κοσμάκη Π., 2007) Αυτά τα μικροσκοπικά πάρκα τείνουν να λειτουργούν σαν τα πάρκα γειτονιάς, και συχνά προσπαθούν να καλύψουν μια ποικιλία αναγκών. Οι λειτουργίες μπορούν να περιλαμβάνουν μικρό χώρο εκδηλώσεων, χώρους παιχνιδιού για παιδιά, χώρους χαλάρωσης ή συνάντησης φίλων, καθιστικό χώρο για μεσημεριανό γεύμα. Μπορούν να είναι καταφύγιο από τη φασαρία της γύρω αστικής ζωής και να προσφέρουν ευκαιρίες για ξεκούραση και χαλάρωση. Ωστόσο, επειδή ο χώρος είναι περιορισμένος και οι ανάγκες των χρηστών ποικίλλουν και ποικίλλουν ακόμα και καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, μερικές φορές ενδέχεται να προκύψουν διαφορές μεταξύ των ομάδων χρηστών.

Έτσι, κατά την οργάνωση πάρκων τσέπης λαμβάνονται υπόψη όλες οι ομάδες της γύρω περιοχής. Βασίζεται στην κοινή χρήση χώρου, είναι μεγάλες αυλές, μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα της καθημερινής ζωής. Ο κύριος στόχος ήταν η δημιουργία ενός κοινωνικού χώρου, ένα μέρος όπου οι άνθρωποι μπορούν να οργανώνουν εκδηλώσεις, αλλά και να διαβάζουν ένα βιβλίο με απόλυτη ηρεμία. Ένας δημόσιος ζωντανός χώρος έτοιμος να κατοικηθεί. Χώροι σχεδιασμένοι για να φιλοξενούν ανθρώπους και δράσεις από διαφορετικούς πολιτισμούς.

Οι οικολογικές λειτουργίες των πάρκων τσέπης είναι πιθανώς περιορισμένες, καθώς είναι συνήθως σχεδιασμένες για χρήση κυρίως από κατοίκους μέσα σε πυκνές αστικές περιοχές. Ωστόσο, παρουσιάζουν ευκαιρίες για αύξηση της ποσότητας των διαπερατών επιφανειών σε όλη την πόλη και τη δυνατότητα καταφύγιου για ορισμένα ζώα, ιδιαίτερα για τα πουλιά. (Blake, 2013)

Επίσης, αυτοί οι χώροι πρασίνου λόγω μεγέθους είναι οργανωμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε η διάταξη των στοιχείων που χαρακτηρίζουν και καθορίζουν τον χώρο, να μην δίνουν μια περίπλοκη μορφή, αλλά απλή. τόσο στην επικοινωνία όσο και στη λειτουργία τους. Είναι μέρη που μπορούν να αντιστρέψουν εικόνα εγκατάλειψης χώρων ακόμα και χωρίς καμία χρήση και λειτουργία εντός των πόλεων, οδηγώντας σε αστική αναγέννηση καθώς ένα από τα μοναδικά χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης είναι ότι μπορεί να δημιουργηθεί από κενές θέσεις ή από άλλους ξεχασμένους χώρους. Πολλά πάρκα τσέπης είναι το αποτέλεσμα κοινοτικών ομάδων, ιδιωτικών οντοτήτων ή ιδρυμάτων που ανακτούν αυτούς τους χώρους προς όφελος της τοπικής κοινότητας. Μερικές φορές είναι ευκολότερο να δημιουργηθούν παρά να συντηρηθούν, επειδή χωρίς λειτουργικό σχεδιασμό, κοινοτική υποστήριξη, χρήση και συντήρηση, ενδέχεται να καταστραφούν.

Τα Pocket Parks ήταν για πολλά χρόνια, από το 1964 έως το 2010, χώροι διάσπαρτοι στον αστικό ιστό χωρίς καμία σχέση με το πλαίσιο, φύτευαν σαν «μανιτάρια» σίγουρα σε σημαντικά μέρη για τους κατοίκους και για όσους είχαν την τύχη να τα έχουν κοντά στο σπίτι, ειδικά σε πόλεις όπου συναντάται έλλειψη δημόσιου χώρου πρασίνου. (Armato, Pocket Park: Product Urban design, 2017, p. 1871)

1.5.2. Πλεονεκτήματα

Όπως αναφέρθηκε ήδη, το αστικό πράσινο είναι απαραίτητο για τη σύνθεση ενός βιώσιμου πολεοδομικού περιβάλλοντος. Οι αστικοί υπαίθριοι χώροι και οι χώροι πρασίνου ως απαραίτητο κομμάτι του αστικού ιστού επηρεάζουν σημαντικά την ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος, την ποιότητα ζωής των κατοίκων και συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην βελτίωση της εικόνας μιας πόλης. Η θετική τους επίδραση είναι αναμφισβήτητη στον περιβαλλοντικό, οικονομικό και κοινωνικό τομέα. Συμβάλλουν στη βελτίωση του ατμοσφαιρικού αέρα, δροσισμό και αερισμό των πόλεων, σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον, αποτελούν χώρους αναψυχής, ηρεμίας, συνάθροισης και επικοινωνίας, ασφάλειας ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν ένα ελκυστικό περιβάλλον, τονώνουν την επιχειρηματικότητα, αναβαθμίζουν την αξία γης. Έπειτα, τα πάρκα τσέπης, με το μικρό τους μέγεθος, επικοινωνούν ένα επίπεδο κοινωνικής οικειότητας. Είναι αυτή η οικειότητα που τους επιτρέπει να είναι υπαίθρια «σαλόνια» και αυτόματα μετατρέπονται σε κοινωνικούς

χώρους. Οι άλλοτε κενοί χώροι μετατρέπονται σε υπαίθριες, πολυλειτουργικές αίθουσες που υποδέχονται ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών, ηλικιών, φύλων, γνώσεων και αναγκών. Πυροδοτούν τον κοινωνικό μετασχηματισμό συνδέοντας τους ανθρώπους για να δημιουργήσουν κοινωνικές δραστηριότητες, προκαλώντας μια συνολική διαδικασία αστικής ανάπλασης.

Αναλυτικά τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη που προσφέρουν είναι τα εξής:

Βασισμένα στα (NRPA, 2013) (Woolley, 2003) (Κουκλαδάς, 2002, σσ. 107-108) (Σκευάκη, 2019, σσ. 46-47) (Καλλιγιάς, 2016) (PocketParkToolKit, 2020) (Mennatallah Hamdy, 2021, σσ. 750-751) (CNT, 2010) (Farrag Nermin Mokhtar, 2017)

Περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα

Μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Σημαντικό πλεονέκτημα της βλάστησης και κυρίως των δέντρων που συναντάται στο αστικό πράσινο είναι η μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Συγκεκριμένα, η βελτίωση επιτυγχάνεται μέσω της καλής ποιότητας του αέρα και της παραγωγής οξυγόνου. Μέσω της διαδικασίας της φωτοσύνθεσης των δέντρων παράγεται αρκετό οξυγόνο, το οποίο διοχετεύεται στην ατμόσφαιρα βελτιώνοντας, έτσι, την ποιότητα του αέρα της πόλης. (Σκευάκη, 2019, σ. 46).

Διατήρηση και ρύθμιση θερμοκρασίας.

Το αστικό πράσινο, γενικά, οποιασδήποτε μορφής αστικού πρασίνου (δενδροστοιχίες, μεμονωμένα δένδρα, χλοοτάπητες κ. ά.) μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στην ρύθμιση της θερμοκρασίας των πόλεων, μπορεί να σταθεροποιήσει και να ρυθμίσει τη θερμοκρασία. Αυτό σημαίνει ότι μειώνονται οι υψηλές θερμοκρασίες την εποχή του καλοκαιριού και αυξάνονται τον χειμώνα κι έτσι συμβάλουν στη μείωση του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας. (Σκευάκη, 2019, σ. 46)

Αντιπλημμυρική προστασία.

Η αντιπλημμυρική προστασία την οποία προσφέρει το πράσινο είναι σημαντική. Περιοχές οι οποίες βρίσκονται χτισμένες δίπλα ή πάνω σε μπαζωμένα ρέματα κινδυνεύουν από πλημμύρες, εξαιτίας υπερχειλισμένων φρεατίων προκαλώντας ζημιές μεγάλου κόστους για τους Δήμους και για τους πολίτες. Αντίθετα, σε περιοχές που έχουν αστικούς χώρους πρασίνου, ένα μέρος της βροχόπτωσης συγκρατείται από τα φύλλα και ένα άλλο διεισδύει στο έδαφος, κάνοντάς το και πιο εύφορο.

Συγκράτηση εδάφους.

Κυρίως σε μη αστικές περιοχές ή περιοχές με έντονο γεωγραφικό ανάγλυφο, το πράσινο έχει τη ιδιότητα να συγκρατεί το έδαφος, να εμποδίζει τη διάβρωση του και να μειώνει τις κατολισθήσεις χωμάτων και των βράχων

Βοηθούν στη μείωση του θορύβου.

Οι ζώνες πρασίνου στον αστικό χώρο μπορούν να μειώσουν σημαντικά τα επίπεδα της ηχορύπανσης. Λειτουργούν ως ηχοαπορροφητικό φίλτρο χάρη στο φύλλωμα και απομονώνουν αυτοκινητόδρομους, εργοστάσια, αυλές σχολείων κ.α. Σύμφωνα με μετρήσεις που έγιναν σε διάφορες περιοχές παρατηρήθηκε αισθητή μείωση των επιπέδων του θορύβου στον αστικό χώρο. και χώρους με σημαντική ηχορύπανση. Έτσι, τα πάρκα τσέπης μετατρέπονται σε ζώνες προστασίας από τη φασαρία της πόλης, ενώ ενθαρρύνουν μια σειρά δράσεων κοινωνικού περιεχομένου να λάβει χώρα όχι πολύ μακριά από τον θόρυβο της πολυσύχναστης πόλης. (Mennatallah Hamdy, 2021)

Προσφέρουν αντιανεμική προστασία.

Ανάλογα με το ύψος και το είδος, τη μορφή και το φύλλωμα των δέντρων και των θάμνων ρυθμίζεται και η ταχύτητα του ανέμου. Όσο πιο πυκνή βλάστηση υπάρχει τόσο αποτελεσματικότερα θα λειτουργήσουν στη μείωση της έντασης του ανέμου.

Μπορούν να λειτουργήσουν ως φίλτρο αέρα.

Το αστικό πράσινο λειτουργεί σαν φίλτρο για την σκόνη και τα αιωρούμενα σωματίδια των διαφόρων ρύπων. Λόγω της μείωσης της ταχύτητας του ανέμου, όπως αναφέρθηκε πριν, μέσα από τη βλάστηση, η αιωρούμενη στην ατμόσφαιρα σκόνη επικάθεται στα φύλλα των δέντρων. Η σκόνη αυτή ξεπλένεται από την επόμενη βροχή.

Προστατεύουν και ενισχύουν τη βιοποικιλότητα.

Το αστικό πράσινο λειτουργεί ως ένα τεχνητό οικοσύστημα της πόλης. Σε αυτές τις περιοχές πολλά είδη πανίδας όπως πτηνά, έντομα, μικρά θηλαστικά, βρίσκουν καταφύγιο. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στη διατήρηση της χλωρίδας της περιοχής. Κατά συνέπεια προσφέρει δυνατότητα βελτίωσης και σταθεροποίησης του αστικού οικοσυστήματος. Επίσης ενισχύουν τη βιοποικιλότητα της πόλης εμποτίζοντάς την σε επίπεδο γειτονιάς, ο βιότοπος που παρέχουν σε έντομα και πτηνά, δύο σημαντικά είδη για επικοινωνία εξασφαλίζει υγιείς ενεργούς πράσινους πυρήνες σε πυκνές αστικές γειτονιές. Αυτό μπορεί να είναι ιδιαίτερα απτό στην απόδοση των καλλιεργειών από την αστική γεωργία αλλά και των αστικών κήπων με τη εξασφάλιση και διατήρηση μεγάλης ποικιλίας φυτικών ειδών και πυκνοτήτων που με τη σειρά τους δρουν καταλυτικά στη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). ένας από τους κύριους παράγοντες της κλιματικής αλλαγής. (Κουκλαδάς, 2002, σ. 107)

Βελτιώνουν την αστική εικόνα και τη διάρθρωση του χώρου.

Το πράσινο στις πόλεις προσφέρει λιγότερη μονοτονία, μεγαλύτερη ποικιλία τύπων και χρωμάτων, ιδιαίτερο χαρακτήρα στα οικοδομικά τετράγωνα, τις συνοικίες ή στα μεμονωμένα αντικείμενα και μέσα από αυτά περισσότερες δυνατότητες ταυτοποίησης και προσανατολισμού. Επιπλέον, προκύπτει αύξηση των δυνατοτήτων χρήσης των ελεύθερων επιφανειών κοντά στους τόπους διαμονής. Με την αυξανόμενη χρήση αυτών των χώρων, αυξάνεται και η «ιδιοποίηση» της περιοχής διαμονής από τους κατοίκους της. Επομένως, αυξάνεται και η ταυτοποίηση των πολιτών με το οικοδομικό τους τετράγωνο ή γειτονιά ή

και την πόλη τους και το ενδιαφέρον τους για τη διατήρηση και τη συνεχή βελτίωση του. (Κουκλαδάς, 2002, σ. 107)

Προσφέρουν στην αναβάθμιση των περιοχών.

Το πράσινο, η φύτευση, τα φυσικά στοιχεία όπως το νερό, το ξύλο, η πέτρα, δίνουν τη δυνατότητα της αίσθησης της επαφής των κατοίκων με τη φύση. Επίσης όταν αναβαθμίζεται μία περιοχή γίνεται πόλος έλξης τόσο στους κατοίκους όσο και στους τουρίστες με αποτέλεσμα και την οικονομική της ανάπτυξη μέσω πιθανών επενδύσεων.

Ενισχύουν το φαινόμενο της ανακύκλωσης.

Το αστικό πράσινο για τη συντήρηση του μπορεί να χρειαστεί λιπάσματα. Αυτοί οι χώροι είναι ιδανικοί για την διαδικασία της ανακύκλωσης των οργανικών καταλοίπων των κατοικιών της ευρύτερης γειτονιάς μέσω της λιπασματοποίησης ή άλλης κομποστοποίησης, αποφεύγοντας λιπάσματα του εμπορίου και φυτοφάρμακα. Ακόμα και η διαδικασία χρήσης βρόχινου νερού από τις γύρω πολυκατοικίες για τη συντήρηση του πάρκου μπορεί να ενισχύει την παιδεία της ανακύκλωσης των κατοίκων χωρίς καμία ενέργεια ουσιαστική από τους ίδιους.

Βελτιώνουν το σύστημα μετακινήσεων.

Οι αστικοί χώροι πρασίνου κάθε γειτονιάς, είναι το κίνητρο των κατοίκων της περιοχής να μην χρησιμοποιήσουν τα οχήματά τους, Σε συνδυασμό με διαπλάτυνση πεζοδρομίων, είτε με τη προσθήκη ποδηλατοδρόμου, δίνεται η δυνατότητα στον κόσμο να περπατήσει ή να χρησιμοποιήσει το ποδήλατο για να μετακινηθεί και με αυτό τον τρόπο ταυτόχρονα να ρυθμιστεί το κυκλοφοριακό πρόβλημα κάθε πόλης με τη μείωση κυκλοφορίας. (Κουκλαδάς, 2002, σ. 107)

Επομένως, το αστικό πράσινο λειτουργεί ως προστασία των περιβαλλοντικών πόρων και βελτίωση του μικροκλίματος διατηρώντας παράλληλα την παρουσία της φύσης στην πόλη:

Κοινωνικά και ψυχολογικά πλεονεκτήματα

Αποτελούν χώρους αναψυχής.

Χώροι ξεκούρασης, χαλάρωσης, περισυλλογής, διαβάσματος και παιχνιδιού για τους κατοίκους της πόλης.

Σε αστικούς χώρους μεγάλης έκτασης δίνεται η δυνατότητα για σωματική άσκηση.

Μπορεί να συμπεριλάβουν χώρο με αθλητικές εγκαταστάσεις, χώρο για διοργάνωση συλλογικών δραστηριοτήτων, ψυχαγωγικών δρώμενων, υπαίθριων εκδηλώσεων, ενώ συχνά εμφανίζεται και ο συνδυασμός αυτών με τη χρήση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Ενισχύουν τη συνάθροιση, τη συνύπαρξη και την έκφραση της κοινότητας σε ένα φιλικό περιβάλλον.

Αναπτύσσονται διαπροσωπικές σχέσεις φυσικές, ανταλλάσσοντας απόψεις, εμπειρίες και σκέψεις. Δηλαδή, λειτουργούν ως χώροι κοινωνικοποίησης, μειώνοντας το αίσθημα της μοναξιάς των ανθρώπων. Σε εξέλιξη αυτής της κοινωνικοποίησης λειτουργούν και ως χώροι έκφρασης των χρηστών. Ακόμη και τα πιο μικρά πάρκα προσφέρουν μια αίσθηση του τόπου και χρησιμοποιούνται για ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών δραστηριοτήτων. Παρέχουν ένα μέρος οικειότητας για συνάντηση φίλων, χαλάρωση, παιχνίδι και διασκέδαση στη φύση, ένα μέρος έκφρασης της κοινότητας. (Woolley, 2003, σ. 27)

Επαφή με τη φύση.

Η βλάστηση των χώρων αστικού πρασίνου φέρνει άμεσα τους ανθρώπους της πόλης και της γειτονιάς κοντά στη φύση. Επίσης, με τη μεταβλητότητα της φύσης καλλιεργείται η αντίληψη στις εναλλαγές των εποχών και άλλων φυσικών μεταβολών.

Ασφάλεια και βελτίωση της αίσθησης ασφαλείας.

Τα πάρκα τσέπης παρέχουν σε οικογένειες και φίλους μιας γειτονιάς την ευκαιρία να συναντηθούν μετά τη δουλειά ή το σχολείο. Σε έναν καλά διαμορφωμένο και ζωντανό δημόσιο χώρο, οι νεαρές οικογένειες και οι ηλικιωμένοι μπορούν να χαλαρώσουν και να ανταλλάξουν γνώσεις με τους κατοίκους. Επίσης, οι μικροί χώροι πρασίνου σε κάθε γειτονιά μπορούν να λειτουργήσουν και ως καταφύγιο σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης όπως σεισμού. Οι άνθρωποι σε τέτοιες περιπτώσεις χρειάζεται να καταφεύγουν σε ανοικτούς χώρους ασφαλείς μακριά από κτίρια όπως σε πλατείες πάρκα και άλλους. (Mennatallah Hamdy, 2021)

Συμβάλλουν στην ψυχική υγεία του πληθυσμού.

Μέσα από έρευνες έχει αποδειχθεί ότι η επαφή των ανθρώπων με τη φύση μειώνει τα επίπεδα του στρες, όπου ιδιαίτερα στις μεγαλουπόλεις είναι ένα καθημερινό φαινόμενο. Το πράσινο ηρεμεί. Ελεύθεροι χώροι πρασίνου ενισχύουν τη γενική ευεξία του ατόμου, ενώ όπου δεν είναι διαθέσιμοι τέτοιοι χώροι παρουσιάζονται αισθήματα έλλειψης. Οι φυσικοί ελεύθεροι χώροι είναι αποφασιστικής σημασίας για την πρώιμη κοινωνικοποίηση των παιδιών, την ανάπτυξη της φαντασίας, της δημιουργικότητας και αυτοπεποίθησης τους καθώς και της ικανότητας για κοινωνική επαφή. (Κουκλαδάς, 2002, σ. 107)

Οι χώροι πρασίνου διαθέτουν εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαίσθητοποίησης μέσω βοτανικών κήπων και πάρκων περιβαλλοντικής πληροφόρησης ή ακόμα και απλών πάρκων, χωρίς κάποια ειδική λειτουργία, στα οποία έχουν μεριμνήσει για κάδους ανακύκλωσης ή επανάχρηση υλικών για τη διαμόρφωση του.

Προαγωγή της υγείας και της ευημερίας.

Δραστηριότητες όπως η αστική γεωργία καθιστούν τα φρούτα και τα λαχανικά πιο προσιτά. Αυτό δεσμεύει την τοπική κοινότητα σε μια κουλτούρα υγιεινής διατροφής και παραγωγής τροφίμων δημιουργώντας μια μικροβιώσιμη κοινότητα όπου οι άνθρωποι συνεργάζονται,

χαλαρώνουν, μαθαίνουν και απολαμβάνουν, όλα κατά την παραγωγή τροφής. Αυτό μπορεί να πυροδοτήσει έναν μελλοντικό πιο βιώσιμο τρόπο ζωής στη γειτονιά για να αντιμετωπιστεί συλλογικά η κλιματική αλλαγή και η έλλειψη τροφίμων. (Mennatallah Hamdy, 2021)

Κοινωνική ενσωμάτωση.

Τα πάρκα τσέπης μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία για προγράμματα κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης ηλικιών, επιτρέποντας σε κοινωνικές κατηγορίες όπως οι μοναχικοί νέοι και γονείς, τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι, που δεν βγαίνουν έξω από το άμεσο περιβάλλον τους, μια στενότερη ευκαιρία για κοινωνική επαφή. Τα παιδιά που διαφορετικά μπορεί να μην έχουν εύκολη πρόσβαση στη φύση έχουν μια θέση στο γρασίδι ή σε ένα κομμάτι πράσινου περιβάλλοντος. Ακόμα και για τους ηλικιωμένους προσφέρεται δυνατότητα δραστηριότητας στα τοπικά πάρκα τσέπης με την ενσωμάτωση της γεωργίας, οι ηλικιωμένοι πολίτες που δεν θα μπορούσαν να φροντίσουν μεγάλες εκτάσεις εφοδιάζονται με μικρής κλίμακας γης και τη δραστηριότητα γεωργίας σε παρτέρια.

Πρώθηση της αστικής ανάπλασης σε αδρανείς/παρακμάζουσες κοινότητες.

Τα πάρκα τσέπης αξιοποιούν κενούς χώρους με φυσική ταυτότητα, αλλά δεν διαθέτουν λειτουργίες ενεργοποίησης. Μετατρέπουν τους παθητικούς αδρανείς χώρους σε ενεργητικούς ελκύνοντας τους χρήστες οι οποίοι με τη σειρά τους θα τους ζωντανέψουν την περιοχή. Πυροδοτούν τον κοινωνικό μετασχηματισμό προσελκύνοντας ανθρώπους και ενεργοποιώντας το ενδιαφέρον των χρηστών.

Οικονομικά πλεονεκτήματα

Πρώθηση και υποστήριξη των τοπικών οικονομιών.

Τα πάρκα τσέπης συχνά κρύβονται σε εμπορικές περιοχές στο κέντρο της πόλης και σε πυκνές κατοικημένες περιοχές κοντά σε καταστήματα της γειτονιάς, όπου οι επισκέπτες μπορούν να σταματήσουν να ψωνίσουν και να καθίσουν για διάλειμμα από την εργασία τους ή τη βόλτα τους στην ησυχία και τη σκιά του πάρκου. (Mennatallah Hamdy, 2021)

Αύξηση αξίας γης.

Αυτό σημαίνει ότι για να ενοικιάσει ή να αγοράσει κάποιος έναν χώρο στην περιοχή θα πρέπει να καταβάλει μεγαλύτερο οικονομικό αντίτιμο, σε σχέση με μία άλλη περιοχή στην οποία δεν υπάρχουν καθόλου τέτοιοι χώροι πρασίνου καθώς τα οφέλη της φύσης αυξάνουν την ποιότητα ζωής στην περιοχή και κατά συνέπεια και την αξία της.

Δημιουργούνται νέοι πόλοι έλξης.

Η αυξημένη κίνηση ανθρώπων στην περιοχή λόγω του πρασίνου φέρει εμπορική ανάπτυξη η οποία ελκύει επιχειρήσεις, επενδυτές και τουρίστες.

Τα πάρκα δημιουργούν ευκαιρίες για επαγγελματική απασχόληση.

Για τη διατήρηση, φύλαξη, προστασία και ορθή διαχείρισή τους απαιτείται η απασχόληση μεγάλου αριθμού εξειδικευμένου προσωπικού.

Οι χώροι πρασίνου των πόλεων βοηθούν επίσης στην εξοικονόμηση ενέργειας.

Αυτό επιτυγχάνεται γιατί αυτές οι περιοχές σκιάζονται και μειώνεται η υψηλή θερμοκρασία ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες, οπότε αποφεύγεται και η χρήση κλιματιστικών.

Προσφέρουν στην παροχή πόρων.

Με την σωστή εκμετάλλευση των χώρων πρασίνου μπορούν να διασφαλισθούν καρποί από καρποφόρα δέντρα, ξυλεία, καύσιμα και όλα αυτά να συμβάλουν στη οικονομία και τη βελτίωση της ζωής των κατοίκων.

Εν κατακλείδι, τα πλεονεκτήματα από τη δημιουργία, τη προστασία και τη σωστή συντήρηση των χώρων πρασίνου στον αστικό ιστό είναι αρκετά. Κυρίως, φαίνεται πόσο ευεργετικά μπορούν λειτουργήσουν στις πυκνοδομημένες περιοχές. Φυσικά σε περίπτωση που η σχεδιάσή τους δεν είναι σωστή και η φροντίδα τους παραμεληθεί από τους αρμόδιους φορείς που είναι υπεύθυνοι σε κάθε περίπτωση, μπορεί να υπάρξουν προβλήματα. Τα πεσμένα φύλλα φράζουν τις σχάρες των φρεατίων και εμποδίζοντας το νερό της βροχής να εισέλθει στο αποστραγγιστικό σύστημα της πόλεως ή για παράδειγμα το κλάδεμα των δένδρων, όταν δεν πραγματοποιείται την κατάλληλη εποχή δημιουργεί προβλήματα, καθώς τα φυτά με το φύλλωμά τους μπορεί να καλύψουν σήματα οδικής κυκλοφορίας προκαλώντας ατυχήματα. Αυτά όμως είναι πολύ λιγότερα. και μπορούν να αποφευχθούν, σε σχέση με όλα τα θετικά που προσφέρουν στο αστικό περιβάλλον, στις πόλεις και τον άνθρωπο.

Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω _Μια μακροβιώσιμη κοινότητα.

Ενσωματώνει τα θέματα της βιωσιμότητας και της κλιματικής αλλαγής στην καθημερινή ζωή, συμφιλιώνοντας την κοινωνική συνείδηση προς το περιβάλλον και την οικονομική συντήρησή του.

1.6. Οι στόχοι αειφόρου ανάπτυξης που εξυπηρετούν οι μικροί αστικοί χώροι πρασίνου.

Όπως προκύπτει από την περιγραφή των μικρών αυτών χώρων πρασίνου, τα χαρακτηριστικά και τη δυνατότητα τους να «φυτεύονται» οπουδήποτε, τα πάρκα τσέπης αυτή τη στιγμή παρουσιάζονται ως ένα πιθανό πρώτο βήμα προς τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και την ίση πρόσβαση σε δημόσιους χώρους στις πυκνοκατοικημένες πόλεις. Τα οφέλη τους προς το περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία απαντούν σε αρκετούς στόχους Βιώσιμης ανάπτυξης, πέρα από τον 11. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, στόχος που υπήρξε αφετηρία, απαντά και σε άλλους όπως ο στόχος 2. Μηδενική πείνα, στόχος 3. Καλή υγεία και ευημερία, στόχος 8. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη, στόχος 10. Λιγότερες ανισότητες, στόχος 12. Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, στόχος 13. Δράση

για το κλίμα, στόχος 15. Ζωή στη στεριά και επιπλέον απαντούν στην οικονομική κρίση, την πίεση παραγωγής τροφίμων, τις υποβαθμισμένες κοινότητες και την έλλειψη αναπτυξιακής γης για κοινόχρηστους χώρους.

Αναλυτικά αναφέρονται οι στόχοι και οι υποστόχοι αυτών, που εξυπηρετούν τα πάγκα τσέπης μέσα από τα οφέλη τους για το περιβάλλον την κοινωνία και την οικονομία. ([United Nations](#)):

2.4 Έως το 2030, διασφάλιση της χρήσης βιώσιμων συστημάτων παραγωγής τροφίμων και της εφαρμογής ανθεκτικών γεωργικών πρακτικών που αυξάνουν την παραγωγικότητα και την παραγωγή, που συμβάλλουν στη διατήρηση των οικοσυστημάτων, που ενισχύουν την ικανότητα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, στα ακραία καιρικά φαινόμενα, στην ξηρασία, στις πλημμύρες και άλλες καταστροφές, και που βελτιώνουν σταδιακά την ποιότητα της γης και του εδάφους.

3.4 Έως το 2030, μείωση κατά το ένα τρίτο της πρόωρης θνησιμότητας από μη-μεταδοτικές ασθένειες μέσω της πρόληψης και της θεραπείας, και προώθηση της ψυχικής υγείας και ευημερίας.

8.3 Προώθηση πολιτικών προσανατολισμένων στην ανάπτυξη, οι οποίες στηρίζουν τις παραγωγικές δραστηριότητες, τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, την επιχειρηματικότητα, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, και ενθαρρύνουν την επισήμοποίηση και την ανάπτυξη των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, μέσω της πρόσβασής τους σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

10.2 Έως το 2030, ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης.

11.1 Έως το 2030, διασφάλιση της πρόσβασης όλων σε επαρκή, ασφαλή, προσιτή στέγαση και βασικές υπηρεσίες, και αναβάθμιση των φτωχογειτονιών.

11.7 Έως το 2030, παροχή καθολικής πρόσβασης σε ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμους πράσινους και δημόσιους χώρους, ιδίως για τις γυναίκες και τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία.

12.2 Έως το 2030, επίτευξη της βιώσιμης διαχείρισης και της επαρκούς χρήσης των φυσικών πόρων.

12.5 Έως το 2030, ουσιαστική μείωση της παραγωγής αποβλήτων μέσω της πρόληψης, της μείωσης, της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης.

12.8 Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλοι οι άνθρωποι παντού έχουν την απαραίτητη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και έναν τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση.

13.3 Βελτίωση της εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης, καθώς και της ανθρώπινης και θεσμικής ικανότητας σχετικά με θέματα που αφορούν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προσαρμογή, τη μείωση των επιπτώσεων και την έγκαιρη προειδοποίηση.

15.3 Έως το 2030, καταπολέμηση της απερίμωσης, αποκατάσταση υποβαθμισμένων γαιών και εδαφών, συμπεριλαμβανομένων των εδαφών που επηρεάζονται από την απερίμωση, την ξηρασία και τις πλημμύρες, και επίδιωξη της επίτευξης ενός κόσμου με μηδενική υποβάθμιση της γης.

15.9 Έως το 2020, ενσωμάτωση της αξίας των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας στον εθνικό και τοπικό σχεδιασμό, στις αναπτυξιακές διαδικασίες και στις στρατηγικές και υπολογισμούς μείωσης της φτώχειας.

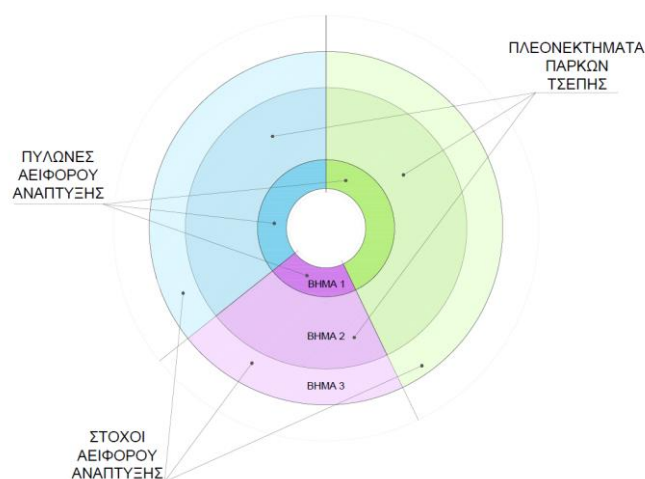
1.7. Πολυκριτηριακό εργαλείο αξιολόγησης πάρκων τσέπης σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.

Έχοντας εντοπίσει τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης που εξυπηρετούν τα πάρκα τσέπης με τα οφέλη τους προς το περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία, διαμορφώνεται διάγραμμα-εργαλείο που στόχο έχει την καταγραφή των πλεονεκτημάτων αυτών σε ένα συγκεντρωτικό σχήμα. Η καταγραφή βασίζεται στους 17 στόχους και στους επιμέρους υποστόχους όπως παραπάνω αναγράφηκαν αναλυτικά και όπως ο ΟΗΕ τα ορίζει.

Από τους 17 στόχους εξυπηρετούνται οι 8 από αυτούς(στόχοι 2,3,8,10,11,12,13,15), οι οποίοι ενσωματώνουν κριτήρια και χαρακτηριστικά που επηρεάζονται από την ύπαρξη ή μη πάρκων τσέπης στο αστικό τοπίο. Η καταγραφή γίνεται με βάση τους πυλώνες της αειφορίας.

Στο κέντρο του σχήματος είναι το πάρκο τσέπης και προς τα έξω αναπτύσσονται οι πυλώνες αειφόρου ανάπτυξης, (Βήμα 1/Εικόνα 4). Με βάση τους πυλώνες-τομείς χωρίζονται και παρουσιάζονται τα οφέλη των πάρκων τσέπης όπως αυτά αναλυτικά παρουσιάστηκαν στη προηγούμενη ενότητα (βήμα 2/Εικόνα 4).

Τέλος, στον έξω δακτύλιο τοποθετούνται οι στόχοι του ΟΗΕ που επιτυγχάνονται με το κάθε όφελος-πλεονέκτημα που αποδίδει το πάρκο τσέπης στον κάθε τομέα. Στον ίδιο δακτύλιο γίνεται αναφορά στον συγκεκριμένο υποστόχο όπως αυτοί αναλυτικά παραθέτονται στην προηγούμενη παράγραφο. (Βήμα 3/Εικόνα 4)

Εικόνα 4: Διαμόρφωση σχήματος του πολυκριτηριακού εργαλείου αξιολόγησης πάρκων τσέπης.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

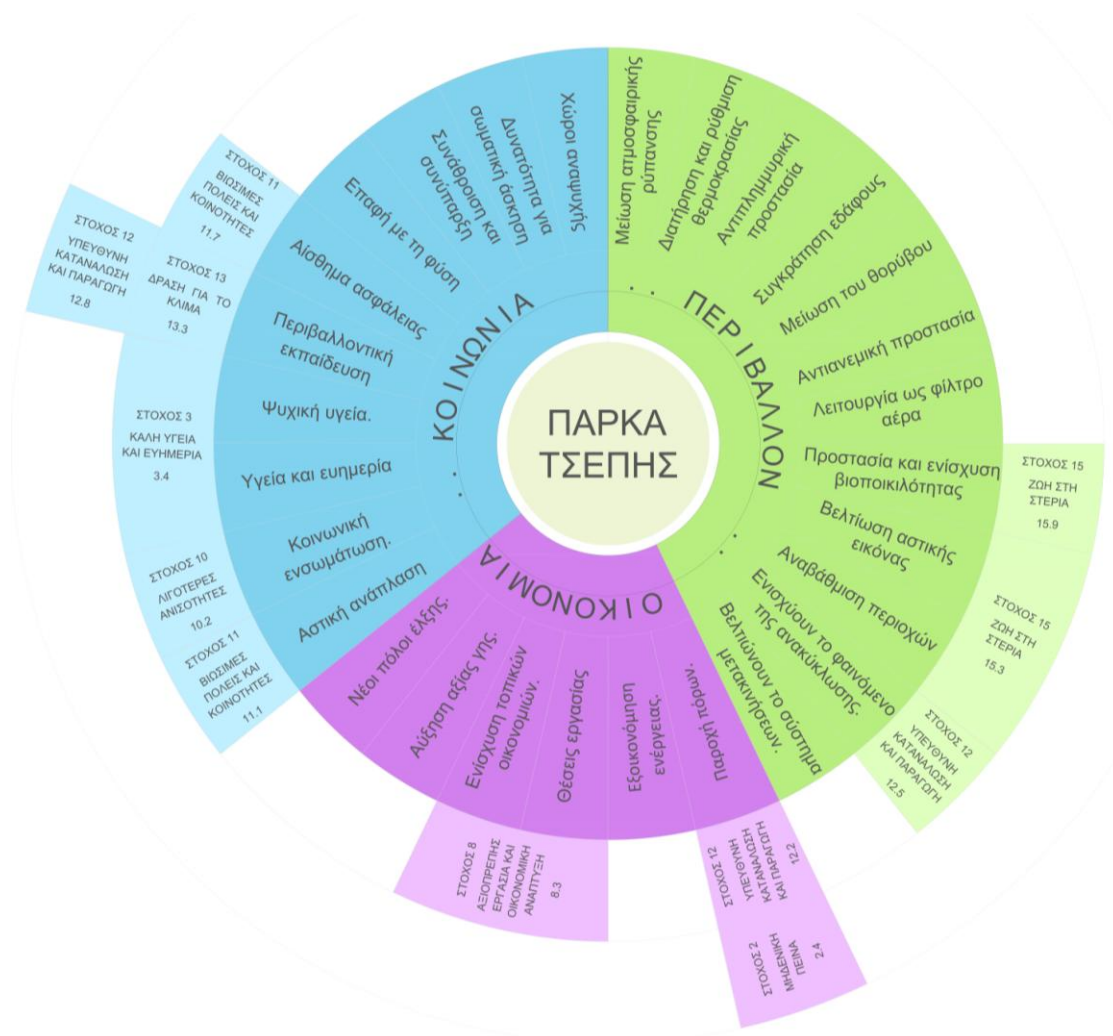
Βασισμένο στο άρθρο (Sinou, Skalkou, & Perakaki, Cultural and natural heritage on the urban land-sea interface, through sensory mapping: towards holistic urban design strategies, Heritage Coastal Urban Design Indicator Toolkit)

Το σχήμα του εργαλείου επομένως διαθέτει 3 επίπεδα. με κέντρο το πάρκο τσέπης στο πρώτο παρουσιάζονται οι πυλώνες της αειφόρου ανάπτυξης, στο δεύτερο τα

πλεονεκτήματα που προσφέρει ο δημόσιος αυτός χώρος πρασίνου στο περιβάλλον την οικονομία και την κοινωνία και στο τελευταίο στάδιο αντιστοιχίζονται οι στόχοι και οι υποστόχοι του ΟΗΕ που εξυπηρετεί κάθε ένα από αυτά τα πλεονεκτήματα.(Εικόνα 5)

Κατά την καταγραφή πλεονεκτημάτων των πάρκων τσέπης εντοπιστήκαν οφέλη ως προς τους τρεις τομείς κοινωνία, οικονομία, περιβάλλον. Επίσης, κανένας από τους 17 ΣΒΑ δεν επικεντρώνεται αποκλειστικά στον πολιτισμό, αν και υπάρχουν επιδιώξεις που αναφέρονται σε παραμέτρους του. Για αυτόν τον λόγο τα σχήματα που προκύπτουν παρακάτω χρησιμοποιούν τους τρεις από τους τέσσερις πυλώνες (βήμα 1 εικόνας 5α)όπως επίσης πρόεκυψε και η αρχική κατηγοριοποίηση κατά την καταγραφή τους στο κεφαλαίο1.5.2.

Συνοπτικά, στα βήματα 1 και 2 συμπληρώνονται τα στοιχεία του κεφαλαίου των πλεονεκτημάτων 1.5.2. και στο βήμα 3 εντοπίζονται οι στόχοι και οι υποστόχοι που εξυπηρετούν σύμφωνα με το 1.6. Και προκύπτει το παρακάτω σχήμα (Εικόνα 5)

Εικόνα 5: Πολυκριτηριακό εργαλείο αξιολόγησης πάρκων τσέπης σύμφωνα με τους 8 από τους 17 στόχους για βιώσιμη ανάπτυξη.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Βασισμένο στο άρθρο (Sinou, Skalkou, & Perakaki, Cultural and natural heritage on the urban land-sea interface, through sensory mapping: towards holistic urban design strategies, Heritage Coastal Urban Design Indicator Toolkit)

Το πολυκριτηριακό αυτό εργαλείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από δημόσιους φορείς, μελετητές, κέντρα αποφάσεων, ώστε να γίνεται έλεγχος κριτηρίων επιλογής πιθανού προγράμματος πράσινης υποδομής με βάση τους στόχους που εξυπηρετεί τον κάθε έναν από τους παραπάνω τομείς. Πρόκειται για ένα εργαλείο αξιολόγησης και επιβεβαίωσης για τη βιωσιμότητα του έργου κατά τη διαδικασία έγκρισης. Επίσης, η καταγραφή συνολικά σε ένα σχήμα δίνοντας το εύρος των πλεονεκτημάτων μπορεί να λειτουργήσει και σαν κίνητρο να βρεθεί κατάλληλος σχεδιασμός από την αρχή της μελέτης για τον κατάλληλο συνδυασμό στοιχείων και εν τέλει την επίτευξη όσο περισσότερων στόχων σε ένα νέο έργο. Ένα εργαλείο που θα μπορούσε να ωφελήσει ένα αρχιτέκτονα τοπίου κατά τη διάρκεια σχεδιασμού ή κάθε άνθρωπο που θα αποφασίσει να ασχοληθεί με τη δημιουργία δημόσιου χώρου. Στη συνέχεια αυτής της εργασίας επιχειρείται αξιολόγηση υφιστάμενων πάρκων τσέπης με βάση αυτό το εργαλείο και η δυνατότητα μέτρησης ποσοστιαίου συμπεράσματος ως προς την κάλυψη αυτών των στόχων για το κάθε παράδειγμα.

Για βιώσιμη ανάπτυξη απαιτείται η ύπαρξη πράσινων υποδομών και η δημιουργία δικτύου αυτών τόσο σε κλίμακα γειτονιάς όσο και σε μεγαλύτερη. Στα μεγάλα αστικά κέντρα όπου οι ευκαιρίες για ανάπτυξη δημόσιου χώρου περιορίζονται σε μεμονωμένα οικοδομικά τετράγωνα απαντούν σαν λύση ανάπτυξης ενός πράσινου τοπίου τα πάρκα τσέπης. Εξετάζεται λοιπόν, η περίπτωση των μικρών χώρων πρασίνου και συγκεκριμένα πολύ μικρά πάρκα τα γνωστά πάρκα τσέπης, τα οποία λόγω μεγέθους έχουν τη δυνατότητα να δημιουργηθούν στα μικρά πιθανά αστικά κενά που διαθέτει μια μεγάλη πόλη. Για τον αστικό σχεδιασμό, τα πάρκα τσέπης είναι μία νέα μορφή αστικού πρασίνου και υπαίθριας αναψυχής ανάμεσα στο πάρκο γειτονιάς και τον ιδιωτικό κήπο. Είναι μέρη που έχουν σχεδιαστεί για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής και τα χαρακτηριστικά και οι λειτουργίες τους ποικίλουν καθώς προσαρμόζονται σε αυτήν.

Δημιουργούνται επομένως, νέοι δημόσιοι χώροι ή αξιοποιούνται παλαιότεροι και αποτελούν μια επιλογή ιδιαίτερης σημασίας για περιοχές με υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού. Τα οφέλη τους δεν περιορίζονται στα περιβαλλοντικά αλλά όπως προκύπτει ωφελεί την γειτονιά κοινωνικά, ψυχολογικά και οικονομικά εξίσου. Άλλωστε, οι χώροι πρασίνου παρακινούν τους ανθρώπους να βγουν έξω από τα σπίτια τους ή τους κλειστούς χώρους, ενισχύοντας την μεταξύ τους αλληλεπίδραση. Ουσιαστικά παρουσιάζουν το φυσικό περιβάλλον στον αστικό χώρο και τους κατοίκους του διατηρώντας την ισορροπία μεταξύ φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Αυτή είναι άλλωστε η ιδιαίτερη προσφορά τους, ειδικότερα στις περιπτώσεις όπου το δομημένο περιβάλλον καταπατεί τα όρια των φυσικών περιοχών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

2.1. Ιστορική αναδρομή

Η ιδέα ενός πάρκου τσέπης δεν είναι μια νέα ιδέα. Τα πάρκα τσέπης ήταν προϊόν της ανασυγκρότησης μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στην Ευρώπη. Δημιουργήθηκαν για να προσφέρουν στους δήμους που είχαν πληγεί στο παρελθόν από τον πόλεμο, έναν τρόπο να ανοικοδομήσουν δημόσιους χώρους παρά τις ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό και πρώτες ύλες. Τα πάρκα τσέπης θα μπορούσαν να κατασκευαστούν με οικονομικό τρόπο και σχετικά γρήγορα σε κατοικημένες περιοχές. Οι γωνίες των δρόμων καθαρίστηκαν από μπάζα και συντρίμμια για να ανοίξουν χώρο για δέντρα και παγκάκια πάρκων. Αυτά τα μικρότερα, χαμηλότερα πάρκα συντήρησης βοήθησαν στην αποκατάσταση οικείων, προπολεμικών τοπίων και στην αποκατάσταση της ταυτότητας της γειτονιάς. (Faraci, 1967, σ. 2) Έτσι, προκύπτει η έννοια του πάρκου τσέπης που απαντάει σε αυτή την ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας της αστικής ζωής και της προσβασιμότητας των δημόσιων χώρων, συμπεριλαμβανομένων των χώρων πρασίνου. Η ίδια ανάγκη αναγνωρίστηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Βόρειας Αμερικής στις δεκαετίες του '50 και του '60 του 20ού αιώνα και επομένως, η επιτυχία των πάρκων τσέπης στην Ευρώπη δεν πέρασε απαρατήρητη.

Οι αστικές αναταραχές στις ΗΠΑ στις αρχές της δεκαετίας του 1960, οι οποίες οδήγησαν αξιωματούχους διαφορετικών διοικητικών επιπέδων να εστιάσουν την προσοχή στις συνθήκες διαβίωσης στις εσωτερικές πόλεις της Αμερικής. Η εκστρατεία δημάρχου του Κογκρέσου John Lindsay στις αρχές του 1965 ήταν αποτέλεσμα αυτού του νέου ενδιαφέροντος και ήταν κατά τη διάρκεια αυτής της εκστρατείας που ο συνεργάτης του Thomas P. F. Hoving ζήτησε τη δημιουργία ανοιχτών χώρων και χώρων πρασίνου τόσο μικρών όσο ένα οικόπεδο. (THE REV. LINNETTE C. WILLIAMSON MEMORIAL PARK ASSOCIATION, INC.)

Ο Karl Linn, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβανία, άρχισε να προωθεί την ιδέα του για τα λεγόμενα «κοινά της γειτονιάς». Συγκεκριμένα, η προσέγγισή του ήταν να πείσει τους αξιωματούχους των πόλεων της Βαλτιμόρης, της Ουάσιγκτον, Νέας Υόρκης και της Φιλαδέλφειας να χρησιμοποιήσουν τη φορολογική παραβατική γη για τη δημιουργία δημόσιων κοινοτήτων σε αστικές περιοχές κατά μήκος της ανατολικής ακτής. (Faraci, 1967) Η καινοτομία της ανάπτυξης πάρκων από υποχρησιμοποιούμενα οικόπεδα έγινε δεκτή τόσο από τους πολίτες όσο και από τους αξιωματούχους της πόλης. Ένα έργο ξεκίνησε στα εκείνη τη περίοδο για τη δημιουργία ενός δικτύου πάρκων τσέπης στις τέσσερις παραπάνω αμερικανικές πόλεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ιδέα της δημιουργίας μικρών πάρκων στη Νέα Υόρκη έγινε ιδιαίτερα δημοφιλής και προωθήθηκε από την Ένωση Πάρκων της Νέας Υόρκης με επικεφαλής τον Whitney North Seymour τα έτη 1964 – 1965 (THE REV. LINNETTE C. WILLIAMSON MEMORIAL PARK ASSOCIATION, INC.)

Η ιδέα των πάρκων τσέπης στη Νέα Υόρκη δεν είχε αρχικά ενθουσιώδη υποδοχή. Ένας από τους αντιπάλους της ήταν ο Robert Moses, ο οποίος ήταν Επίτροπος για τα Πάρκα της Νέας

Υόρκης από τη δεκαετία του '30 του 20ού αιώνα. Ήταν της άποψης ότι η έκταση ενός πάρκου δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 3 στρέμματα. Ωστόσο, όταν ο γεροϋσιαστής John Lindsay έγινε δήμαρχος της Νέας Υόρκης στη δεκαετία του '60 του 20ου αιώνα, οι δραστηριότητες που στόχευαν στην υλοποίηση της ιδέας του πάρκου τσέπης κέρδισαν δυναμική. (Labuz, 2019, σ. 3) Πλέον η αξία ενός πάρκου δεν βασιζόταν αποκλειστικά στο μέγεθός του, αλλά στην προσβασιμότητά του. Στην πορεία, τα πάρκα τσέπης θα χρησιμοποιηθούν ευρέως από πόλεις και από τους δήμους ως πρακτική μέθοδος για την αύξηση της πρόσβασης σε πάρκα για όλες τις κοινότητες.

Η ιδέα της ταξινόμησης των χώρων πρασίνου σε σχέση με το μέγεθός τους και έτσι τη δημιουργία ενός συστήματος περιοχών πρασίνου διαφορετικών μεγεθών στην πόλη υπήρχε στις ΗΠΑ ήδη από τις αρχές του 20ου αιώνα. Το 1914, ο Αμερικανός αρχιτέκτονας τοπίου Charles Downing Lay, παρουσιάζει την ιδέα του και προτείνει ένα σύστημα χώρων αναψυχής για μια πόλη 100.000 κατοίκων. Ταξινόμησε τα είδη των πάρκων ανάλογα με το μέγεθός τους και απαρίθμησε διάφορες μορφές, όπως: προστατευόμενες περιοχές, μεγάλα πάρκα πόλεων, συνοικιακά πάρκα, παιδικές χαρές και τέλος κήπους και πλατείες, για τις οποίες καθόρισε συνιστώμενα μεγέθη. (Information Report no. 194, Standards for outdoor recreational areas, 1965) Τα πάρκα τσέπης ήταν μικρότερα από τα πάρκα ή τις παιδικές χαρές που ορίζονται ως χώροι της περιοχής που ανέρχονται σε 4.000 – 12.000 τ.μ. (Faraci, 1967, σ. 3) Η μικρή τους έκταση προέκυψε από συνθήκες γης (διαθεσιμότητα υπαίθριου οικοπέδου). Δεν καθορίστηκε, ωστόσο, από τις κατευθυντήριες γραμμές που σχετίζονται με τις αρχές δημιουργίας δημοτικών πάρκων. (Labuz, 2019, σ. 3)

Επίσης, στα τέλη του '80, οι Βοτανικοί Κήποι της Νέας Υόρκης και του Brooklyν, εκπόνησαν ένα πολύ μεγαλύτερης εμβέλειας πρόγραμμα για την καλύτερη χρήση και τη βελτίωση της εγκαταλειμμένης ή απαξιωμένης γης στο εσωτερικό των αστικών κέντρων. Με τα προγράμματα Green up (N. Υόρκη) και Green Bridge (Brooklyν), που ξεκίνησαν το 1977, πραγματοποιούν, σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, ενώσεις κατοίκων και άλλες κοινωνικές ομάδες, τη μετατροπή 10.000 περίπου κενών οικοπέδων σε κοινοτικούς κήπους όπου οι κάτοικοι μπορούν να καλλιεργήσουν φρούτα και λαχανικά και τα παιδιά να παίξουν με ασφάλεια (Κοσμάκη & Λουκόπουλος, 2007)

2.1.1. Τα πρώτα πάρκα τσέπης στις ΗΠΑ

Πάρκο τσέπης στο Χάρλεμ, Νέα Υόρκη (1965)

Στη Νέα Υόρκη, η γέννηση των Pocket Parks ξεκινάει στο Χάρλεμ. Δεν ήταν μια κίνηση που συμπεριλήφθηκε στα προγράμματα πολεοδομικού σχεδιασμού της πόλης της Νέας Υόρκης, αλλά ήταν ένα προϊόν για την πόλη που οι άνθρωποι ήθελαν να ικανοποιήσουν την ανάγκη να υπάρχει χώρος όπου οι άνθρωποι μπορούν να συναντηθούν κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Έτσι προκύπτουν μικροί χώροι, σχεδιασμένοι και κατασκευασμένοι από απλούς ανθρώπους με πολύ ισχυρή κοινωνική δράση, διαμορφώνουν έναν υπαίθριο χώρο συγκέντρωσης για να απολαύσουν στιγμές της καθημερινής ζωής με τους άλλους, προκειμένου να γνωριστούν μεταξύ τους για να ανταλλάξουν ιδέες και πράγματα.

Στο Harlem (128th Street Harlem New York.), δύο οργανώσεις που δούλεψαν για τα κοινά πίστευαν έντονα στην υλοποίηση τα Vest-Pocket Parks, όπως αποκαλούνταν στην αρχή, ένας σύλλογος ήταν ο θρησκευτικός από τη Community Church of Christ στο Harlem και ο άλλος ήταν η οργάνωση Park Association. (Armato, Pocket Park: Product Urban design, 2017, σ. 1870) Το 1964 δεσμεύτηκαν να βοηθήσουν ηθικά και οικονομικά αρκετές κοινότητες που ζούσαν στις γειτονιές που έχουν καταστραφεί από τα σχέδια του Robert Moses, τον επίτροπο πάρκων της πολιτείας της Νέας Υόρκης, η πολιτική του οποίου δεν υποστήριζε την υλοποίηση του μικρού πάρκου, ειδικά όταν είχε το ρόλο του υπεύθυνου κατασκευαστή της εθνικής οδού. Ο William Seymour γράφει, ότι τα πάρκα μέτριου μεγέθους θεωρήθηκαν από τον Robert Moses πρωτίστως ως παραρτήματα της εθνικής οδού ή ως εξωραϊσμός οικιστικών έργων και κατά τη διάρκεια εκείνων των ετών οι δύο ενώσεις αποφάσισαν να κάνουν ορισμένους χώρους συγκέντρωσης για τον ελεύθερο χρόνο, καθώς ήταν πεπεισμένοι ότι η απομόνωση δεν μπορούσε να βελτιώσει την κατάσταση της ανησυχίας που είχε προκύψει μέσα σε γειτονιές. Έτσι σε μια αστική εγκαταλελειμμένη περιοχή ανάμεσα σε δύο κτίρια, που ανήκαν στην εκκλησία, με μακρόστενο σχήμα και με μία μόνο ανοιχτή πλευρά, δημιουργήθηκε το πρώτο πάρκο τσέπης, με σχήμα που μοιάζει με τσέπη από σακάκι, στην οδό West 128th Street, στο Harlem. Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα πάρκα τσέπης δεν προορίζονται ως μικροί κήποι για να κάνουν πιο όμορφους αστικούς χώρους μέσα από περίπλοκους και κοστοβόρους σχεδιασμούς, η ομορφιά του χώρου δεν ήταν ο κύριος σκοπός, πράγματι οι χώροι δεν χρειάστηκε να εντυπωσιάσουν με τη διακόσμηση τους και με τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν, αλλά αρκούσε να είναι φιλόξενοι χώροι όπου όλοι μπορούν να επισκεφτούν και να ζήσουν την εμπειρία του «να είσαι και να ζεις». (Armato, Pocket Park: Product Urban design, 2017, σ. 1870)

Εικόνα 6: Το πρώτο πάρκο τσέπης. - The Vest Pocket Park – στην οδό Harlem 128 της Νέας Υόρκης.

Πηγή: https://www.researchgate.net/publication/319562073_Pocket_Park_Product_Urban_design

Ημ. ανάκτησης 10.05.2021

Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο όρος “vest rocket parks” χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1960 στη Νέα Υόρκη για να περιγράψει τους πράσινους χώρους έκτασης ενός εκταρίου το πολύ. Η ιδέα των “vest rocket parks” υιοθετήθηκε από την κυβέρνηση και τον ιδιωτικό τομέα στις Ηνωμένες Πολιτείες ως εργαλείο αντιμετώπισης της αστικής και κοινωνικής κρίσης που εξελίχθηκε κατά τη δεκαετία του ‘60. Η ανάγκη για μικρούς υπαίθριους χώρους και ενίσχυση του αστικού πρασίνου αντιμετωπίζονταν από τότε με τα πάρκα τσέπης που αποτελούν μία μοναδική ευκαιρία για «πράσινες» ανάσες στον αστικό χώρο. Η Νέα Υόρκη διαθέτει μεγάλο αριθμό πάρκων τσέπης, παλαιότερα και σύγχρονα. Με το πιο γνωστό από αυτά το Paley Park στο Κεντρικό Μανχάταν.

Paley Park. Κεντρικό Μανχάταν, Νέα Υόρκη(1967)

Το 1964 μία μη κερδοσκοπική ομάδα της Νέας Υόρκης, αποτελούμενη από υποστηρικτές των πράσινων χώρων και εξειδικευμένων ανθρώπων όπως αρχιτεκτόνων, πολεοδόμων και κοινωνιολόγων, ξεκίνησε την κατασκευή του πρώτου Rocket Park στο Manhattan, το οποίο λειτουργεί ακόμη και σήμερα ως ένας κοινωνικός χώρος και πολύτιμος βιοκλιματικός θύλακας στον ιστό της περιοχής, γνωστό ως Paley Park. (Καλλιγιάς, 2016) Όντας ένα από τα παλαιότερα, πιο γνωστά πάρκα τσέπης, αποτελεί υποδειγματική αναφορά προσαρμογής πάρκων τσέπης στο πλαίσιο μιας επιχειρηματικής περιοχής.

Μέγεθος	390 τ.μ.
Τοποθεσία	Κεντρικό Μανχάταν, ΗΠΑ
Έναρξη λειτουργίας	1967
Βασικά Χαρακτηριστικά	17 δέντρα, καταρράκτης, μετακινούμενες καρέκλες, τοίχοι από εμφανές μπετόν, αναρριχώμενα στους τοίχους
Ώρες λειτουργίας	Κλειστό κατά τις βραδυνές ώρες
Υπεύθυνοι εγχειρήματος	William Paley, William S. Paley Foundation
Σχεδιαστές	Zion and Breene Associates
Όραμα	«μία όαση στο κέντρο της πόλης»

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά του Paley Park.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Το Paley Park αποτελεί ένα πραγματικό καταφύγιο, μία «αστική όαση» όπως λένε οι Νεοϋορκέζοι, πέρα από τα χαοτικούς ρυθμούς της πόλης. Το Paley Park σχεδιάστηκε από τους αρχιτέκτονες τοπίου Zion & Breen, άνοιξε τις πύλες στις 23 Μαΐου το 1967. Το πάρκο αποτελεί ιδιοκτησία των κατοίκων που βρίσκονται στα κτίρια που το οριοθετούν προσφέροντας παράλληλα ελεύθερη είσοδο στο κοινό καθ' όλη την διάρκεια της ημέρας, εκτός από λίγες βράδυνες ώρες που παραμένει κλειστό. Αποτελεί ένα αρχέτυπο Rocket Park καθώς συγκεντρώνει κάποια από τα βασικότερα χαρακτηριστικά τους. Βρίσκεται στο κεντρικό Μανχάταν σε μία πολύ πυκνοδομημένη περιοχή με πολύ μεγάλη πληθυσμιακή κινητικότητα, χωροθετείται ανάμεσα σε πολυώροφα κτίρια, περιβάλλεται από τρεις «τυφλούς» τοίχους εμφανούς μπετόν, από τη τέταρτη πλευρά του είναι εύκολα ορατό στο δρόμο από όπου γίνεται και η πρόσβαση σε αυτό και τέλος λειτουργεί ως μία αστική όαση που εισάγει το φυσικό στοιχείο στο αστικό περιβάλλον. Το Paley Park κατέχει πλέον σημαντική θέση στην καθημερινότητα τα πόλης, αποτελεί επίσης συχνή επιλογή καλλιτεχνών του δρόμου και συγκαταλέγεται στα σημαντικά τοπόσημα της Νέας Υόρκης. (Καλλιγιάς, 2016, σ. 52)

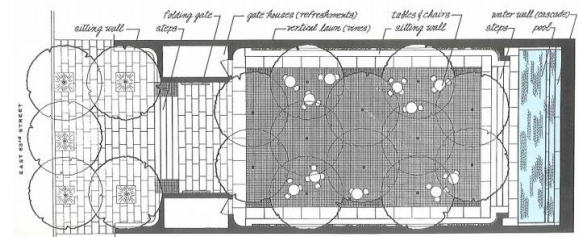
Αναλυτικότερα, το εσωτερικό του πάρκου καλύπτεται από πλάκες γρανίτη και κυβόλιθους, ενώ υπάρχουν μετακινούμενες καρέκλες και τραπέζια έτσι ώστε η διάταξη τους να διαμορφώνεται κάθε φορά σύμφωνα με τις ανάγκες των χρηστών αποτρέποντας την μονοτονία των στατικών κατασκευών και ικανοποιώντας στο έπακρο τις επιθυμίες των χρηστών. Στο χώρο του πάρκου βρίσκονται επίσης 17 ψηλά δέντρα που συμβάλουν στην σκίαση και την αισθητική ομορφιά του χώρου, ενώ οι δύο πλευρικοί τοίχοι καλύπτονται από αναρριχώμενο κισσό που συντελεί στην διατήρηση της θερμοκρασίας στο εσωτερικό του και ενισχύει την παρουσία πρασίνου. Επιπλέον μέσα στο πάρκο λειτουργεί ένα αναψυκτήριο που προσφέρει γρήγορο φαγητό και ροφήματα. (Mennatallah Hamdy, 2021, σ. 751) Τέλος, στην πλευρά απέναντι από την είσοδο του πάρκου βρίσκεται ένας τεχνητός καταρράκτης με ανατροφοδοτούμενο νερό ο οποίος διαμορφώνει την χαλαρωτική ατμόσφαιρα του πάρκου, απομονώνοντας το από τους θορύβους και την αυξημένη κίνηση της πόλης. Στην ηρεμία αυτή συμβάλει και ο χαμηλός φωτισμός που βρίσκεται πίσω από το τρεχούμενο νερό και λειτουργεί για τις νυχτερινές ώρες που το πάρκο είναι ανοιχτό.

Εικόνα 7: Αποψη Paley Park.

Πηγή: <https://www.tclf.org/landscapes/paley-park>

Ημ. ανάκτησης 30.03.2022

Εικόνα 8: Κάτοψη πάρκου Paley Park.

Πηγή: <https://www.engineer-architect.jp/serial/cate/note/952/>

Ημ. ανάκτησης 30.03.2022

Τα πάρκα τσέπης της Φιλαδέλφεια

Η Φιλαδέλφεια, των ΗΠΑ υπήρξε κ αυτή μια από τις πρώτες πόλεις δημιουργίας πάρκων τσέπης, τα οποία κατασκευάστηκαν, από το 1961 έως το 1967, σε κενά ή εγκαταλελειμμένα οικοπέδα σε περιοχές χαμηλού εισοδήματος με έλλειψη υποδομών όπου υπήρχε η ανάγκη για την δημιουργία ανοιχτών χώρων. Ο αριθμός των πάρκων τσέπης της Φιλαδέλφειας, ανέρχεται στα 60 και δημιουργήθηκαν με τη συμμετοχή της κοινότητας ως προς τον σχεδιασμό και την κατασκευή ενώ την εποπτεία έχει το «Πρόγραμμα Πάρκων Γειτονιάς της Φιλαδέλφεια» (Philadelphia's Neighborhood Park Program) (Blake, 2013, σ. 2)

Τα πάρκα αυτά καταλαμβάνουν έκταση από 84 έως 840 τ.μ (το σύνθηες εμβαδόν τους είναι περίπου 280 τ.μ), προορίζονται για παιχνίδι, χαλάρωση και συνάθροιση και απευθύνονται κυρίως στα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Στον σχεδιασμό τους περιλαμβάνονται, χώροι για εξερεύνηση και αισθητική ανάταση, κήποι με λουλούδια ή λαχανικά και χώροι για παιχνίδι και αθλητικές δραστηριότητες όπως κατασκευές για αναρρίχηση, γήπεδα μπάσκετ, κ.α. (Blake, 2013) Από τα πιο γνωστά πάρκα τσέπης της Φιλαδέλφεια είναι αυτό του John F. Collins Park

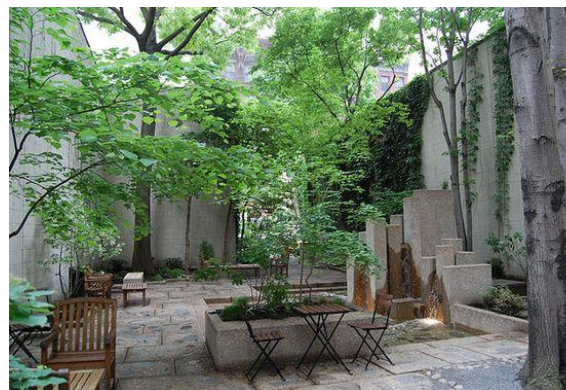
John F. Collins Park. Κεντρική Φιλαδέλφεια (1979)

Μέγεθος	360 τ.μ.
Τοποθεσία	Κεντρική Φιλαδέλφεια, ΗΠΑ
Έναρξη λειτουργίας	1979
Βασικά Χαρακτηριστικά	δέντρα, σιντριβάνι, σταθερές και μετακινούμενες καρέκλες, τοίχοι από εμφανές μπετόν, αναρριχώμενα στους τοίχους
Ώρες λειτουργίας	9.00-17.30
Υπεύθυνοι εγχειρήματος	William Penn Foundation
Σχεδιαστές	John Francis Collins
Αρχική ονομασία	Chestnut Park

Πίνακας 2: Χαρακτηριστικά του John F. Collins Park.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

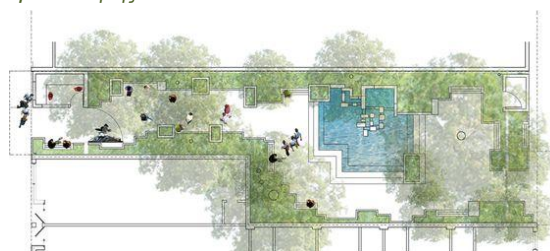
Το John F. Collins Park βρίσκεται στο κέντρο της Φιλαδέλφειας, μεταξύ των οδών Chestnut και Ranstead. Το πάρκο κατασκευάστηκε το 1979 σε σχέδιο του αρχιτέκτονα τοπίου John Francis Collins, από τον οποίο προέρχεται το σημερινό του όνομα. Το πάρκο καταλαμβάνει έκταση 360 τ.μ., η μεγαλύτερη πλευρά του είναι περίπου 37 μ.. Η περιοχή πλαισιώνεται από κτίρια σε δύο πλευρές. Τα ισόγεια των γειτονικών κτιρίων φιλοξενούν διάφορες λειτουργίες: υπάρχουν μεταξύ άλλων πιτσαρία, φούρνος, κατάστημα ρούχων και φαρμακείο. Το πάρκο βρίσκεται σε μια επιχειρηματική περιοχή, γεγονός που το καθιστά τόπο ανάπαυσης τόσο για τους κατοίκους της περιοχής όσο και για τους ανθρώπους που εργάζονται στην περιοχή. Η ανάπτυξη γύρω από το πάρκο είναι επίσης διαφοροποιημένη ως προς το ύψος, από χαμηλά κτίρια έως πολυώροφα. Το πάρκο χωρίζεται από το δρόμο με ανοιχτές σιδερένιες πύλες, τόσο στην πλευρά της οδού Chestnut όσο και στην οδό Ranstead. Το πάρκο είναι ένας στενός, ευθύγραμμος χώρος που βρίσκεται μεταξύ δύο υφιστάμενων κτιρίων στον κεντρικό πυρήνα της πόλης. Οι τοίχοι του, είναι καλυμμένοι με κισσό, ο χώρος σκιάζεται με διάφορα είδη αυτόχθονων δέντρων (σφένδαμος, άσπρη καρυδιά Αμερικής κ.ά.) με έντονη επιρροή από το πλούσιο φυσικό τοπίο της περιοχής. (Μπουκουβίδου, 2020, σ. 63) Ομοίως, με το Paley Park, το μεγαλύτερο ποσοστό της επιφάνειας είναι στρωμένο με σκληρό υλικό. Και εδώ τα πράσινα στοιχεία είναι δέντρα και κισσοί που καλύπτουν τους τοίχους των γειτονικών κτιρίων. Υπάρχει επίσης ένα τμήμα με έπιπλα κήπου και ένα ρηχό ορθογώνιο σιντριβάνι που βρίσκεται στο τμήμα πιο κοντά στην οδό Ranstead. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του πάρκου που συζητήθηκε είναι οι ξύλινες θέσεις καθισμάτων. Μερικά από αυτά είναι μόνιμα στερεωμένα στο έδαφος, αλλά κινητά. Οι

Εικόνα 9: Άποψη του Collins Park.

Πηγή: <https://foursquare.com/v/john-f-collins-park/>

Ημ. ανάκτησης 20.03.2022

Εικόνα 10: Κάτοψη πάρκου.

Πηγή: <https://gr.pinterest.com/pin/683843524654003327/>

Ημ. ανάκτησης 20.03.2022

πλάκες από σκυρόδεμα που χρησιμοποιούνται σε όλο το πάρκο διαφοροποιούν τα παραδοσιακά κόκκινα τούβλα της γειτονιάς. (Μπουκουβίδου, 2020, σ. 63) Το 2011, το πάρκο ανακαινίστηκε και άνοιξε ξανά στο κοινό. (The Center City District (CCD))

Τα τρία παραπάνω παραδείγματα μελέτης δεν διαφέρουν πολύ. Δημιουργήθηκαν εκτός πολεοδομικού προγράμματος πόλης καταλαμβάνοντας ένα κενό οικόπεδο στον αστικό ιστό με κύριο στόχο τη δημιουργία χώρου συμβίωσης (Armato, Pocket Park: Product Urban design, 2017, σ. 1871), ένας δυναμικός χώρος, όπου οι άνθρωποι μπορούν να οργανώνουν εκδηλώσεις, αλλά και να διαβάζουν ένα βιβλίο με απόλυτη ηρεμία. Θεμελιώδης στόχος ήταν να ζωντανέψει το μέρος όπου ζουν και κινούνται οι κάτοικοι της περιοχής. Στα πάρκα αυτά ως μικροί χώροι πρασίνου αντιμετωπίζονται ως ένα μεγάλο δωμάτιο, όπου η διάταξη των στοιχείων που το διαμορφώνουν, χαρακτηρίζουν και καθορίζουν τον χώρο, πρέπει να γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να μην δίνεται μια περίπλοκη εικόνα αλλά μια απλή, τόσο στην επικοινωνία όσο και στη λειτουργία. Χώροι σχεδιασμένοι να φιλοξενούν ανθρώπους και πράγματα από διαφορετικούς πολιτισμούς και η σύνθεση αυτή να μπορέσει να οδηγήσει στην «αστική ευημερία» με προσοχή στις μεταμορφώσεις της ζωής των γυναικών και των ανδρών όλων των ηλικιών.

2.1.2. Πρόγραμμα πάρκων τσέπης στην Ευρώπη

Πρόγραμμα 25 πάρκων τσέπης, Grand Lyon (1990)

Στην Ευρώπη, οι πρώτες αλλαγές των κήπων τσέπης παρατηρήθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του '90, όταν ο πολεοδόμος αρχιτέκτονας Jean Pierre Charbonneau ανατέθηκε από την πόλη της Λυών ως σύμβουλος για το πρόγραμμα σχεδιασμού που ονομάζεται Grand Lyon. (Jean-Pierre Charbonneau, Urbaniste) Μετά από μια προσεκτική και ακριβή ανάλυση της αστικής δομής της Λυών, ο Charbonneau προχώρησε σε μια απογραφή του ανοιχτού χώρου και στον διαχωρισμό τους σε δυο κατηγορίες: -δρόμοι, πάρκα και πλατείες -που εκτελούσαν πολύ σημαντικές λειτουργίες, αλλά αρκετές περιοχές-λιγότερο σημαντικές και μικρού μεγέθους-ορίστηκαν ως εγκαταλελειμμένοι και «αδρανείς χώροι». Για τους τελευταίους υιοθετήθηκε μια φιλοσοφία παρέμβασης και ήταν παρόμοια με αυτή του Pocket Park. Η ενδεδειγμένη αστική μικροχειρουργική παρέμβαση που αφορούσε τους χώρους της τελευταίας κατηγορίας, πήρε το όνομα του jardin de poche(κήποι τσέπης).

Το σχέδιο δράσης περιελάμβανε 25 jardin de poche και τοποθετήθηκαν μέσω ενός προγράμματος που πρότεινε έναν διαφορετικό τρόπο μετακίνησης στην πόλη, έγινε αντιληπτό ότι το έργο της κινητικότητας της πόλης άλλαζε χαρακτήρα, εισάγοντας ένα άλλο συστατικό στον αστικό σχεδιασμό: τον άνθρωπο- ένας άνθρωπος που μετακινείται από τη μια πλευρά στην άλλη της πόλης, χρησιμοποιώντας το σώμα του, με τα πόδια ή με ποδήλατο: ουσιαστικά έναν άνθρωπο που μαθαίνει να περπατά την πόλη. (Armato, Pocket Park: Product Urban design, 2017, σ. 1871) Τα πάρκα τσέπης γίνονται σημεία ή καλύτερα νησίδες όπου οι άνθρωποι μπορούν να σταματήσουν και να κάνουν ένα διάλειμμα κατά τη διάρκεια της ημέρας. Αυτές οι μορφές πάρκων τσέπης έγιναν άμεσα χώροι της πόλης. Στόχος ήταν να μην λειτουργούν ως προορισμός, αλλά ως ένα πέρασμα κατά την πορεία του καθενός, μια ενδιάμεση στάση στην καθημερινή διαδρομή τους.

Εικόνα 11 Πρόγραμμα Grand Lyon, αναπτυξιακή πολιτική για δύσκολες γειτονίες της Γαλλίας.
<http://www.jpcharbonneau-urbaniste.com>
Ημ.ανάκτησης 12.11.2022

Εικόνα 12 Διαμόρφωση πάρκου τσέπης στη Λυών.
<http://www.jpcharbonneau-urbaniste.com>
ημερομηνία 12.11.2022

Τα 80 πάρκα τσέπης του Northamptonshire(1980-1990).

Το Northamptonshire της Αγγλίας, μια κομητεία των 692.000 κατοίκων, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, αποτέλεσε αρωγό για την καθιέρωση των πάρκων τσέπης ως εναλλακτική λύση στο αστικό πράσινο. Στις αρχές της δεκαετίας 1980 ο Alan Toulon, πρώην επικεφαλής του συμβουλίου του Northamptonshire πρότεινε το «Σύστημα των Πάρκων τσέπης (Pocket Park Scheme) ως απάντηση στα αιτήματα των κατοίκων για την εύρεση τρόπου προστασίας και φροντίδας των πράσινων χώρων, αλλά και λόγω της ανάγκης ευκολότερη πρόσβασης στην ύπαιθρο. (Little, 2011, p. 5) Το πρόγραμμα φάνηκε να λειτουργεί άριστα και μέρα με τη μέρα όλο και περισσότεροι εθελοντές και στελέχη της τοπικής κοινότητας δραστηριοποιούνταν στη συντήρηση και την ορθή λειτουργία του. Μάλιστα, μέχρι το 1990 είχαν ήδη δημιουργηθεί δεκαοκτώ racket parks, όλα με τη δράση εθελοντών. Στο σημείο αυτό το πρόγραμμα επεκτάθηκε και στα αστικά κέντρα και έγινε προάγγελος του δημόσιου οργανισμού Countryside Agency, έναν δημόσιο οργανισμό που δημιουργήθηκε το 1999 με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του αγροτικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής όπως ζουν σε αυτό, ενώ εισήγαγε πολλές αρχές της βιωσιμότητας και της βιοποικιλότητας οι οποίες μέχρι τότε δεν ήταν διαδεδομένες.

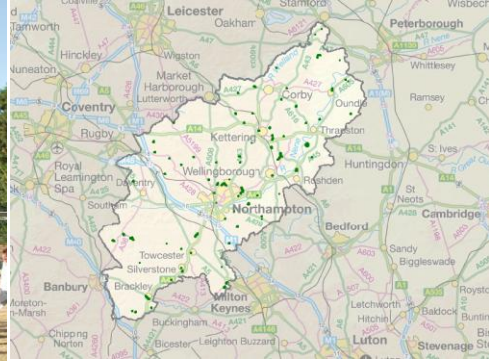
Το πρόγραμμα βραβεύτηκε με το Εθνικό βραβείο Συντήρησης της Εξοχής από τον R.I.C.S. (Royal Institute of Chartered Surveyors) το 1995, έναν «ανεξάρτητο φορέα που δεσμεύεται να ορίζει και να τηρεί το υψηλότερα πρότυπα αριστείας και ακεραιότητας όσο αφορά τη γη, τα ακίνητα και τις κατασκευές μας. (Little, 2011) Μετά από αυτό η ιδέα των rocket parks διαδόθηκε, το πρόγραμμα συνέχισε να εφαρμόζεται και μέχρι σήμερα υπάρχουν στη γενικότερη περιοχή του Northamptonshire ογδόντα πάρκα. Τα πάρκα αυτά έχουν μέγεθος που κυμαίνεται από 114 έως 35 εκτάρια και δημιουργήθηκαν τόσο σε κέντρα πόλεων όσο και σε μικρά χωριά. Είναι βασικό να αναφερθεί ότι η συντήρηση των πάρκων αυτών παραμένει μέχρι σήμερα μέλημα της κοινότητας. (Μπαπρικίδου, 2020)

Εικόνα 13 Hatcham Gardens

Πηγή: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/pocket_parks_prspectus_1.pdf

Ημ.ανάκτησης 26.11.2022

Εικόνα 14: Χάρτης με καταγεγραμμένα τα πάρκα τσέπης της κομητείας Northamptonshire που συντηρούνται μέχρι σήμερα.

Πηγή: <http://maps.northamptonshire.gov.uk/>

Ημ.ανάκτησης 13.11.2022

Το Πρόγραμμα τω 100 Πάρκων Τσέπης στο Λονδίνο(2013)

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, τον Αύγουστο του 2015, έλαβε τέλος μια πρωτοβουλία του Δήμου του Λονδίνου για τη δημιουργία 100 πάρκων τσέπης στην ευρύτερη περιοχή της πόλης. Το πρόγραμμα των Πάρκων Τσέπης (το οποίο ξεκίνησε το 2013), έδωσε τη δυνατότητα στις γειτονιές, στους απλούς πολίτες και συλλογικότητες να προτείνουν, με τη βοήθεια αρχιτεκτόνων, αρχιτεκτόνων τοπίου και γεωπόνων, σχέδια και δράσεις για την επανάκτηση ξεχασμένων, κενών και εγκαταλελειμμένων οικοπέδων, αστικών κενών προς όφελος της τοπικής κοινωνίας και σύμφωνα με τις ανάγκες της. Η γειτονιά πρότεινε, σχεδίασε και δημιούργησε για τη γειτονιά. Η χρηματοδότηση του όλου εγχειρήματος κόστισε 2 εκατομμύρια λίρες από πόρους του Δήμου αλλά και χορηγίες τοπικών επιχειρήσεων και ιδρυμάτων. Σήμερα, 100 πάρκα τσέπης με διάφορες μορφές και λειτουργίες (πάρκα παθητικής αναψυχής, παιδότοποι, κοινοτικοί κήποι, αστικοί οπωρώνες, λαχανόκηποι, υπαίθριοι χώροι τέχνης, χώροι συνάθροισης) λειτουργούν και προσφέρουν στους κατοίκους των συνοικιών, καταφύγιο από τους ρυθμούς της πόλης και «όχημα σύνδεσης» με τη φύση. (100 pocket parks, 2013)

Εικόνα 15: Πάρκο τσέπης στο Λονδίνο από το πρόγραμμα 100 πάρκων τσέπης.

Πηγή: <https://ilgiornaledellarchitettura.com/2017/02/28/100-pocket-parks-per-londra/>

Ημ.ανάκτησης 10.11.2022

Εικόνα 16: Πάρκο τσέπης στο Λονδίνο από το πρόγραμμα 100 πάρκων τσέπης.

Πηγή: <https://ilgiornaledellarchitettura.com/2017/02/28/100-pocket-parks-per-londra/>

Ημ.ανάκτησης 10.11.2022

2.1.3. Ψηφιακή δικτύωση

Τέλος να αναφερθεί ότι μέσα στην εξέλιξη εντάσσεται και η ψηφιακή δικτύωση των χώρων αυτών. Τα τελευταία χρόνια αυτή η πραγματικότητα έφτασε στον κόσμο του εικονικού συστήματος, έγινε κοινωνική υπηρεσία, έγινε επίσης εικονική, διαδόθηκε ως ευρέως χρησιμοποιούμενη από τους ανθρώπους μέσω των εφαρμογών που μπορούν να εγκατασταθούν σε συσκευές, smartphone, tablet, για να μπορούν να προσδιορίσουν τη θέση τους, και τις διαθέσιμες υπηρεσίες που συνδέονται μεταξύ τους. Το Λονδίνο για παράδειγμα έχει ήδη χαρτογραφήσει 100 πάρκα και έχει αναπτύξει εφαρμογή όπου ο κάτοικος μπορεί να το εντοπίσει στον χάρτη και αυτόματα να βρει την απόσταση και το χρόνο «ταξιδιού» ως το σημείο. (Armato, *Pocket Park: Product Urban design*, 2017, σ. 1875) Επίσης, ορισμένες πόλεις διαθέτουν πινακίδες με ένδειξη το πλησιέστερο πάρκο τσέπης.

Πάρκα τσέπης υπήρξαν για πολλά χρόνια, από το 1965 και συνεχίζουν έως σήμερα, χώροι διάσπαρτοι στον αστικό ιστό χωρίς καμία σχέση με το πλαίσιο, εμφανίζονται σε οποιοδήποτε κενό, σίγουρα πολύ σημαντικά μέρη για τους κατοίκους της γειτονιάς και της ευρύτερης περιοχής, ειδικά σε πόλεις που είναι αισθητή η έλλειψη υπαίθριων χώρων πρασίνου. Δομημένοι χώροι και σχεδιασμένοι όπως το σαλόνι έξω από την πόρτα, σχεδιασμένοι να φιλοξενούν και να προκαλούν την επιθυμία να νιώθουμε «σαν στο σπίτι» μαζί με τους ανθρώπους... μαζί με τους άλλους. Τα μικρά αστικά πάρκα είναι κάτι περισσότερο από απλά μέρη για να χαλαρώσει ή παιχναστεί. Είναι σημεία φυγής που εντοπίζονται κανείς από μακριά περπατώντας σε έναν δρόμο, κοιτάζοντας έξω από ένα παράθυρο, μικρές αστικές περιοχές που συμβάλουν στο ενδιαφέρον, την ποικιλία και την ελκυστικότητα των γειτονιών. (Armato, *Pocket Park: Product Urban design*, 2017, σ. 1877) Μια αποφασιστική κίνηση για την αντιμετώπιση του σχηματισμού υποβαθμισμένων περιοχών και της αναψυχής των πυκνών γειτονιών, κινήσει διατήρησης της πόλης ως τόπου διαμονής και εργασίας. Αυτό το φαινόμενο δεν είναι μόνο φυσικός χώρος, αλλά μια ενδιαφέρουσα πολιτιστική πραγματικότητα. Σήμερα, πολλές πόλεις έχουν ενεργοποιηθεί και άλλες το προγραμματίζουν για να δημιουργήσουν και να σχεδιάσουν μια αστική υπηρεσία που θα αξιοποιήσει τους αδρανείς χώρους, τις λιγότερο χρησιμοποιούμενες περιοχές που δεν έχουν κάποια συγκεκριμένη λειτουργία και θα μετατρέψει αυτούς τους χώρους σε μέρη που έχουν θεμελιώδη ρόλο στη ζωή της πόλης. Αναφέρονται πλέον σε αυτά ως «αστικά ξέφωτα», κηλίδες δροσιάς και καταφύγια άγριας ζωής.

2.2. Παράμετροι σχεδιασμού

Τα πάρκα τσέπης ξεχωρίζουν ως πολύ μικροί χώροι αστικού πρασίνου με κύρια χαρακτηριστικά το μέγεθος, την τοποθεσία τους, τις λειτουργίες και τους χρήστες στους οποίους απευθύνονται και τέλος το οικολογικό αντίκτυπο τους στον αστικό ιστό. Οι παράμετροι σχεδιασμού χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες

Βασισμένο στα (Sinou & Gail Kenton, 2013) (Καλλιγιάς, 2016), (Whyte, 1980),

2.2.1.Χωρικά χαρακτηριστικά πάρκου_ χωρικοί παράμετροι

Μέγεθος

Όπως ήδη αναφέρθηκε ο όρος 'Pocket Park' αναφέρεται σε πάρκα σε πυκνοδομημένες τοποθεσίες που καταλαμβάνουν ενδιάμεσο χώρο μεταξύ κτιρίων και οριοθετούνται από πεζοδρόμια και τοίχους υπαρχόντων κτιρίων. Είναι συνήθως ένα έως τρία οικόπεδα σε μέγεθος, δηλαδή έως 1.000τ.μ., σε οικόπεδα γωνίας, οικόπεδα μεσαίου τμήματος και οικόπεδα εντός του μπλοκ. Οι διαστάσεις τους είναι ανάλογες με την έννοια με την οποία σχεδιάζονται και συνήθως εξαρτώνται από τη διαθεσιμότητα χώρου.

Τοποθεσία

Για την επίτευξη κοινωνικής ένταξης και για τη στόχευση περιοχών που χρειάζονται περισσότερο χώρο πρασίνου, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην τοποθέτηση και διανομή των πάρκων τσέπης στην πόλη, έτσι πάρκα τσέπης μπορούν να φιλοξενηθούν και σε ασυνήθιστα μέρη όπως δώματα πολυκατοικιών, ακάλυπτους χώρους οικοδομικών τετραγώνων, προσόψεις κτιρίων με στενούς διαδρόμους και κενές ή κακώς χρησιμοποιημένες τοποθεσίες. Σε εμπορικές περιοχές, μπορεί να υπάρχουν ευκαιρίες δημιουργίας ενός τέτοιου χώρου όπως εγκαταλελειμμένες υποδομές, παλιοί σιδηρόδρομοι, χώροι στάθμευσης ή δρόμοι με μειωμένη κυκλοφορία αυτοκινήτων. Τα πάρκα τσέπης, σε κλίμακα πόλης, οφείλουν να διανέμονται σε πολύ πιο κοντινές αποστάσεις από τους μεγαλύτερους κήπους της γειτονιάς και άλλους χώρους κατηγορίας πάρκων. Άλλωστε δημιουργούνται για να εξυπηρετούν πληθυσμό 500-1000 ατόμων σε ακτίνα περίπου 400 μέτρων από όλες τις κατοικίες εντός της περιοχής εξυπηρέτησης δηλαδή 10 λεπτά με τα πόδια. (Mennatallah Hamdy, 2021, σ. 749) Σημαντικό ως προς την τοποθεσία είναι η σύνδεση και η δημιουργία δικτύου των rocket parks όπου όλα μαζί μπορούν να συνδέσουν τις γειτονιές μεταξύ τους. (Blake, 2013) Αυτό είναι ακόμα πιο εύκολο αν τα πάρκα βρίσκονται κατά μήκος πράσινων διαδρομών ή ποδηλατοδρόμων. Μοναδικός περιορισμός σε αυτό το σενάριο είναι ότι πρέπει να βρίσκονται χωροθετημένα σε σημεία που τα καθιστά εύκολα ορατά στους πεζούς. Άλλωστε σύμφωνα με τον William Whyte όσο πιο εύκολη είναι η ροή μεταξύ δρόμου και πλατείας, τόσο πιο πιθανό είναι οι άνθρωποι να μετακινηθούν μεταξύ των δύο, να σταθούν και τελικά να «καθίσουν» στο πάρκο.

Είδος πόλης/γειτονιάς

Σημαντική μεταβλητή είναι το είδος της πόλης ή γειτονιάς, ο χαρακτήρας και το μέγεθος της. Ο William Whyte υποστηρίζει ότι στις μικρότερες πόλεις, οι πυκνότητες τείνουν να είναι χαμηλότερες, οι πεζοί κινούνται με πιο αργό ρυθμό και υπάρχει λιγότερη κοινωνική δραστηριότητα που χαρακτηρίζει τις περιοχές υψηλής κυκλοφορίας. (Whyte, 1980, σ. 22) Οι μεγάλες πόλεις έχουν πολλούς ανθρώπους στο κέντρο τους. Αυτή η πυκνότητα που σε άλλους τομείς μπορεί να δημιουργεί προβλήματα, παρέχει μεγάλο αριθμό δυνητικών χρηστών για ανοιχτούς χώρους σε κεντρικές περιοχές, ακόμα και ο σχεδιασμός να μην είναι επιτυχημένος σε έναν χώρο, αυτός μπορεί να καταλήξει να χρησιμοποιείται καλά λόγω αυτής της πυκνότητας. Επίσης διαφορετική κίνηση έχει ένα εμπορικό κέντρο από μια γειτονιά αμιγούς κατοικίας, και διαφέρουν τόσο στην κίνηση όσο και στις ώρες συνωστισμού.

Είσοδοι/Προσβασιμότητα

Όπως είπαμε θα πρέπει να είναι προσβάσιμα τόσο με τα πόδια όσο και με ποδήλατο. Η προσβασιμότητα και η ορατότητα από παρακείμενους δρόμους είναι ζωτικής σημασίας όπως επίσης και η δυνατότητα να το διασχίσει κανείς. Οπότε ένα πάρκο μπορεί να διαθέτει είσοδο από 1 έως 4 πλευρές από το δρόμο, με ελάχιστη πρόσοψη δρόμου 30 μ. για να διασφαλίζεται η ορατότητα. (Mennatallah Hamdy, 2021, σ. 749). Ένα πάρκο που έχει δύο ή περισσότερες εισόδους μπορείς να το διασχίσεις χωρίς να υπάρχει σκοπός να καθίσεις αλλά για να συνεχίσεις την διαδρομή, να «κόψεις δρόμο» ή από απλή περιέργεια. Οι διαδρομές κυκλοφορίας οφείλουν να συνδέουν τα πιο σημαντικά σχεδιαστικά χαρακτηριστικά του πάρκου και η τοποθέτηση «διαμπερών» μονοπατιών και εισόδων τείνουν να προσελκύουν περισσότερο κόσμο στο σημείο. Ο Matthew Ciolek μελέτησε ένα αυστραλιανό εμπορικό κέντρο, με παρόμοια αποτελέσματα και σημειώνει πως «η μεγάλη πλειονότητα των ανθρώπων βρέθηκε να επιλέγει τις τοποθεσίες τους για κοινωνική αλληλεπίδραση ακριβώς πάνω ή πολύ κοντά στις γραμμές κυκλοφορίας που τέμνουν την πλατεία. Σχετικά λίγοι άνθρωποι έκαναν τις συγκεντρώσεις τους μακριά από τους χώρους ή την διαδρομή που θα ακολουθούσαν για πλοήγηση. (Whyte, 1980, σ. 23) Οι περισσότεροι άνθρωποι κάνουν σύντομες διαδρομές, και οι ροές πεζών στις πλατείες είναι συνήθως στις διαγώνιες. (Whyte, 1980, σ. 32) Παρ' όλη τη φασαρία ή εξαιτίας της, οι κάτοικοι φαίνεται να νιώθουν άνετα, προτιμούν να το διασχίσουν προσεκτικά μέσα από τα εμπόδια αντί να τα παρακάμψουν. Άλλωστε οι άνθρωποι ανάμεσα σε πολύ κόσμο επηρεάζονται από τη συμπεριφορά του πλήθους

Ανοιχτότητα

Πέρα από την προσβασιμότητα σημαντικός παράμετρος είναι και η ανοιχτότητα του χώρου. αυτοί οι δυο παράμετροι διευκολύνουν τη χρήση του πάρκου από τους περαστικούς. Τα πάρκα τσέπης θα πρέπει να σχεδιάζονται ως συνέχεια του πεζοδρομίου, αλλά να γίνεται και διαχωρισμός από αυτό με τρόπο που να μην εμποδίζει την ορατότητα ή να διαχωρίζει το πεζοδρόμιο από το πάρκο. Επομένως, η επιτυχία των μικρών πάρκων βασίζεται και στη σαφή οριοθέτηση από τους δρόμους, για να λειτουργήσουν ως οάσεις «ανάπαυσης και αποκατάστασης» αλλά ταυτόχρονα να είναι ανοιχτά στο πεζοδρόμιο με εύκολα προσβάσιμα μονοπάτια εισόδου και εξόδου, οπτικά συνδεδεμένα με το δρόμο και καλά φωτισμένα ώστε στο σύνολο να αποπνέουν ασφάλεια. Η ορατότητα λοιπόν όχι μόνο από το δρόμο αλλά και μέσα από το πάρκο προς το δρόμο είναι θεμελιώδης για την επίτευξη ανοιχτότητας και ασφάλειας. (Rosso, 2022, σ. 3) Επειδή η σύνδεση με το πεζοδρόμιο είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία των πάρκων, η πρόσοψη του πάρκου προς το πεζοδρόμιο θα πρέπει να είναι σε μεγάλο ποσοστό απαλλαγμένη από εμπόδια, ώστε να υπάρχουν μονοπάτια κυκλοφορίας και να εντοπίζονται εύκολα πριν την είσοδο ή κατά την περιήγηση στο πάρκο. Η ανοιχτότητα ή η κλειστότητα επηρεάζει την ορατότητα και επηρεάζεται από την οριοθέτηση του χώρου και τις σχεδιαστικές επιλογές δηλαδή από τα υφιστάμενα όρια, τις πλευρές του οικοπέδου και τα παρακείμενα κτίρια, την περιφράξη ή την όποια επιλογή διαχωρισμού από το πεζοδρόμιο ή τον δρόμο κίνησης και τις επιλογές σχεδιασμού αυτής, από τη βλάστηση και τις κατασκευές που θα χρειαστούν για τις σχετικές δραστηριότητες των χρηστών του πάρκου.

Επιφάνειες και υλικά κάλυψης

Στις σχεδιαστικές αποφάσεις περιλαμβάνονται τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την δαπεδόστρωση του πάρκου, σκληρά ή μαλακά(hardscape/softscape). Επιφάνειες με ασφαλτοστρώσεις απορροφούν θερμότητα καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας και την απελευθερώνουν σταδιακά πίσω στο περιβάλλον με αποτέλεσμα το μικροκλίμα των περιοχών να είναι πιο ζεστό από τις γύρω γειτονιές. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε δυσάρεστες συνθήκες και αποτρεπτικές ειδικά για ευάλωτους πληθυσμούς όπως ηλικιωμένους, άτομα που αντιμετωπίζουν ασθένεια, έγκυες γυναίκες, άτομα που βιώνουν έλλειψη στέγης και εκείνους που εργάζονται σε εξωτερικούς χώρους. Οι πόλεις και άλλες αστικές περιοχές υψηλής πυκνότητας με περιορισμένα δέντρα και ανοιχτό χώρο παρουσιάζουν αυξημένα επίπεδα φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας οπότε κάθε επιλογή δαπεδόστρωσης ενός δημόσιου χώρου οφείλει να ανακουφίζει την πόλη και όχι να την επιβαρύνει ως προς το φαινόμενο αυτό. Ένα πάρκο οφείλει να διαθέτει πράσινο, παρόλ αυτά δεν είναι κανόνας ότι όλη η επιφάνεια θα είναι καλυμμένη με γρασίδι ή φυτικά είδη. Τα πάρκα τσέπης μπορούν να σχεδιαστούν με τη χρήση διαπερατών επιφανειών που δεν συγκρατούν τη θερμότητα, ή με χρήση ψυχρών υλικών για τον περιορισμό της υπερθέρμανσης των αστικών επιφανειών λόγω της ιδιότητας τους να ανακλούν την ηλιακή ακτινοβολία. Επίσης με την προσθήκη δέντρων και θάμνων επιτυγχάνεται σκίαση δροσισμός των παρακείμενων μονοπατιών οποιοδήποτε υλικού, μειώνοντας έτσι το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας εντός και δίπλα στο πάρκο. ([PocketParkToolKit, 2020, σ. 6](#)) Οι απλές παρεμβάσεις στο πάρκο έχουν σύνθετα κλιματικά οφέλη για ολόκληρη τη γειτονιά.

Αστικός εξοπλισμός

Στον αστικό εξοπλισμό περιλαμβάνονται όλες οι επιλογές που συμπληρώνουν την χωρική διαμόρφωση και κάνουν το πάρκο ικανό να φιλοξενήσει και να προσελκύσει τους χρήστες. Καθιστικοί πάγκοι, κάδοι, φωτιστικά, κάποιο κιόσκι ή όργανα παιχνιδιού και άθλησης.

Τα στοιχεία καθίσματος είναι το σημαντικό χαρακτηριστικό που επηρεάζει τη χρήση των πάρκων. Η τοποθέτησή τους καθορίζει την εγγύτητα των ανθρώπων και συνεπώς το επίπεδο επαφής. Επιτρέπουν σε άτομα με κοινά ενδιαφέροντα να αλληλεπιδρούν, ενώ επιτρέπουν σε άλλους ανθρώπους να συνυπάρχουν χωρίς κοινωνικοποίηση. Όταν σχεδιάζονται σωστά, ακόμη και σκαλοπάτια και προεξοχές μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους ανθρώπους για να κάθονται. Για τα πάρκα τσέπης, η εστίαση στον σχεδιασμό των καθισμάτων θα πρέπει να είναι στη λειτουργική ευελιξία και όχι στα υπερβολικά στυλιζαρισμένα αρχιτεκτονικά στοιχεία. ([Mennatallah Hamdy, 2021, σ. 749](#)) Το κάθισμα θα πρέπει να είναι σωματικά άνετο-πάγκοι με πλάτη, καρέκλες με καλό περίγραμμα. Είναι πιο σημαντικό, ωστόσο, να είναι κοινωνικά άνετο. Αυτό σημαίνει επιλογή: να κάθεται μπροστά, μέσα πίσω, στο πλάι, στον ήλιο, στη σκιά, σε ομάδες, μόνος. ([Whyte, 1980, σ. 28](#)) Άλλωστε οι πιο δημοφιλείς πλατείες τείνουν να έχουν πολύ περισσότερο χώρο καθιστικού από τις λιγότερο χρησιμοποιούμενες. Σύμφωνα με έρευνα του William H. Whyte, η ποσότητα του χώρου καθιστικού δεν περιλαμβάνει κανέναν ποιοτικό παράγοντα: μια τοιμεντένια προεξοχή μετράει όσο ένα άνετο παγκάκι με πλάτη ([Whyte, 1980, σ. 27](#)) το κριτήριο να είναι η ποσότητα του καθιστικού χώρου. Παρατηρώντας δημόσιους χώρους όσο περισσότερη καθιστική επιφάνεια διαθέτει ο χώρος τόσο περισσότερους επισκέπτες

μετράει χωρίς να έχει πια σημασία η ποιότητα του καθιστικού. Αρκούν απλά σκαλοπάτια για να προσελκύσει κόσμο να σταματήσει να καθίσει, να φάει ή να κάνει ηλιοθεραπεία. Κριτήρια για τα καθιστικά του χώρου θα μπορούσε να είναι το ύψος και το βάθος του καθιστικού ώστε να χωράει επισκέπτες και από τις δυο πλευρές. Η επιλογή μπορεί να ενσωματωθεί στο βασικό σχέδιο ή και όχι. Ως εξαιρετικά ευέλικτη λύση για καθίσματα, συναντώνται σε πάρκα και οι κινούμενες καρέκλες.

Έπειτα, οι δομές παιχνιδιού ή τα στοιχεία νερού μπορούν να σχεδιαστούν γύρω από τα καθίσματα και τα γύρω μονοπάτια, επιτρέποντας μια γενική θέαση του χώρου πριν ο χρήστης αποφασίσει που να σταθεί. (Mennatallah Hamdy, 2021, σ. 749) Το κάθισμα σε κόμβους «κυκλοφορίας», όπως η είσοδος του πάρκου, παρέχει περισσότερες ευκαιρίες για πιο εντατική κοινωνικοποίηση. Οι άνθρωποι προσελκύονται από ανθρώπους. Παρατηρούνται να πηγαίνουν όπου υπάρχει πλήθος ακόμα κ αν περίμενε κανείς το αντίθετο. Επιλέγει χώρους πολυσύχναστους. Επιδιώκει συνάντηση και αναπτύσσει συνομιλίες πάνω στη κύρια ροή κίνησης, εμποδίζοντας την κυκλοφορία και περνώντας ώθηση από αυτή την κίνηση (Whyte, 1980, σ. 21) . Το ίδιο συμβαίνει και στον τρόπο που επιλέγουν που να καθίσουν σε ένα δημόσιο χώρο, πεζόδρομο ή πάρκο. Στα σημεία διασταύρωσης και έντονης κίνησης είναι αυτά που θα επιλέξει ο επισκέπτης για να σταματήσει ή να κινηθεί και να διαπεράσει τον χώρο ακόμα κ αν είναι αντίθετο ως προς την είσοδο του κτιρίου που έχει ως προορισμό ή την έξοδο του από τον χώρο. Παρόμοιο μοτίβο για καθιστούς επισκέπτες και περαστικούς λοιπόν, στάσης για συνομιλία στη μέση της κυκλοφορίας, στάση κοντά σε αντικείμενα άγαλμα, σημαία, σε καθορισμένα μέρη όπως σκαλοπάτια ενώ σπάνια επιλέγουν να καθίσουν ή να σταματήσουν στη μέση ενός μεγάλου χώρου. (Whyte, 1980, σ. 21)

Κεντρικό στοιχείο πάρκου.

Κάποιο στοιχείο νερού, σιντριβάνι, ένα κιόσκι ή μερικές κερκίδες συνάθροισης μπορούν να αποτελέσουν στοιχείο συγκέντρωσης που χρειάζεται ένας τέτοιος χώρος. Το στοιχείο αυτό δεν αποτελεί μόνο ένα κομβικό σημείο του πάρκου αλλά και έναν λόγο για να επισκεφτεί κανείς τον χώρο. (Blake, 2013, σ. 3) Το στοιχείο του νερού προσελκύει όχι μόνο λόγω της εικόνας αλλά και του ήχου και της αίσθησης που δίνει στον χώρο, τρεχούμενο ή στάσιμο, με δυνατότητα αλληλεπίδρασης με αυτό ή και με απαγόρευση. Το κιόσκι ή οι κερκίδες αποτελούν στοιχείο προσέλκυσης δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων όπως μια μικρή συναυλία ή μια ομιλία. Επομένως αυτό το στοιχείο έχει σαν κύριο ρόλο να ζωντανέψει το πάρκο είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Χωρικά χαρακτηριστικά πάρκου	Μέγεθος	1-3 οικόπεδα σε έκταση οι διαστάσεις τους τείνουν να είναι ανάλογες με την έννοια με την οποία σχεδιάζονται
	Τοποθεσία	Βρίσκονται στο εσωτερικό της πόλης Συνήθως σχηματίζονται στο εσωτερικό οικοδομικών τετραγώνων, ανάμεσα σε κτίρια, ή στο τέλος οδικών αξόνων. Είναι άμεσα ορατά τουλάχιστον από μια πλευρά. εξυπηρετούν πληθυσμό περίπου 500-1000 ατόμων σε ακτίνα περίπου 400 μέτρων από όλες τις κατοικίες εντός της περιοχής εξυπηρέτησης (10 λεπτά με τα πόδια)
	Είδος πόλης/γειτονιάς	εμπορικά κέντρα πόλεων οικιστικές γειτονιές μικτής χρήσης γειτονιές αμιγούς κατοικίας
	Είσοδοι / Προσβασιμότητα	Προσβάσιμα από 1 έως 4 πλευρές από το δρόμο ασφαλής πρόσβαση απ' όλους
	Ανοιχτότητα	Βαθμός ανοιχτότητας-κλειστότητας Αριθμός μεσοτοιχιών υποκείμενων κτιρίων Ανοιχτές-ελεύθερες πλευρές Φυσική/ τεχνητή περίφραξη
	Επιφάνειες και Υλικά κάλυψης	βλάστηση (πράσινο, δέντρα, αναρριχώμενα φυτά) υλικό επίστρωσης τοιχοί παρακείμενων κτιρίων σκίαση
	Αστικός εξοπλισμός	Μπορούν να περιλαμβάνουν στοιχεία αστικού εξοπλισμού (παγκάκια, κάδοι, φωτισμός). σταθερές και μετακινούμενες καρέκλες
	Κεντρικό στοιχείο πάρκου	Σιντριβάνι, κιόσκι, αμφιθέατρο, Λειτουργία κύρια για το πάρκο

Πίνακας 3: Χωρικά χαρακτηριστικών του πάρκου τσέπης.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Στις χωρικές παραμέτρους περιλαμβάνονται όλες οι επιλογές που αφορούν το σχεδιαστικό αποτέλεσμα του πάρκου, το οικόπεδο με το μέγεθος και τα όρια του, η τοποθεσία του και το είδος της γειτονιάς στην οποία απευθύνεται, η δυνατότητα ορατότητας και περισσότερων εισόδων, η ανοιχτότητα αλλά και ο σαφής διαχωρισμός από το πεζοδρόμιο, η επιφάνεια και τα υλικά κάλυψης, ο καθιστικός χώρος και η επιλογή της κύριας χρήσης, το κεντρικό του στοιχείο. Ένα πάρκο τσέπης με φυσικά στοιχεία, προστατευμένο από τον αστικό θόρυβο και εξοπλισμένο με «ευέλικτα» καθίσματα μπορεί να προωθήσει τη θετική κοινωνική αντίληψη αυτών των αδρανών μικροχώρων και τη λειτουργία τους ως κοινωνικών χώρων συνάντησης. Επιπλέον, η προσβασιμότητα και η ορατότητα από παρακείμενους δρόμους είναι ζωτικής σημασίας. Η ανάγκη για περίφραξη, ορατότητα και καθιστικών μονάδων σημαίνει ότι η ικανότητα των ανθρώπων να χαλαρώνουν σε ένα χώρο σχετίζεται άμεσα με την αίσθηση ελέγχου και ασφάλειας. Αυτά τα ακριβή χαρακτηριστικά σχετικά με τη τελική χωρική υπόσταση του πάρκου, μπορούν να θεωρηθούν ως πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές σχεδιασμού λειτουργικών και επιτυχημένων πάρκων τσέπης.

2.2.2. Κοινωνικά χαρακτηριστικά πάρκου_ κοινωνικοί παράμετροι

Χρήσεις- λειτουργίες

Οι φιλοξενούμενες δραστηριότητες εξαρτώνται από τα συμφραζόμενα χαρακτηριστικά του κοινόχρηστου χώρου και τις ανάγκες των πιθανών χρηστών του. Ένα πάρκο τσέπης μπορεί να εμφανιστεί σε μια επιχειρηματική περιοχή, ένα κοινοτικό κέντρο ή μια κατοικημένη περιοχή. Μπορεί να είναι διαμορφωμένο για να παρέχει χαλάρωση αλλά ταυτόχρονα να είναι κατάλληλα διαμορφωμένο για συνάθροιση πολιτών, εκδηλώσεις ή εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα δημόσια προσβάσιμα μέρη της κοινότητας αναπτύσσονται με τέτοιο τρόπο που επιτρέπουν στους ανθρώπους να αλλάζουν και να τα επεξεργάζονται ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους. Χτισμένα με σκοπό την προώθηση της ενεργού συμμετοχής της κοινότητας, επεκτείνουν αυτό που θεωρείται ως μια «τυπική» δραστηριότητα κατάλληλη για έναν δημόσιο χώρο. Εστιάζονται λιγότερο στην κατανάλωση και στην κίνηση και περισσότερο ασχολούνται με την παραγωγή και τη μάθηση. Μπορούν να χρησιμεύσουν ως χώροι παιχνιδιού για τα παιδιά, σημείο συνάντησης με φίλους, για φαγητό, να αποτελέσει αυλή σε πυκνές προαστιακές περιοχές ή κήπος για την κοινότητα. Επιπλέον, αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να επεκταθούν στην αστική γεωργία, την εκπαίδευση, τις διαλέξεις, τις κοινοτικές κουζίνες, την προβολή ταινιών, την ανάγνωση (Mennatallah Hamdy, 2021, σ. 749) Αυτή η ευελιξία στις δραστηριότητες δημιουργεί μια ξεχωριστή αίσθηση του τόπου που σχετίζεται με τις περιοχές τους, καθώς και μια ισχυρή αίσθηση ιδιοκτησίας. Δεν είναι απλά έργα κηπουρικής, αλλά φιλοδοξούν για αληθινή αυτό-οργανωμένη συμμετοχή της κοινότητας.

Χρήστες

Έπειτα, κοινωνική παράμετρο αποτελούν οι χρήστες. Ο κάτοικος της γειτονιάς μπορεί να είναι κάθε ηλικίας, φύλου και εθνότητας. Τα χαρακτηριστικά αυτά του πλήθους των χρηστών επηρεάζουν και διαμορφώνουν ανάλογα το κάθε πάρκο με χρήσεις και δυνατότητες που αφορούν και ελκύουν την κοινότητα. Και όσον αφορά τις ανέσεις, ο εξοπλισμός του πάρκου, τα στοιχεία διαμόρφωσης τους και οι χώροι παιχνιδιού θα πρέπει να σχεδιαστούν για τον πληθυσμό της κάθε περιοχής. Η επιλογή του εξοπλισμού ενός πάρκου τσέπης καθορίζεται από το ύψος του πάρκου, το είδος των εγκαταστάσεων στο οποίο ανήκει, την οικονομική κάλυψη που παρέχεται από τον φορέα που αναλαμβάνει να το υλοποιήσει και σαφώς από την ομάδα χρηστών στην οποία απευθύνεται, λόγω του μικρού τους μεγέθους και των μη ευνοϊκών συνθηκών του χώρου, οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός που τοποθετούνται γίνεται με κριτήριο τους πιο σταθερούς επισκέπτες ή τους μόνιμους κατοίκους της περιοχής. Οι πιο συνήθεις κοινωνικές ομάδες σύμφωνα με τις οποίες καθορίζεται ο εξοπλισμός είναι οι ηλικιωμένοι και τα παιδιά (οι ηλικιωμένοι λόγω των προβλημάτων υγείας που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν και της μειωμένης αντίληψης του χώρου, τα παιδιά, ιδίως τα προσχολικής ηλικίας, που για λόγους ασφάλειας, δεν θα πρέπει να διανύουν μεγάλες αποστάσεις για να φτάσουν σε χώρους ψυχαγωγίας). (Μπαπρικίδου, 2020, σ. 34) Βέβαια, η κοινωνική ομάδα που υπερισχύει εξαρτάται και από το τμήμα της πόλης το οποίο μελετάτε για την δημιουργία πάρκου. Ένα πάρκο σε γειτονιά με γραφεία ή υπηρεσίες είναι πιθανό να χρησιμοποιείται από εργαζόμενους κατά την ώρα του διαλείμματος ενώ το απόγευμα να ερημώνει. (Whyte, 1980, σ. 18) Επίσης σε έναν

δημόσιο χώρο το πρωί θα βρεις ηλικιωμένους που σταματούν εκεί για ανάπαυση ή νέους. Τις απογευματινές ώρες η κίνηση είναι σποραδική όπως και τις πρωινές και μόνο σε περίπτωση κάποιου γεγονότος, μιας ομιλίας ή συναυλίας αποτελεί και πάλι πόλο έλξης ποικιλίας χρηστών. Τις ώρες αιχμής ο αριθμός των ατόμων σε μια πλατεία ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με την εποχή και τον καιρό. Ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι διανέμονται στον χώρο, ωστόσο, θα είναι αρκετά συνεπής, με ορισμένα τμήματα να χρησιμοποιούνται πολύ καθημερινά και καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας ενώ άλλοι πολύ λιγότερο.

Στόχοι

Οι στόχοι μπορεί να περιλαμβάνουν τη φυσική κατάσταση, την κοινωνική προσαρμογή, ψυχολογική αποκατάσταση, τη νοητική και ηθική βελτίωση και τη βελτίωση της γειτονιάς, ευνοείται η εμπλοκή της γειτονιάς στη διαδικασία σχεδιασμού του πάρκου. Ο χώρος θα πρέπει να παρέχει ευκαιρίες για άνετη κοινωνική αλληλεπίδραση και να προσκαλεί τους χρήστες είτε για κοινωνική ενσωμάτωση είτε για χαλάρωση και 'απομόνωση'. Επίσης τα φυσικά στοιχεία που συνθέτουν το πάρκο, μεμονωμένα και σε συνδυασμό, δημιουργούν ένα σχέδιο που επηρεάζει την πιθανότητα αποκατάστασης προσοχής του χρήστη, με βάση τη θεωρία αποκατάστασης της προσοχής. (Nordha, 2009, σ.226) Τα πάρκα τσέπης πρέπει επίσης να επιτηρούνται και να συντηρούνται καλά για να διατηρούνται καθαρά και ασφαλή. Ευνοείται επίσης η μείωση τυχόν επαχθών απαιτήσεων συντήρησης στον χώρο. (Sinou & Gail Kenton, 2013, σ. 2)

Κοινωνικά χαρακτηριστικά πάρκου	Λειτουργίες Δραστηριότητες	Χαλάρωση_ Καθιστικοί πάγκοι για στάση Συνάθροιση_Χώροι διαμορφωμένοι για κοινωνική αλληλεπίδραση Εκδηλώσεις, διαλέξεις, εκπαίδευση, Άθληση_ανοιχτός χώρος πρασίνου Παιχνίδι _παιδική χαρά Κοινοτικός κήπος_ αστική καλλιέργεια Ευκαιρία για δημόσια τέχνη και καλλιέργεια παιδείας.
	Χρήστες	Κάτοικοι γειτονιάς Πολίτης κάθε ηλικίας, φύλου κλπ Φιλόξενος και ελκυστικός σχεδιασμός για μια ποικιλία χρηστών
	Οφέλη ή στόχοι	Είτε βρίσκονται σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο απευθύνονται στο δημόσιο κοινό Βελτίωση του όρου γειτονιά Παρέχουν την δυνατότητα της «απομόνωσης» Ψυχολογική αποκατάσταση Αποκατάσταση προσοχής (art) Βελτίωση φυσικής-σωματικής κατάστασης Κοινωνική ενσωμάτωση

Πίνακας4: Κοινωνικά χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

2.2.3. Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά πάρκου_περιβαλλοντικοί παράμετροι

Αειφορικές στρατηγικές

Η τελευταία κατηγορία παραμέτρων αφορά το περιβάλλον. Το μέγεθος ή το σχήμα δεν αποτελεί τόσο σημαντικό κριτήριο για τη δημιουργία ενός επιτυχημένου πάρκου όσο η ποσότητα πρασίνου που διαθέτει. Τα μικρά αστικά πάρκα όπως τα πάρκα τσέπης είναι αναγκαίο να είναι σχεδιασμένα ώστε να παρέχουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για αποκατάσταση του περιβάλλοντος, συγκεκριμένα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος για αποκατάσταση_ φύτευση, γρασίδι, χώμα, ανθοφόρα φυτά, θάμνοι, δέντρα, νερό, και τέτοιο μέγεθος που να είναι δυνατή η συνύπαρξη όλων των στοιχείων και των χρηστών (Nordha, 2009, σ. 226) Έπειτα, η προστασία του από το θόρυβο του περιβάλλοντος αλλά και η οπτική απομόνωση από τον αστικό τοπίο αποτελούν παραμέτρους σχεδιασμού ενός τέτοιου χώρου. Τα μικρά αστικά πάρκα θα πρέπει να είναι σχεδιασμένα προστατευμένα από το θορυβώδες περιβάλλον και σκιασμένα κατάλληλα για δυνατότητα στάσης και ανάπαυσης του χρήστη. Ομοίως και από τον άνεμο και τα τυχόν ρεύματα που δημιουργούνται από τις παρακείμενες ψηλές πολυκατοικίες. (Sinou & Gail Kenton, 2013, σ. 44) Ένα κριτήριο χρήσης του δημόσιου χώρου είναι ο ήλιος. Η ποιότητα της εμπειρίας είναι πολύ μεγαλύτερη όταν υπάρχει ήλιος και πόσο μάλλον όταν υπάρχει η επιλογή, του ήλιου, ή σκιάς, ή ο ενδιαμέσος χώρος. Ο ηλιασμός όσο και η σκίαση είναι δυο παράμετροι σημαντικοί στη χρήση του πάρκου. Ο ηλιασμός θα πρέπει να διατηρείται και ταυτόχρονα να παρέχεται φυσική ή τεχνητή σκίαση. Η σκίαση από τα δέντρα έχει νόημα μόνο με την ύπαρξη ηλίου. Όσο περισσότερη πρόσβαση στον ήλιο, τόσο το καλύτερο, και, εάν υπάρχει νότια έκθεση, θα πρέπει να αξιοποιηθεί στο έπακρο. Βέβαια, η πρόσβαση στον ήλιο πρέπει να προστατεύεται (Whyte, 1980, σ. 42) Με τις κατάλληλες μελέτες για τον ήλιο και τον άνεμο και πειραματισμούς σε επίπεδο σχεδιασμού του πάρκου μπορούν να βρεθούν κατάλληλοι τρόποι για να συσσωρευτεί ήλιος, να διπλασιαστεί το φως του ή η σκίαση, να επιτευχτεί αποτροπή του ανέμου τον χειμώνα ή δημιουργία ρεύματος το καλοκαίρι (Whyte, 1980, σ. 45) Ο προσανατολισμός του πάρκου είναι ζωτικής σημασίας καθώς ευνοεί τη φύτευση του πάρκου αλλά και την άνεση των επισκεπτών του.

Διαμόρφωση περιβάλλοντος

Το πάρκο μπορεί να ενσωματώνει χαρακτηριστικά φιλικά προς το περιβάλλον, πέρα από τη χρήση πρασίνου για την επίτευξη ιδανικών συνθηκών μέσα στο πάρκο, απαραίτητα είναι και η εξασφάλιση φωτισμού υψηλής απόδοσης ή η χρήση ηλιακής ενέργειας για τον φωτισμό του χώρου καθώς και η δημιουργία διαπερατών επιφανειών. (Sinou & Gail Kenton, 2013, σ. 2) Όλες αυτές οι σχεδιαστικές επιλογές αποτελούν εργαλεία για τη βελτίωση του μικροκλίματος και των περιβαλλοντικών συνθηκών των πάρκων τσέπης και, κατά συνέπεια, της αίσθησης άνεσης και ασφάλειας των επιβατών τους τόσο για τους ενοίκους όσο και για την αστική περιοχή γενικότερα. (Rosso, 2022, σ. 4) Το τοπικό κλίμα παίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό για το ποιες μεταβλητές μικροκλίματος πρέπει να βελτιωθούν και σε ποια εποχή. Οι συνθήκες θερμικής και οπτικής άνεσης, μαζί με την ακουστική άνεση και την

ποιότητα του αέρα καθορίζουν τη γενική αίσθηση άνεσης και την κλιματική ποιότητα στον αστικό χώρο. (Rosso, 2022, σ. 87)

Σύνδεση πρασίνου

Λαμβάνοντας ως απαιτούμενο τον οικολογικό σχεδιασμό των πόλεων και με επίκεντρο την προστασία του αστικού πρασίνου, στόχος είναι η δημιουργία και η σύνδεση τους σε ένα πράσινο δίκτυο. Τα μικρά αυτά πάρκα συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τοπίου, είτε με συγκέντρωση φυτικών ειδών είτε με την προσπάθεια προσέλκυσης ζωικών ειδών. Η δημιουργία δικτύου των πράσινων σημείων και ειδών τους, αφορά τη σύνδεση των αστικών υπαίθριων χώρων σε ένα ενιαίο σύστημα που θα διαχέεται σε όλη την πόλη που επωφελείται από τις δυνατότητες αυτού. Αυτό το δίκτυο συμπληρώνει τις πράσινες υποδομές της πόλης και δίνει την ευκαιρία για ανάπτυξη οικολογικών διαδρομών, δημιουργία δικτύων ενδιαιτημάτων στην πόλη, την προσέλκυση εντόμων και πτηνών και τη συγκέντρωση φυτικών ειδών.

Τοποθεσία και σύνδεση

Τέλος, ολόκληρος ο χώρος θα πρέπει να συνδέεται με άλλες εγκαταστάσεις αναψυχής, πολιτιστικές και κοινοτικές καθώς και με ένα ευρύτερο δίκτυο πεζών. (Sinou & Gail Kenton, 2013, σ. 2) Σε συνέχεια της προηγούμενης παραμέτρου πέρα από το δίκτυο πρασίνου ενισχύεται η εδαφική και κοινωνική συνοχή και εφαρμόζονται οι αρχές της αειφορικής ανάπτυξης. Το σύμπλεγμα των διαδρομών που θα διαπερνά την πόλη στοχεύει παράλληλα και στην σύνδεση περιαστικού και αστικού πρασίνου δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά οφέλη για τον αστικό ιστό της πόλης. (Περδικογιάννη, 2018, σ. 60)

Σημαντική παράμετρος για τη χρήση του δημόσιου χώρου είναι η σύνδεση του με τους υπόλοιπους χώρους κίνησης-καθημερινής χρήσης, έτσι μπορεί να προκύψει η δημιουργία εναλλακτικής μετακίνησης όπως τη δημιουργία πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων ως συνδετήρια μέσα των πάρκων. Είναι σημαντικό να βρίσκονται σε μεγάλες λεωφόρους ή τοπικές οδούς καταλαμβάνουν ένα μέτωπο ή περισσότερα. Να είναι κοντά σε στάσεις λεωφορείων και σταθμούς του μετρό και να έχουν ισχυρές ροές πεζών στα πεζοδρόμια. Είναι κοντά σε πολυεθνικές εταιρείες ή σε γειτονίες αμιγούς κατοικίας. Σημαντικές οι οπτικές γωνίες. Εάν οι άνθρωποι δεν δουν ένα χώρο, δεν θα το χρησιμοποιήσουν. (Whyte, 1980, σ. 58)

Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά	Αειφορικές τακτικές	Ηλιασμός-Σκίαση_μεγιστοποίηση περιοχών φυσικής σκίασης Αερισμός Ακουστική απορρόφηση Οπτική απομόνωση από τον δρόμο Προσανατολισμός Δέντρα και Πράσινο
	Διαμόρφωση περιβάλλοντος	Φωτισμός_ επαρκής φωτισμός κατά τη διάρκεια της νύχτας Υλικά φιλικά προς το περιβάλλον_ διαπερατές επιφάνειες, φωτισμός υψηλής απόδοσης, εκμετάλλευση ηλιακής ενέργειας
	Σύνδεση πρασίνου	Συμπλήρωση δικτύου πράσινων υποδομών. (οικολογικές διαδρομές, δίκτυα ενδισαιτημάτων, παραποτάμιες ζώνες) Προσέλκυση εντόμων και πτηνών. Συγκέντρωση φυτικών ειδών
	Τοποθεσία και σύνδεση	Διερεύνηση κενών χώρων σε πυκνοκατοικημένες περιοχές Παρέχει μονοπάτια που οδηγούν κάπου Ενθαρρύνει την κίνηση πεζών Σύνδεση με το δίκτυο κίνησης Σύνδεση με άλλες ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και κοινοτικές εγκαταστάσεις

Πίνακας 5: Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

2.3. Τυπολογία πάρκων

2.3.1. Τύποι πάρκων τσέπης με βάση την ανοιχτότητα/κλειστότητα των ορίων του οικοπέδου.

Τυπολογία στα πάρκα προκύπτει ως προς τα όρια τους. Στα χωρικά χαρακτηριστικά αναφέρθηκε παραπάνω και η ανοιχτότητα ενός χώρου πρασίνου.. Η ανοιχτότητα ή η κλειστότητα επηρεάζεται από την οριοθέτηση του χώρου. Αρχικά επηρεάζεται από το ίδιο το οικόπεδο και τα υφιστάμενα όρια δηλαδή. τις πλευρές του οικοπέδου και τα παρακείμενα κτίρια, αν αυτά υπάρχουν. Έπειτα, στην οριοθέτηση συμβάλει η περίφραξη και οι επιλογές σχεδιασμού αυτής, η βλάστηση και οι κατασκευές που θα χρειαστούν για τις σχετικές δραστηριότητες των χρηστών του πάρκου.

Η οριοθέτηση έχει σημαντικό αντίκτυπο στις αντιδράσεις του εγκεφάλου των ανθρώπων και στην αντίληψη για το περιβάλλον τους. Διαφορετικές οπτικές επιδράσεις και αντιλήψεις προκαλούνται από ανοιχτά ή περιορισμένα περιβάλλοντα. (Maryam Naghibi, 2022, σ. 5) Τα στοιχεία οριοθέτησης του ανοιχτού χώρου πέρα από την έννοια της ανοιχτότητας είναι αυτά που επηρεάζουν στο οικόπεδο και τις έννοιες της συνοχής(σύνδεση στοιχείων πάρκου), της αναγνωσιμότητας(καθαρές μορφές, γρήγορη αντίληψη του χώρου) και του καταφύγιου(απομόνωση και άνεση). (Maryam Naghibi, 2022, σ. 1)Ανάλογα λοιπόν, με τα όρια της τοποθεσία του χώρου πρασίνου και τις επιλογές διαμόρφωσης προκύπτουν χώροι πιο ανοιχτοί-εξωστρεφείς και χώροι πιο κλειστοί -εσωστρεφείς.

4 Sides Introverted

3 Sides Introverted

2 Sides Introverted

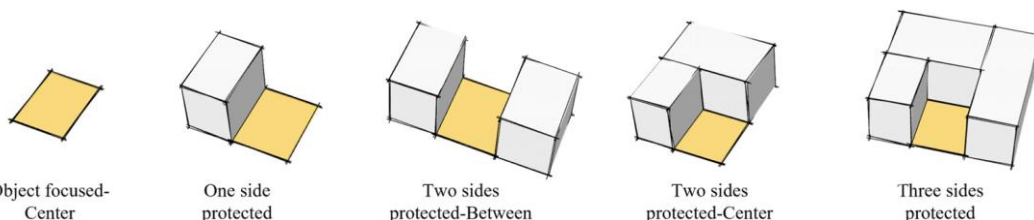
Object Focus

Εικόνα 17: Εσωστρέφεια / εξωστρέφεια χώρων πρασίνου ανάλογα με τις κλειστές πλευρές του.

Πηγή: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35287278/>

Ημ.ανάκτησης 5.10.2022

Τα πάρκα τσέπης εφόσον αυτά απευθύνονται και συναντώνται σε πυκνοκατοικημένους αστικούς ιστούς αναπτύσσονται σε κενά οικοπέδα, μεταξύ πολυκατοικιών και συνήθως περιβάλλονται από μεσοτοιχίες, επομένως το κύριο χαρακτηριστικό τυπολογίας τους είναι ο αριθμός των πλευρών που το περικλείει. Το κενό οικοπέδο μπορεί να βρίσκεται, στη μέση του οικοδομικού τετραγώνου, στη γωνία αυτού, να το διαπερνά κατά πλάτος ή να καταλαμβάνει ολόκληρο το οικοδομικό τετράγωνο και επομένως αντίστοιχα να περικλείεται από τρεις πλευρές, από δυο ή να είναι ελεύθερο από κάθε πλευρά και να μην ορίζεται από παρακείμενη μεσοτοιχία.

Εικόνα18: Πιθανή ταξινόμηση πάρκων τσέπης με βάση το οικοπέδο και τα όρια του.

Πηγή: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35287278/>

Ημ. ανάκτησης 5.10.2022

Επίσης, το ύψος των γύρω κτιρίων επηρεάζει την αντίληψη για το μέγεθος ενός πάρκου (Dee, 2003) καθώς η αντίληψη του μεγέθους εξαρτάται επίσης από τη σχέση μεταξύ οριζόντιου χώρου και κατακόρυφου ύψους. Επομένως η ανοιχτότητα επηρεάζεται από τις μεσοτοιχίες, τον αριθμό και το ύψος αυτών.

Πέρα από τα παρακείμενα κτίρια με τις μεσοτοιχίες τους η οριοθέτηση το χώρου πρασίνου γίνεται με την περιφράξη του η οποία μπορεί να είναι από σταθερές κατασκευές ή από φυσικά στοιχεία πρασίνου. Στο αστικό πλαίσιο, και η περιφράξη παίζει σημαντικό ρόλο στη σύνθεση, τον χαρακτήρα του χώρου, και την αντίληψη του περιβάλλοντα χώρου από τον άνθρωπο. (Maryam Naghibi, 2021, σ. 3) Ο Robinson έχει δείξει ότι υπάρχουν διάφοροι τύποι περιβλημάτων από οπτική και φυσική άποψη όσον αφορά την ποικιλομορφία και την πολυλειτουργικότητα των φυτών και παρουσιάζει πέντε διαφορετικούς τύπους: οπτικά και φυσικά κλειστό, εν μέρει οπτικά κλειστό και οπτικά κλειστό, μερικώς οπτικά κλειστό αλλά φυσικά ανοιχτό, οπτικά ανοιχτό αλλά φυσικά κλειστό, οπτικά ανοιχτό αλλά φυσικά κλειστό και τα δύο οπτικά & φυσικά ανοιχτό. (Maryam Naghibi, 2022, σ. 5) Οι παραπάνω τύποι μελετήθηκαν από τον Robinson για ανοιχτούς χώρους πρασίνου και όχι για πάρκα τσέπης. Παρόλ' αυτά χρησιμοποιούνται οι πέντε κύριοι τύποι ταξινόμησης του Robinson για τα διαφορετικά είδη και την τυποποίηση τοποθεσίας πιθανών μικρών πάρκων. τα όρια των οποίων κατασκευάζονται από διάφορους συνδυασμούς οπτικών και φυσικών ορίων και ακολουθεί διαφορετική οριοθέτηση του οικοπέδου ή περιφράξη και επομένως διαφορετική ανοιχτότητα.

Η ανάγκη για περίφραξη και ορατότητα σημαίνει ότι η ικανότητα των ανθρώπων να χαλαρώνουν σε ένα χώρο σχετίζεται άμεσα με την αίσθηση ελέγχου και ασφάλειας. (Mennatallah Hamdy, 2021, σ. 749) Είναι κρίσιμη η επιλογή του μέτρου, πόσο κλειστός ή ανοιχτός θα πρέπει να είναι ένας χώρος - που κυμαίνεται από εντελώς ανοιχτό με χώρο που ορίζεται μόνο στο επίπεδο του εδάφους, έως πλήρως κλειστός μεταξύ τοίχων. Το πλήρες περίβλημα υποδηλώνει και παρέχει ασφάλεια και ιδιωτικότητα, αλλά μπορεί να θεωρηθεί ως απειλητικό και ανασφαλές σε ένα δημόσιο αστικό περιβάλλον. Το περίβλημα σε δύο ή τρεις πλευρές παρέχει καταφύγιο αλλά επιτρέπει την οπτική. Το ύψος ενός περιβλήματος επηρεάζει την κλίμακα. Περίκλειστα σχέδια πολύ ψηλά και πυκνά, δημιουργούν κλειστοφοβικά και εκφοβιστικά μέρη. Αντίθετα, πολύ μικρή δομή ή περίβλημα μπορεί να οδηγήσει σε ένα μονότονο και αδιάφορο τοπίο. (Dee, 2003, σ. 42) Η οπτική και φυσική διαπερατότητα του περιβλήματος είναι μια ε σημαντική έννοια στην αρχιτεκτονική τοπίου και από τους σημαντικότερους παράγοντες δημιουργίας ενός επιτυχημένου δημόσιου χώρου.

Επομένως, τα στοιχεία πρασίνου που χρησιμοποιούνται για την διαμόρφωση του πάρκου θα πρέπει να επιλέγονται προσεκτικά. Ακόμα και για την επιλογή φυτικών ειδών χρειάζεται μελέτη για τα χαρακτηριστικά των φυτών, το φύλλωμα, το ύψος και η πυκνότητα πρέπει να λαμβάνονται (Maryam Naghibi, 2022, σ. 10) Ομοίως και για την επιλογή σταθερών κατασκευών εξυπηρέτησης των χρηστών.

Ένα τετράπλευρο οικόπεδο με τρεις πλευρές κλειστές είτε από μεσοτοιχίες είτε από περίφραξη ψήλη είτε από πυκνά φυτικά είδη αποτελεί ένα φυσικά και οπτικά κλειστό χώρο και επομένως εσωστρεφής. Το αντίθετο ελεύθερο οικόπεδο από κάθε πλευρά με χαμηλά αραιά στοιχεία περίφραξης, φύτευσης ή κατασκευές θα χαρακτηριζόταν ως εξωστρεφής χώρος.

Τοποθεσία	Ελευθερες/ανοιχτές πλευρές	Διαπερατότητα
Οικόπεδα εντός του μπλοκ/ενοποιημένοι ακάλυπτοι στο εσωτερικό οικοδομικών τετραγώνων,	άμεσα ορατά τουλάχιστον από μια πλευρά.	Φυσικά και οπτικά κλειστό Κυρίως εσωστρεφές
Μεσαία οικόπεδα/ανάμεσα σε κτίρια	Ορατά από δύο πλευρές	Φυσικά κλειστό/ οπτικά ανοιχτό
Γωνιακά οικόπεδα	Ορατά από δύο πλευρές	Φυσικά ανοιχτό/ οπτικά ανοιχτό
	Ορατά από τρεις πλευρές	
Ελεύθερα οικόπεδα/ στο τέλος οδικών αξόνων.	Ορατά από τέσσερις πλευρές	Φυσικά ανοιχτό/ οπτικά ανοιχτό κυρίως εξωστρεφές

Πίνακας 6: Τυπολογία πάρκων τσέπης με βάση την παράμετρο την ανοιχτότητα του οικοπέδου.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

2.3.2. Τύποι πάρκων τσέπης με βάση τις λειτουργίες.

Τα πάρκα τσέπης λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους δύσκολα θα μπορούσαν να τυποποιηθούν. Οι φυσικοί παράμετροι του, το μέγεθος, το σχήμα του οικοπέδου, η τοποθεσία τους διαφέρουν καθώς διαφέρουν και οι γειτονιές, οι χρήστες τους και το

περιβάλλον στο οποίο δημιουργείται. Το κοινό χαρακτηριστικό είναι ότι προσφέρουν στους κατοίκους των συνοικιών, καταφύγιο από τους ρυθμούς της πόλης και αποτελούν «μέσο σύνδεσης» με τη φύση. Προσφέρουν διαφορετικές δυνατότητες και λειτουργίες (πάρκα παθητικής αναψυχής, παιδότοποι, κοινοτικοί κήποι, αστικοί οπωρώνες, λαχανόκηποι, υπαίθριοι χώροι τέχνης, χώροι συνάθροισης). Επομένως, με βάση την παραμέτρο των λειτουργιών- δραστηριοτήτων προκύπτουν οι έξι τύποι πάρκων τσέπης. (PocketParkToolKit, 2020) (Ferris, Norman, & Sempik, 2001)

Λειτουργίες	Οφέλη	Στοιχεία πάρκου	Χρήστες
Ανοιχτός χώρος πρασίνου _Ενεργητική και παθητική αναψυχή	Σωματική άσκηση, ελεύθερος χρόνος, Κοινωνικοποίηση, Δημιουργικό παιχνίδι ή Παρατήρηση άγριας ζωής	επιφάνεια με γρασίδι μονοπάτια για περπάτημα, φύτευση, στέγαστρα σκιάς	Νέα παιδιά μέχρι και ηλικιωμένοι
Παιδική χαρά	Δημιουργικό , ελεύθερο παιχνίδι Σωματική άσκηση	σύνθετα όργανα παιχνιδιού κούνιες όργανα γυμναστικής ενηλίκων	Γονείς και παιδιά
Κοινοτικοί κήποι	Παραγωγή φρούτων και λαχανικών Άμεση επαφή με τη γη μέσω της καλλιέργειας	οπωρώνες λαχανόκηποι	Κάτοικοι περιοχής κάθε ηλικίας
Αστικές πλατείες ή πράσινες αυλές	Αναψυχή Κοινωνικοποίηση Συνάθροιση	Παγκάκια, τραπεζοκαθίσματα Δέντρα, αμπέλια, στοιχεία νερού	Χρήστες κάθε ηλικίας, που αναζητούν εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους αλλά όχι για σωματική δραστηριότητα

Πίνακας 7: Τυπολογία πάρκων τσέπης με βάση την παράμετρο της λειτουργίας που προσφέρεται.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Κάθε κατηγορία παρέχει μια ευκαιρία για δραστηριότητες πάρκων και αναψυχής και για διάφορες ομάδες. Ο περιορισμένος χώρος που χαρακτηρίζει ένα πάρκο τσέπης σημαίνει ότι κάποιος συνδυασμός αυτών των στοιχείων σχεδιασμού θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να γίνει ελκυστικός σε πολλούς διαφορετικούς χρήστες.

Ο ανοιχτός χώρος πρασίνου (open Space) είναι ένα από τα πιο ευέλικτα σχεδιαστικά στοιχεία. Αυτή η ιδέα είναι ακριβώς όπως ακούγεται—παρέχει έναν χώρο στο πάρκο, όπως ένα χωράφι με γρασίδι, που μπορεί να υποστηρίξει δραστηριότητες ενεργητικής και παθητικής αναψυχής. Ο “ανοιχτός χώρος” μπορεί να προγραμματιστεί όπως το κρίνει η κοινότητα. μονοπάτια πεζοπορίας, ζαρντινιέρες, σκιάστρα και άλλα σχεδιαστικά στοιχεία μπορούν εύκολα να ενσωματωθούν σε αυτή την κατηγορία.

Ανάλογα με τα δημογραφικά στοιχεία μιας κοινότητας, οι παιδικές χαρές μπορεί να είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό σε ένα πάρκο τσέπης. Παρέχουν ευκαιρίες στις οικογένειες να βγουν έξω και δίνουν στα παιδιά ένα μέρος για να εστιάσουν την ενέργειά τους και να ασκηθούν. Μια παιδική χαρά μπορεί να πάρει διαφορετικές μορφές για να χωρέσει σε οποιοδήποτε μέγεθος πάρκου τσέπης. Οι παραδοσιακές παιδικές χαρές μπορεί να περιλαμβάνουν γυμναστήριο ζούγκλας και σερτ κούνιας, ενώ οι δημιουργικές ή μη παραδοσιακές παιδικές χαρές χρησιμοποιούν εναλλακτικά χαρακτηριστικά παιχνιδιού, όπως έναν πίδακα νερού ή ένα μικρό βράχο. Οι μη παραδοσιακές παιδικές χαρές είναι

λιγότερο αυστηρές και μπορούν να εμπνεύσουν δημιουργικό ελεύθερο παιχνίδι. (PocketParkToolKit, 2020, σ. 26)

Ο συμβατικός εξοπλισμός του πάρκου προτιμάται σε σχέση με πιο ακριβές κατασκευές ακόμα και για την περίπτωση των οργάνων παιχνιδιού ενός πάρκου (Farrag Nermin Mokhtar, 2017, σ. 6952). Η επιλογή του εξοπλισμού πάρκου τσέπης γιλέκου πρέπει να καθοδηγείται από τους περιορισμούς που έχουν αυτές οι εγκαταστάσεις και ότι προορίζονται να καλύψουν ορισμένες ειδικές ανάγκες της γειτονιάς. Μπορεί να απευθύνονται στα νήπια της γειτονιάς ή της ευρύτερης περιοχής αλλά εν τελεί απευθύνονται στα λιγότερο κινητικά μέλη της κοινότητας. Αυτό περιλαμβάνει παιδιά προσχολικής ηλικίας τα οποία, για λόγους ασφαλείας, δεν θα πρέπει να υποχρεωθούν να διανύσουν μεγάλες αποστάσεις για να φτάσουν σε χώρους παιχνιδιού και για τους ηλικιωμένους κατοίκους. Ως εκ τούτου, ο εξοπλισμός επιλέγεται για να καλύψει τις ανάγκες αυτών των δύο ομάδων και να αποθαρρύνει τη χρήση από μεγαλύτερα παιδιά που χρειάζονται, για το πιο ενεργητικό τους παιχνίδι, μεγαλύτερους χώρους από αυτούς που μπορούν να παρασχεθούν σε αυτά τα μικρά πάρκα. Οι χώροι παιχνιδιού για εφήβους αναπτύσσονται συνήθως σε συνδυασμό με τις σχολικές εγκαταστάσεις. (1965, p. 10)

Για παράδειγμα, οι κούνιες για νήπια έχουν σχεδιαστεί για τους μικρότερους από τους επισκέπτες του πάρκου και τους κηδεμόνες τους, αλλά παρέχουν ελάχιστα έως καθόλου οφέλη για τα μεγαλύτερα παιδιά. Επιπλέον, χωρίς να παίζουν δομές που μπορούν να φιλοξενήσουν μεγαλύτερα παιδιά, μπορεί να μπουν στον πειρασμό να «κακομεταχειριστούν» και στη συνέχεια να καταστρέψουν τη δομή σκαρφαλώνοντας τις ράβδους στήριξης ή τις αλυσίδες της. Η κακή χρήση του εξοπλισμού μπορεί να οδηγήσει σε απογοήτευση μεταξύ άλλων χρηστών του πάρκου και μειωμένη ικανοποίηση στο πάρκο. Όταν χρησιμοποιούνται μαζί, οι παραδοσιακές και οι μη παραδοσιακές παιδικές χαρές γεφυρώνουν το χάσμα μεταξύ των ηλικιακών ομάδων και μεγιστοποιούν τις ευκαιρίες αναψυχής μέσα στο πάρκο τσέπης. (PocketParkToolKit, 2020, σ. 26)

Με την εξάπλωση των πόλεων και τη συνακόλουθη έλλειψη γης, η ζήτηση για κοινόχρηστους κήπους αυξάνεται. Οι κοινοτικοί κήποι αναγνωρίζονται πλέον ως ένα διεθνές φαινόμενο και η αστική κηπουρική θεωρείται ευρέως ως ένας τρόπος βελτίωσης των τοπικών προμηθειών τροφίμων καθώς και ψυχαγωγικής δραστηριότητας. Δεν έχει αποδοθεί ακριβής ορισμός των κοινοτικών κήπων, καθώς αυτό θα επέβαλε αυθαίρετα όρια στις δημιουργικές κοινοτικές απαντήσεις στις τοπικές ανάγκες. (Ferris, Norman, & Sempik, 2001)

Η συμπερίληψη ενός κοινοτικού κήπου σε ένα πάρκο τσέπης, ιδιαίτερα σε πυκνές γειτονιές που δεν διαθέτουν χώρο αυλής για την καλλιέργεια τροφίμων, παρέχουν στους κατοίκους πηγές υγιεινής τροφής και χαμηλής έντασης διέξοδο αναψυχής και απευθύνονται σε διάφορες ηλικιακές ομάδες. Η ελκυστικότητα των κοινοτικών κήπων εκτείνεται ευρέως σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και μπορεί να καλλιεργήσει μια σχέση με τον φυσικό κόσμο.

Διαφέρουν ως προς το τι προσφέρουν ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες. Ορισμένα προσφέρουν ελεύθερο χώρο και καλλιέργεια πρασίνου για ψυχαγωγία, σε άλλες περιπτώσεις προσφέρουν οργανωμένους χώρους για παροχή οικονομικών λαχανικών στην τοπική κοινότητα. Υπάρχουν πολλών ειδών κοινοτικοί κήποι, Κήποι αναψυχής, Κήποι για

παιδιά και σχολεία, Επιχειρηματικοί κήποι, Κήποι εργασίας και εκπαίδευσης, Κήποι/πάρκα οικολογικής αποκατάστασης, Κήποι επίδειξης κ.α. Οι κήποι για παιδιά αναπτύσσονται συνήθως στις αυλές σχολείων ή σε χώρους κοντά σε αυτό και έχουν σκοπό κυρίως εκπαιδευτικό. Πρόκειται για έναν κήπο έχει λουλούδια και λαχανικά. Προσφέρει πολλές δραστηριότητες για παιδιά και γονείς και στο πρόγραμμα σπουδών είναι ενσωματωμένες δραστηριότητες κήπου όπως πολλαπλασιασμός, μεταφύτευση, συγκομιδή, κομποστοποίηση και προετοιμασία εδάφους. Αντιστοιχεί κήποι λειτουργούν και σε πάρκα με στόχο την εκπαίδευση των πολιτών. Αυτοί είναι οι κήποι εργασίας και εκπαίδευσης και η λειτουργία αυτού του κήπου είναι να διδάξει τους κατοίκους της πόλης σχετικά με την κομποστοποίηση, τη βιολογική κηπουρική και την εξοικονόμηση νερό. Οι επιχειρηματικοί κήποι ποικίλουν ως προς τον σκοπό, αλλά σαφώς καθοδηγείται από την ανάγκη ανακούφισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε ορισμένες από τις πιο μειονεκτούσες γειτονιές στην περιοχή του κόλπου. Κάποιοι στοχεύουν στη δημιουργία ευκαιριών αναψυχής για νέους και παιδιά, αλλά κυρίως προσφέρουν ευκαιρίες κερδών για νέους από σπίτια χαμηλού εισοδήματος. Τα βιολογικά προϊόντα πωλούνται σε τοπικούς λιανοπωλητές. Έτσι αυτή η δραστηριότητα έχει διπλό σκοπό, στην προσφορά επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και στη δημιουργία εισοδήματος για τους συμμετέχοντες. Όλοι οι τύποι κήπων που αναφέρονται εδώ χρησιμεύουν στην προώθηση της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης συμφιλιώνοντας τους ανθρώπους, τη γη και τη βιωσιμότητα. περισσότερο από κάθε άλλο είδος πάρκου αυτής της τυπολογίας.

Οι αστικές πλατείες ή οι πράσινες αυλές μπορούν να ενσωματωθούν σε ένα πάρκο τσέπης ως χώρος παθητικής αναψυχής. Ως αυτόνομη σχεδιαστική ιδέα, το πάρκο της αστικής πλατείας ήταν δημοφιλές σε μεγάλες, πολύ ανεπτυγμένες αστικές περιοχές και προωθήθηκε ως καταφύγιο από τη φασαρία της πόλης. Κατά κύριο λόγο ένας χώρος ανάπαυσης με τραπέζια και καθίσματα, μια αστική πλατεία μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ορισμένες πτυχές του φυσικού τοπίου, όπως δέντρα, αμπέλια ή υδάτινα στοιχεία. Τα στοιχεία της αστικής πλατείας μπορούν να ενσωματωθούν ως καθορισμένοι χώροι για καθίσματα ή για πικνίκ ξεχωριστά από εκεί που παίζουν τα παιδιά. Όπως και με άλλες ιδέες παθητικού σχεδιασμού, οι πλατείες και οι αυλές προωθούν την πρόσβαση σε πάρκα για όσους είναι λιγότερο σωματικά δραστήριοι αλλά εξακολουθούν να θέλουν να περνούν χρόνο σε εξωτερικούς χώρους σε έναν ασφαλή και κοινόχρηστο χώρο.

Εικόνα 19: Κοινοτικός κήπος σε τμήμα του πάρκου Sa hiera.
Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 20: Παιδική χαρά του πάρκου Sa hiera.
Πηγή: Προσωπικό αρχείο

2.4. Χρηματοδότηση, Διαχείριση και Συντήρηση

Το καθεστώς ιδιοκτησίας συνεπάγεται τις ευθύνες χρηματοδότησης και συντήρησης. Οι χώροι ανάλογα με αυτά διακρίνονται σε ιδιωτικούς δημόσιους χώρους, σε κοινοτικής ιδιοκτησίας, δημοτικής ιδιοκτησίας και σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. (Mennatallah Hamdy, 2021, σ. 750) (Μπουκουβίδου, 2020, σ. 75)

Ιδιωτικοί δημόσιοι χώροι

Ένας ιδιώτης επενδυτής κατέχει και συντηρεί τον δημόσιο χώρο. Αυτό μειώνει την οικονομική επιβάρυνση του δήμου και περιορίζει τον δημοτικό έλεγχο του χώρου. Προσφέρει μια κερδοφορία και για τις δυο πλευρές κατάσταση για τον ιδιώτη που ενθαρρύνεται να προμηθεύσει έναν δημόσιο χώρο σε ακριβές περιοχές, σε αντάλλαγμα οφέλη όπως η απόκτηση επιπλέον γης ανάπτυξης. Όντας ιδιόκτητα, τέτοια πάρκα τσέπης έχουν συνήθως πύλες και περιορισμένες ώρες λειτουργίας. (Paley Park – NY, USA) (John F. Collins Park– NY, USA).

Τέτοιοι χώροι μπορεί να είναι ιδιωτικό οικόπεδο, κατοικήσιμοι χώροι (προκήπια, ταράτσες, ακάλυπτοι χώροι μεταξύ πολυκατοικιών), εμπορικοί χώροι ή- βιομηχανικές εγκαταστάσεις

Κοινοτική ιδιοκτησία

Οι κάτοικοι αυτοοργανώνονται και υποβάλλουν αίτηση για άδειες και αρχική χρηματοδότηση για απόκτηση γης, φράχτες, πύλες, παγκάκια και φυτά. Μόλις ανοίξει το πάρκο τσέπης, η μακροχρόνια συντήρησή του είναι ευθύνη των τοπικών χρηστών του. Αυτό συνεπάγεται τη δημιουργία ενός προγράμματος συντήρησης με συγκεκριμένες εργασίες για κάθε τοπικό μέλος. Τα έξοδα συντήρησης μπορούν να μοιραστούν με ένα δημοτικό συμβούλιο ή κοινοτικούς συλλόγους. Εάν οι πλανόδιοι πωλητές ενδιαφέρονται να νοικιάσουν στο μέρος, υπογράφουν ένα συμβόλαιο συντήρησης προτού τους επιτρέψουν την ιδιοκτησία). (Πάρκο Ναυαρίνου-Αθήνα, Ελλάδα)

Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται αστικά κενά και χώροι με ειδικό καθεστώς διαχείρισης όπως ελεύθεροι χώροι πανεπιστημίου, αρχαιολογικοί, ανενεργά στρατόπεδα, εξωτερικοί χώροι εκκλησιών.

Δημοτική ιδιοκτησία

Σε αυτή την περίπτωση, η κυβέρνηση κατέχει τον χώρο και είναι πλήρως υπεύθυνη για τη χρηματοδότηση και τη συντήρησή του. Αυτό επιτρέπει περισσότερες ώρες δημόσιας πρόσβασης, αλλά περιορίζει την αίσθηση ιδιοκτησίας της τοπικής κοινότητας και το επίπεδο συμμετοχής στη φροντίδα του χώρου. (Κήπος πεταλούδων– Κρακοβία, Πολωνία).

Σε αυτή την κατηγορία είναι χώροι όπως αύλειοι χώροι σχολείων, δημόσιων υπηρεσιών και κέντρων πολιτισμού, πάρκα αναψυχής, πλατείες, πεζόδρομοι, νησίδες δρόμων, ρέματα

Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Κατά την σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ο ιδιωτικός τομέας (ή ένας εταίρος συγκέντρωσης κεφαλαίων) δεν κατέχει τον χώρο. Ο ρόλος τους, ωστόσο, θα μπορούσε να

είναι να συγκεντρώνουν κεφάλαια, να δωρίζουν χρήματα σε μετρητά, υλικά ή αστικά έπιπλα με αντάλλαγμα την εμφάνιση των λογότυπων τους στον χώρο. Αυτό μειώνει τις οικονομικές επιβαρύνσεις για την κυβέρνηση, ενώ αναδεικνύει την κοινωνική ευθύνη του ιδιωτικού τομέα. (πρόγραμμα πάρκων τσέπης Αθήνας, ‘υιοθέτησε την πόλη σου’).

Η επικράτηση ενός συγκεκριμένου συστήματος ιδιοκτησίας εξαρτάται από την πολιτική κατασκευή της πόλης. Παρ’όλ’αυτά, για να είναι πραγματικά επιτυχημένα, τα πάρκα τσέπης πρέπει να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται με αυθεντική και ισχυρή συμμετοχή από τους κατοίκους της περιοχής και τους ηγέτες της κοινότητας. Η δέσμευση κοινότητας σημαίνει τη δημιουργία ενός ανοιχτού διαλόγου με τους γείτονες όπου οι σχεδιαστές μπορούν να ακούσουν και να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τις επιθυμίες της κοινότητας. Η συμμετοχή της κοινότητας σημαίνει τη διοργάνωση εκδηλώσεων που αντικατοπτρίζουν την ιδιαιτερότητα και τη μοναδικότητα της γειτονιάς. Το πιο σημαντικό, η δέσμευση της κοινότητας θα πρέπει να γίνεται καθ’ όλη τη διάρκεια των διαδικασιών σχεδιασμού και κατασκευής για να διασφαλιστεί ότι οι κάτοικοι της περιοχής είναι καλά ενημερωμένοι και έχουν πολλές ευκαιρίες να συμμετάσχουν.

Η κοινοτική δέσμευση είναι μια επέκταση της κοινοτικής οργάνωσης. Ο στόχος της κοινοτικής οργάνωσης είναι να κινητοποιήσει μια εθελοντική βάση που έχει τις ρίζες της στην κοινότητα, αυξάνοντας την αίσθηση του πρακτορείου, ώστε οι κάτοικοι να μπορούν να συνηγορούν για λογαριασμό τους χωρίς την ανάγκη εξωτερικής υποστήριξης. Αυτή η διαδικασία συνήθως περιλαμβάνει τον εντοπισμό ηγετών-υπεύθυνων διαχειριστών εντός της κοινότητας που μπορούν να εκπροσωπούν τα συμφέροντα της γειτονιάς τους και να ενθαρρύνουν άλλους κατοίκους να συμμετάσχουν σε συλλογικές προσπάθειες για την αλλαγή της γειτονιάς. ([PocketParkToolKit, 2020, σ. 7](#))

Οι προσεγγίσεις για τη συμμετοχή και την οργάνωση της κοινότητας ποικίλλουν ανάλογα με τη συγκεκριμένη γειτονιά, τους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς και τους εταίρους οργανισμούς και την κλίμακα του έργου. Τελικά, όλες οι τεχνικές δέσμευσης θα πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα στα μέλη της κοινότητας να λαμβάνουν μέρος σε αποφάσεις που αφορούν την ανάπτυξη στις γειτονιές τους.

Ιδιωτικοί δημόσιοι χώροι	Ιδιώτης επενδυτής ιδιοκτήτης οικοπέδου που αναλαμβάνει την υλοποίηση και την συντήρηση
Κοινοτική ιδιοκτησία	Δημιουργία με πρωτοβουλία κατοίκων, συντήρηση με αυτοοργάνωση
Δημοτική ιδιοκτησία	Κυβερνητική απόφαση σε κρατική ιδιοκτησία με ευθύνη συντήρησης
Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	Κυβερνητική απόφαση σε κρατική ιδιοκτησία με ιδιώτη δωρητή για τη δημιουργία ή την συντήρηση

Πίνακας 8: Κατηγορίες χώρων πρασίνου με βάση το ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Συντήρηση του αστικού πρασίνου

Τα πάρκα τσέπης μπορούν εύκολα να φθαρούν . Η μεγαλύτερη πρόκληση στον σχεδιασμό δραστηριοτήτων σε τόσο συμπαγείς χώρους είναι η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση και συντήρηση. Και από τις παραπάνω μεθόδους χρηματοδότησης καταλαβαίνουμε ότι εύκολα μπορεί να προκύψει κενό στην αντιμετώπιση των πρακτικών θεμάτων σχεδιασμού όπως η συντήρησή τους. Πέρα από το πρώτο σύστημα χρηματοδότησης, των ιδιωτικών δημόσιων χώρων, στα υπόλοιπα συστήματα δεν υπάρχει εγγύηση εξασφάλισης μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης.

Η συντήρηση του φυτικού υλικού και του πρασίνου γενικότερα είναι εξίσου σημαντική με το σχεδιασμό και την εγκατάστασή του. Απαιτεί προσωπικό με επαρκή υλικοτεχνική υποδομή και την ανάλογη τεχνογνωσία. Στις εργασίες αυτές συμπεριλαμβάνονται:

- ορθολογική χρήση των υδάτινων πόρων και εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων άρδευσης (αυτόματη άρδευση, συστήματα κεντρικού ελέγχου δικτύων κλπ)
- λιπάνσεις σύμφωνα με τις ανάγκες του φυτικού υλικού και τη γονιμότητα του εδάφους
- καταπολεμήσεις εχθρών και εντόμων με χρήση κατάλληλων σκευασμάτων (χημικά - βιολογικά), και πάντα σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο που διέπει την εφαρμογή τους στο αστικό περιβάλλον
- επεμβάσεις ελέγχου της ανάπτυξης του φυτικού υλικού (κλαδεύσεις), για λόγους επικινδυνότητας, περιορισμένου αυξητικού χώρου, παρουσία δικτύων και υποδομών (ηλεκτρικά καλώδια, δίκτυα ύδρευσης κλπ)
- διαχείριση της παραγόμενης βιομάζας από τα υπολείμματα της συντήρησης του πρασίνου με σύγχρονες μεθόδους ανακύκλωσης και κομποστοποίησης. (Ελευθεριάδης & Ματζίρης, 2013)

Απλά θέματα συντήρησης και εύκολα στη λύση τους θέματα όπως η συλλογή των πεσμένων φύλλων από τα φρεάτια ή το κλάδεμα των δέντρων (τα πεσμένα φύλλα δυσχεραίνουν την αποστράγγιση των όμβριων υδάτων, το κλάδεμα των δέντρων αν δεν γίνεται την κατάλληλη εποχή είτε πληγώνεται το δέντρο είτε δυσχεραίνει τους οδηγούς στην οδήγηση καθώς καλύπτεται η οδοσήμανση με φύλλωμα και είναι πιθανή η πρόκληση ατυχημάτων) λύνουν πολλά προβλήματα κ επομένως είναι απαραίτητα. (Μπουκουβίδου, 2020, σ. 48)

Ο αρμόδιος θεσμικός φορέας, ο National Recreation and Park Association παρουσίασε επτά βασικά βήματα τα οποία μπορούν να λειτουργήσουν ως άξονες κατεύθυνσης για όλους τους ενδιαφερόμενους σχετικά με τη δημιουργία ενός Πάρκου τσέπης. (NRPA, 2013, σ. 3) μέσα σε αυτά αναφέρονται ως αναγκαία για την συντήρηση των χώρων, την εμπλοκή των κατοίκων και την εξασφάλιση μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης από την αρχή σχεδιασμού του πάρκου. Η εξασφάλιση δέσμευσης της κοινότητας είναι ένα από αυτά, όσο πιο περιεκτική είναι η λήψη αποφάσεων, όσο περισσότεροι συμμετέχουν στην απόφαση δημιουργίας του πάρκου, τόσο πιο πετυχημένο θα είναι το εγχείρημα. Ιδιαίτερα εάν αναζητηθούν και βρεθούν οι κατάλληλοι άνθρωποι π.χ. κάποιος κηπουρός ή κάποιος σχεδιαστής τοπίου. Η συμμετοχή του καθενός από αυτούς, θα πρέπει να είναι ενεργή σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Η επιδίωξη της συνεπούς δέσμευσης είναι σημαντική. Ακριβώς όπως η συντήρηση είναι μια δουλειά που δεν τελειώνει ποτέ, έτσι και οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με αυτό. Η συνεχής επικοινωνία με τη γειτονιά θα πρέπει να κρατά το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή του κοινού στο έργο. Τέλος, απαραίτητη είναι και η συνεχής

αναζήτηση κεφαλαίου. τα πάρκα τσέπης δεν απαιτούν μεγάλα κονδύλια για να φτιαχτούν και να συντηρηθούν. η Εξασφάλιση μακροπρόθεσμης και βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης που μπορεί να είναι και επιχορήγηση από επιχειρήσεις σε υλικά ή/και σε χρήματα, συνήθως γίνεται στην αρχή ή περιστασιακά χωρίς πρόγραμμα ή δέσμευση. Είναι σημαντικό να εξεταστεί και εξασφαλιστεί εξοικονόμηση χρημάτων μακροπρόθεσμα για τη συντήρηση του χώρου, για επισκευές και για την κάλυψη απαραίτητων στοιχείων. Άλλωστε όπως ήδη έχει αναφερθεί στα οικονομικά οφέλη ένα πάρκο τσέπης συντελεί στην συνολική αναβάθμιση της περιοχής όπου αναπτύσσεται, αυξάνοντας τις αξίες γης, προσελκύνοντας τοπικές οικονομικές δραστηριότητες και μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών. επομένως ένα πάρκο τσέπης επιτυχημένο που συγκεντρώνει καθημερινά πολυάριθμους χρήστες παράλληλα μπορεί να ελκύει επιχειρήσεις, εργαζόμενους και επισκέπτες ενισχύοντας την τοπική επιχειρηματικότητα. (Καλλιγιάς, 2016, σ. 42) Κάθε πτυχή σχεδιασμού του πάρκου έχει σημασία για την επιτυχία του, την χρήση του από τους κατοίκους και εν τέλει την μακροχρόνια συντήρηση του, αρκεί να προσαρμόζουν την μορφή και τον τρόπο λειτουργία της στα δεδομένα της εκάστοτε γειτονιάς, δημιουργώντας έναν χώρο που επιτυγχάνει παράλληλα την πολεοδομική, κοινωνική και περιβαλλοντική συνοχή.

Συμπερασματικά, αναλόγως την περίπτωση, η διαχείριση των πάρκων τσέπης μετατίθεται στον οργανισμό της πόλης και σε αρμόδιους θεσμικούς φορείς ή άλλοτε παραμένει στα χέρια των κατοίκων-χρηστών. (NRPA, 2013) Σαν εγχειρήματα τα πάρκα τσέπης μπορούν να βρουν ποικίλους υποστηρικτές ή εξ' ολοκλήρου υπεύθυνους, όπως αποδεικνύει από τα παραδείγματα μελέτης και η διεθνής εμπειρία. Συνήθως αυτοί μπορεί να είναι το κράτος, ιδιώτες, επιχειρήσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ομάδες κατοίκων και εθελοντές. Αξίζει να αναφέρουμε ότι ο σχεδιασμός και η δημιουργία ενός πάρκου τσέπης είναι πολλές φορές ευκολότερη υπόθεση από την διατήρηση του σε βάθος χρόνου, γιατί χωρίς τον λειτουργικό σχεδιασμό, την υποστήριξη των κοινωνικών φορέων, την αδιάκοπη χρήση και συντήρηση ο κύκλος ζωής του θα είναι αναγκαστικά σύντομος (Blake, 2013) Με τη σωστή σχεδίαση και οργάνωση του έργου, τη διαρκή φροντίδα και με προσπάθεια συνεχούς ενασχόλησης με το αστικό πράσινο, το περιβάλλον στις πόλεις μπορεί να γίνει καλύτερο προσφέροντας στον άνθρωπο τα μέγιστα οφέλη.

Συνοπτικά παρουσιάζονται στον πίνακα 9 οι παράμετροι σχεδιασμού των πάρκων τσέπης όπως εντοπιστήκαν με βάση τους τρεις τομείς, χωρικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά. Αυτά τα χαρακτηριστικά θα προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε και στη συνέχεια μέσα από παραδείγματα μελέτης.

Χωρικά χαρακτηριστικά πάρκου	Μέγεθος Τοποθεσία Ανοιχτότητα Είσοδοι /Προσβασιμότητα Είδος πόλης/γειτονιάς Επιφάνειες και Υλικά κάλυψης Αστικός εξοπλισμός Κεντρικό στοιχείο πάρκου
Κοινωνικά χαρακτηριστικά πάρκου	Λειτουργίες Δραστηριότητες Χρήστες Οφέλη ή στόχοι
Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά	Αειφορικές τακτικές Διαμόρφωση περιβάλλοντος Σύνδεση πρασίνου Τοποθεσία και σύνδεση

Πίνακας 9: Παράμετροι σχεδιασμού ενός πάρκου τσέπης.
Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΛΕΤΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ

3.1. Παραδείγματα σύγχρονα από την ελληνική και διεθνή πρακτική

Τα παραδείγματα που ακολουθούν θα καταστήσουν σαφή την έννοια των πάρκων τσέπης σήμερα, καταδεικνύοντας τα βασικά χαρακτηριστικά τους μέσα από παραδείγματα, 3 παραδείγματα του εξωτερικού και 5 ελληνικά. Η επιλογή έγινε με κριτήριο τις διαφορετικές χρήσεις των πάρκων, τα στοιχεία που διαθέτουν, τους υπευθύνους του εγχειρήματος και το ιδιοκτησιακό καθεστώς

3.1.1. Παραδείγματα ευρωπαϊκών πάρκων τσέπης.

Floating Pocket Park, Πάντινγκτον, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο (2017)

Μέγεθος	700 τ.μ.
Τοποθεσία	Πάντινγκτον, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο
Έναρξη λειτουργίας	2017
Βασικά Χαρακτηριστικά	Γκαζόν, φύτευση με φυτά κάθε εποχής, ζαρντινιέρες, παγκάκια, κατάστρωμα με στέγαστρο, περίπτερο, χώρος εκδηλώσεων, πλωτήρα σχεδιασμένο για πτηνά που φωλιάζουν στο έδαφος.
Ώρες λειτουργίας	24/7, όλο τον χρόνο
Υπεύθυνοι εγχειρήματος	Τοπικές αρχές με το πρόγραμμα "Green Infrastructure" Developer European Land and Property Limited
Σχεδιαστές	Tony Woods
Ιδιοκτησία	Δημοτική ιδιοκτησία
Σύνδεση πρασίνου	Συμπλήρωση δικτύου πράσινων υποδομών. Προσέλκυση εντόμων και πτηνών. Επανασύνδεση της τοπικής κοινότητας το κανάλι.
Όραμα	"Όραση πρασίνου στο κεντρικό Λονδίνο"

Πίνακας 10: χαρακτηριστικά πλωτού πάρκου τσέπης του Λονδίνου.

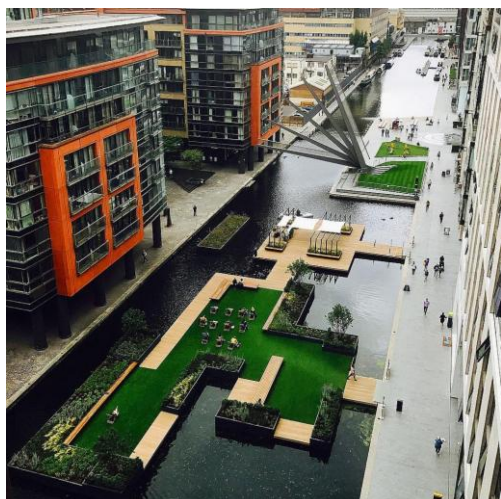
Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Το Floating Pocket Park στο Paddington Basin, στο Grand Union Canal είναι το πρώτο του είδους του. Πρόκειται για ένα πλωτό πάρκο 730 τετραγωνικών μέτρων στην καρδιά της Merchant Square. ([paddington, 2017.06.06](#)) Η Developer European Land and Property Limited ανέθεσε στον σχεδιαστή κήπων Tony Woods να δημιουργήσει το νέο πάρκο συμπληρώνοντας το δημόσιο χώρο της γειτονιάς δίπλα στο κανάλι και ενισχύοντας τη δέσμευσή του να παρέχει καινοτόμους τρόπους ώστε η τοπική κοινότητα να συνδεθεί μέσω της χρήσης υπαίθριου χώρου και να επανασυνδεθεί ενεργά με το κανάλι.

Το πλωτό πάρκο είναι κατασκευασμένο επάνω σε βάθρο το οποίο συνδέεται με το έδαφος σε δύο σημεία ενώ υπάρχει και ένα μικρότερο βάθρο πλήρως ανεξάρτητο το οποίο λειτουργεί ως πλωτό παρτέρι ([Κουδουνά, 2020, σ. 67](#)) Το πάρκο αποτελείται από μια σειρά συνδεδεμένων πλωτήρων, όλοι κατασκευασμένοι από ανακυκλωμένα υλικά και προσφέρει πράσινο για την προσέλκυση πτηνών και εντόμων αλλά και την αναψυχή των χρηστών της περιοχής. Συγκεκριμένα, δημιουργούνται δύο διαφορετικές διαμορφώσεις και δύο

διακριτές περιοχές χωρίζοντας την περιοχή του πλωτού πάρκου σε δυο χώρους. Στη μια υπάρχει τεχνητός χλοοτάπητας και μεγάλα επιμήκη παρτέρια με χαμηλή φύτευση (διάφορα είδη φύτευσης, θαμνώδη, ποώδη, αρωματικά κλπ) και μικρά δενδρώδη είδη. Τα παρτέρια είναι υπερυψωμένα δημιουργώντας όρια με την επιφάνεια του καναλιού, ενώ στο χώρο τοποθετούνται και μετακινούμενες ξαπλώστρες. Η δεύτερη περιοχή αποτελείται από σκληρό δάπεδο, με τέσσερα παρτέρια με ποώδη φυτά ως κεντρικά διακοσμητικά στοιχεία. Ένα σύγχρονο περίπτερο-μπαρ, ένα στέγαστρο για σκιά για τους επισκέπτες, καθώς και ειδικό χώρο για δημόσιες και ιδιωτικές εκδηλώσεις χωρητικότητας 120 επισκεπτών συμπληρώνουν το σχέδιο επέκτασης του προγράμματος της Merchant Square για να προσελκύει συνεργασίες σε όλο το Λονδίνο. Το δωρεάν Wi-Fi στο πλωτό πάρκο ενθαρρύνει την από απομακρυσμένη εργασία και είναι ανοιχτό όλο το χρόνο. Και στις δύο περιοχές υπάρχουν καθιστικοί πάγκοι. Η κατά παραγγελία φύτευση έχει αναπτυχθεί για την ενθάρρυνση της άγριας ζωής και το πάρκο περιλαμβάνει ξεχωριστό πλωτήρα σχεδιασμένο να προσελκύει πτηνά που φωλιάζουν στο έδαφος. Διαθέτει ζαρντινιέρες με φύτευση που προσφέρει χρώμα το φθινόπωρο, αρωματικά χειμωνιάτικα λουλούδια, ανοιξιότικους βολβούς και άφθονα καλοκαιρινά λουλούδια με στόχο την προσέλκυση μελισσών. ([paddington, 2017.06.06](#))

Το πάρκο αποτελεί μια όαση πρασίνου για την πόλη και μέρος της «πράσινης υποδομής» του Λονδίνου- μια συνεχιζόμενη πρωτοβουλία για τη βελτίωση και τη σύνδεση δρόμων, πλατειών, πάρκων και χώρων καναλιών και ποταμών σε όλο το Λονδίνο. ([LILA](#)) Η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου πάρκου τσέπης και ο λόγος που έχει επιλεγεί για την έρευνα είναι η ίδια η κατασκευή του ως πλωτό πάρκο. Παρότι ανοιχτός χώρος και σε πυκνοδομημένη περιοχή βρίσκεται μακριά από την κυκλοφορία των οχημάτων, γεγονός που συμβάλλει στην ακουστική άνεση των χρηστών, το υγρό στοιχείο το οποίο κυριαρχεί συνεισφέρει σημαντικά στο δροσισμό, και σε συνδυασμό με τη βλάστηση συμβάλλουν στη επίτευξη της θερμικής αλλά και της οπτικής άνεσης που δημιουργεί η όλη διαμόρφωση του χώρου.

Εικόνα 21: Πλωτό πάρκο τσέπης στο Λονδίνο.
Πηγή: <https://secretldn.com/floating-pocket-park-paddington/>
Ημ. ανάκτησης 29.04.2022

Εικόνα 22: Τοποθεσία πλωτού πάρκου.
Πηγή: .google maps
Ημ. ανάκτησης 29.04.2022

The Garden of Butterflies, Kraków, Πολωνία (2017)

Στην Κρακοβία, πρόσφατα δημιουργήθηκαν τα δύο πρώτα τέτοια πάρκα, και ο σχεδιασμός τους εμπνεύστηκε, μεταξύ άλλων, από το Paley Park της Νέας Υόρκης.

Μέγεθος	554 τ.μ.
Τοποθεσία	περιοχή XIII Podgórze, Κρακοβία
Έναρξη λειτουργίας	2017
Βασικά Χαρακτηριστικά	μικρή πλατεία με ένα μονοπάτι, ξύλινων πάγκων, ξενοδοχεία εντόμων
Ώρες λειτουργίας	24/7, όλο τον χρόνο
Υπεύθυνοι εγχειρήματος & Σχεδιαστές	Διοικητικό Συμβούλιο των Δημοτικών Περιοχών Πρασίνου Κρακοβίας με το πρόγραμμα Gardens of Kraków Residents, ομάδα φοιτητών του Jagiellonian University
Ιδιοκτησία	Δημοτική ιδιοκτησία

Πίνακας 11: Χαρακτηριστικά του κήπου των πεταλούδων της Κρακοβίας.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο των Δημοτικών Περιοχών Πρασίνου, που λειτουργεί στην Κρακοβία από το 2015, προγραμμάτισε τη δημιουργία πολλών μικρών πάρκων. Το έργο που ονομάζεται Gardens of Kraków Residents έχει αναπτυχθεί για αυτόν τον σκοπό και υπάρχουν σχέδια για τη δημιουργία 18 νέων πάρκων τσέπης στην Κρακοβία στο μέλλον. Σύμφωνα με τη στρατηγική του Διοικητικού Συμβουλίου των Δημοτικών Περιοχών Πρασίνου, η έκτασή τους δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 5.000 τ.μ.

Το πρώτο πάρκο τσέπης που ιδρύθηκε στην πρωτεύουσα Małopolska βρίσκεται στη γωνία των οδών Bolesława Prusa και Juliana Fałata στην περιοχή VII Zwierzyniec. Ολοκληρώθηκε στα τέλη του 2016. Το δεύτερο, με όνομα The Garden of Butterflies, που βρίσκεται στην περιοχή XIII Podgórze, είναι το επομενο πάρκο της Κρακοβίας που άνοιξε το 2017. Το πάρκο βρίσκεται στη διασταύρωση των οδών Jana Dekerta, Wałowa και Romana Kiełkowskiego. Η περιβάλλουσα ανάπτυξη είναι πολυλειτουργικού χαρακτήρα. Στην πιο κοντινή περιοχή υπάρχουν αθλητικός σύλλογος Podgórze, νηπιαγωγείο, κέντρο εκπαίδευσης οδηγών, εργαστήριο ταπετσαριών, μπαρ και μερικά κτίρια κατοικιών. Πρέπει να τονιστεί ότι η δημιουργία του πάρκου έγινε εν μέρει δυνατή λόγω της συμμετοχής μιας ομάδας φοιτητών του Jagiellonian University, οι οποίοι ανέλαβαν την πρωτοβουλία να δημιουργήσουν μια περιοχή πρασίνου στο Zabłocie που θα ενσωματώνει την τοπική κοινότητα.

Ο Κήπος των Πεταλούδων καταλαμβάνει έκταση 554 τ.μ.. Από το νότο, είναι κλειστό από ένα ιστορικό κτήριο κατοικιών από τις αρχές του 20ου αιώνα με ένα κατάστημα στο ισόγειο που διαθέτει οικολογικά τρόφιμα και φυσικής ομορφιάς προϊόντα. Η καταπράσινη περιοχή αποτελείται από μια μικρή πλατεία με ένα μονοπάτι που οδηγεί κατά μήκος της γραμμής των ξύλινων πάγκων που ενώνονται μεταξύ τους. Λόγω των καμπυλωτών επιφανειών καθίσματος, οι πάγκοι σχηματίζουν μια ακανόνιστη μορφή. Το χαρακτηριστικό γνώρισμα του έργου που συζητήθηκε είναι τα ξενοδοχεία εντόμων (κυρίως για πεταλούδες), τα οποία έχουν τοποθετηθεί σε δύο γωνίες του πάρκου. Στην περιοχή του πάρκου έχει φυτευτεί μεγάλη ποικιλία τύπων λουλουδιών προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για τα έντομα. Τα ξύλινα στοιχεία για διαδραστικά παιχνίδια μπορεί να αποδειχθούν ελκυστικά για τους νεότερους χρήστες της εγκατάστασης. Βέβαια το μέρος διαθέτει ανεπαρκή αριθμό θέσεων στάθμευσης στον περιβάλλοντα χώρο του Κήπου, το

οποίο οδηγεί τους οδηγούς να αφήνουν τα αυτοκίνητά τους στο πεζοδρόμιο γύρω από το πάρκο. Αυτό με τη σειρά του δημιουργεί ένα εμπόδιο για την κίνηση των πεζών και κρύβει τον Κήπο των Πεταλούδων από τη θέα. (Labuz, 2019, σ. 5)

Εικόνα 23: Ξενοδοχεία πεταλούδων.

Πηγή: <https://www.adaptterraawards.cz/en/Databaze/2020/Krakov-Pocket-Parks>
 Ημ. ανάκτησης 04.04.2022

Εικόνα 24: Ξενοδοχεία πεταλούδων.

Εικόνα 25: Ξύλινοι σταθεροί πάγκοι.

Πηγή: <https://mapsus.net/PL/pocket-park-butterfly-garden-305538>
 Ημ.ανάκτησης 04.04.2022

The Branch Pocket Farm, Suminoe-ku, Osaka(2017)

Μέγεθος	47 τ.μ.
Τοποθεσία	Suminoe-ku, Osaka
Έναρξη λειτουργίας	2017
Βασικά Χαρακτηριστικά	Αστικός κήπος, 11 είδη βρώσιμων βοτάνων, 30 είδη άγριων φυτών, 10 καρποφόρα δεντρί
Ώρες λειτουργίας	24/7, όλο τον χρόνο
Υπεύθυνοι εγχειρήματος & Σχεδιαστές	Suhee Kang, Patrick M. Lydon
Ιδιοκτησία	Ιδιωτικός δημόσιος χώρος
Όραμα	«Επανασύνδεση με τη φύση»

Πίνακας 12: Χαρακτηριστικά του αστικού κήπου Branch Pocket Farm.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Το Pocket Farm είναι ένα πάρκο τσέπης με ανοιχτό αγρόκτημα. Είναι ένας από τους λίγους αστικούς κήπους στη γειτονιά Kitakagaya Creative Village στο Suminoe-ku της Οσάκα της Ιαπωνίας. Αυτός ο μικρός κήπος ξεκίνησε ως ένας μικρός ιδιωτικός, με δημόσιο χαρακτήρα χώρος, ένας αστικός κήπος/πάρκο γεμάτος βότανα και λαχανικά ανοιχτό στο κοινό. Σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε από τους ιδιοκτήτες και το διαχειρίζονται πλέον κάτοικοι της γειτονιάς. Εμπνευσμένα από τα μικροσκοπικά «πάρκα τσέπης» του Patrick Geddes. (cityasnature, 2020) Τα βότανα που καλλιεργούνται στο Pocket Farm χρησιμοποιούνται για

τσάγια, φυτικά έλαια, και εξυπηρετεί το κοινοτικό καφέ της περιοχής. Επίσης, μεγάλο μέρος της σοδειάς δίνεται δωρεάν στους γείτονες. (cityasnature, 2018)

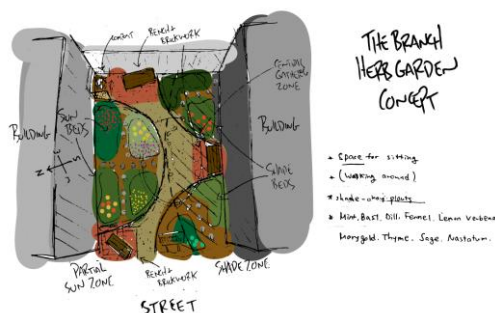
Στόχος των ιδιωτών ήταν η επανασύνδεση με τη φύση μέσα στο αστικό περιβάλλον της Οσάκα και λειτουργεί. Πλέον λειτουργεί και ως κεντρικό σημείο για εργαστήρια και τις εκδηλώσεις της γειτονιάς. Υπάρχουν επίσης περιστασιακά εργαστήρια σχετικά με τα είδη που καλλιεργούνται στο πάρκο τσέπης.

Εικόνα 26: Kitakagaya Pocket Farm

Πηγή: <https://cityasnature.org/post/2020/the-branch-pocket-farm/>

Ημ.ανάκτησης 29.04.2021

Εικόνα 27: Σχέδιο φύτευσης πάρκου τσέπης.

Πηγή: <http://branch.sociocity.org/en/hp-the-branch-pocket-farm/>

Ημ.ανάκτησης 29.04.2021

3.1.2. Τα πρώτα πάρκα τσέπης στην Αθήνα

Στην χώρα μας η κατάσταση κρίνεται «αδρανής» εάν εξαιρέσουμε κάποιες εθελοντικές, ομαδικές πρωτοβουλίες που προηγήθηκαν στην περίοδο 2011 - 2015 από Οργανώσεις πολιτών σε συνεργασία με τοπικές αρχές και με κάποιες χορηγίες που βοήθησαν και ευαισθητοποίησαν μεγάλη μερίδα πολιτών, καθώς και Ιδρύματα χορηγοί που συνέβαλαν στην υπόθεση του αστικού πρασίνου.

Πάρκο Τσέπης στην Οδό Φερών, Αθήνα (2012,2013)

Μέγεθος	περίπου 500 τ.μ.
Τοποθεσία	Οδός Φερών και Φυλής, Βικτώρια, Αθήνα
Έναρξη λειτουργίας	Καλοκαίρι 2012
Βασικά Χαρακτηριστικά	Διαμόρφωση πάρκου από επαναχρησιμοποιούμενα υλικά
Ώρες λειτουργίας	24/7
Υπεύθυνοι εγχειρήματος & Σχεδιαστές	Atenistas – κάτοικοι γειτονιάς
Διαχείριση	Κοινοτική ιδιοκτησία

Πίνακας 13: Χαρακτηριστικά του Πάρκου Τσέπης στην Οδό Φερών.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Πρόκειται για μια σχεδιαστική πρόταση για πάρκο τσέπης αποτελούμενο από επαναχρησιμοποιήσιμα υλικά, σε γωνιακό αστικό κενό στην οδό Φερών, Αθήνα. Κατασκευάστηκε εθελοντικά με ιδιωτική πρωτοβουλία των κατοίκων της γειτονιάς και την ομάδα Atenistas.

Η ομάδα των Atenistas ανέλαβε τη μετατροπή ενός περιφραγμένου οικοπέδου στην οδό Φερών στη Βικτώρια (που ανήκε στο ΙΚΑ) από χώρο γεμάτο μπάζα και ακαθαρσίες σ' ένα πανέμορφο πάρκο για τους κατοίκους της περιοχής, που δεν έχουν πράσινο και ελεύθερους χώρους. Χρειάστηκε έναν χρόνο δουλειάς για να ολοκληρωθεί. Το καλοκαίρι του 2012 ολοκληρώθηκε το έργο και "παραδόθηκε" το οικόπεδο φυτεμένο με λουλούδια και αρωματικά φυτά, γεμάτο χρώμα, με αυτοσχέδια παγκάκια και με φωτισμό για το βράδυ. (ΗΔΙΑΔΡΟΜΗ) Επί ένα χρόνο, οι γείτονες διαχειρίζονται μόνοι τους το χώρο και έχουν υιοθετήσει όσα δέντρα και φυτά φυτεύτηκαν καλοκαίρι με αποτέλεσμα να μην αφήσουν κανένα τους να ξεραθεί λόγω αναμονής έγκρισης της αίτησης προς ευδαπ). Ένα χρόνο μετά πάνω στο αρχικό σχέδιο διαμόρφωσης, η ομάδα και οι κάτοικοι έρχονται να εξελίσουν το πάρκο εμπλουτίζοντας το με νέα στοιχεία: πολύχρωμες ζωγραφιές στους τοίχους, καινούρια παιχνίδια, φυτά για περισσότερη σκίαση, επιπλέον παγκάκια για ξεκούραση και καλύτερης ποιότητας χώμα και χαλίκι. Με έξοδα εταιρειών που βοήθησαν το εγχείρημα αγοράστηκε εξοπλισμός παιδικής χαράς, ο πύργος, έστρα κούνιες. (atenistas, 2013.05.28) Προκύπτει λοιπόν, για κατασκευή ενός αξιοπρεπούς αστικού πάρκου: με απλό σχεδιασμό, διάθεση και ομαδικότητα, επανάχρηση ανακυκλούμενων υλικών (παλέτες, λάστιχα) και ένα ποσό από ευαισθητοποιημένες εταιρείες για έτοιμο εξοπλισμό παιδικής χαράς. Δέκα χρόνια μετά η εικόνα του πάρκου, είναι απογοητευτική αφού έχει εγκαταλειφθεί.

Εικόνα 28: Πάρκο Τσέπης στην Οδό Φερών, Αθήνα
 Πηγή: pinterest
 Ημ.ανάκτησης 28.02.2022

Εικόνα 29: Παιδική χαρά στο πάρκο Τσέπης στην Οδό Φερών.
 Πηγή: <http://worldagronomists.blogspot.com/2017/08/t-pocket-parks.html>
 Ημ.ανάκτησης 28.02.2022

Το πάρκο Ναυαρίνου, Αθήνα (2009)

Μέγεθος	1.500 τ.μ.
Τοποθεσία	Οδός Ναυαρίνου και Χαριλάου Τρικούπη, Εξάρχεια, Αθήνα
Έναρξη λειτουργίας	2009
Βασικά Χαρακτηριστικά	Τόπος παιχνιδιού και περιπάτου, συνάθροισης και επικοινωνίας
Ώρες λειτουργίας	24/7, όλο τον χρόνο
Υπεύθυνοι εγχειρήματος	Κοινότητα πολιτών
Διαχείριση	Κοινοτική ιδιοκτησία
Όραμα	«Από πάρκινγκ σε πάρκο»

Πίνακας 14: Χαρακτηριστικά του πάρκου Ναυαρίνου.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Κι αν τα παραπάνω παραδείγματα εμφανιστήκαν τον τελευταίο χρόνο πίσω από τον τίτλο του Πάρκου τσέπης και με πρόγραμμα του δήμου Αθηνών, υπάρχουν αντίστοιχοι χώροι αρκετά παλαιότεροι που δημιουργήθηκαν από κατοίκους γειτονιάς με δική τους πρωτοβουλία και εργασία, δίχως πρόγραμμα ή χρηματοδότηση.

Το αυτοδιαχειριζόμενο πάρκο Ναυαρίνου είναι πάρκο της Αθήνας. Περικλείεται από τις οδούς Χ. Τρικούπη, Ναυαρίνου, Ζωοδόχου Πηγής και Διδότου στην περιοχή των Εξαρχείων, στο κέντρο των Αθηνών. Πριν από τη δημιουργία του πάρκου, στο χώρο αυτό υπήρχε, ήδη από το έτος 1907, η κλινική «Γερουλάνειον Ίδρυμα», η οποία μετονομάστηκε αργότερα σε «Κλινική Σμπαρούνη». Η κλινική έκλεισε το έτος 1972 και πωλήθηκε στο Τεχνικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΤΕΕ), το οποίο προχώρησε στην κατεδάφιση του κτιρίου της κλινικής κατά τη δεκαετία του 1980, με σκοπό να προχωρήσει στην ανέγερση κτιρίου για την στέγαση των γραφείων του, κάτι που ωστόσο δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ. Το 1990, το ΤΕΕ υποβάλλει πρόταση παραχώρησης του οικοπέδου προς το Δήμο Αθηναίων. Παρ' όλ' αυτά ο χώρος παρέμεινε επί σειρά ετών νοικιασμένος ως χώρος στάθμευσης (πάρκινγκ), μέχρι και το τέλος του 2008, κατά το οποίο σημειώθηκε η λήξη της μίσθωσης και επανήλθαν στο προσκήνιο συζητήσεις για ανοικοδόμηση των γραφείων του ΤΕΕ στο οικοπέδο. Μπροστά στον κίνδυνο αυτό, με πρωτοβουλία κατοίκων στις 7 Μαρτίου 2009 οργανώνεται εκδήλωση και προβαίνουν στην κατάληψη του οικοπέδου ζητώντας τη μετατροπή του οικοπέδου σε χώρο υψηλού πρασίνου. Οι κάτοικοι αναλαμβάνουν άμεσα δράση, σπάνε την ασφαλτο, φέρνουν φορτηγά με χώμα, φυτεύουν δέντρα και λουλούδια και μετατρέπουν το παρκινγκ σε πάρκο.

Μετατρέπεται σε κήπο της γειτονιάς που φιλοξενεί μέρος της κοινωνικής ζωής των κατοίκων της πέρα από λογικές κέρδους κι ιδιοκτησίας, λειτουργεί σαν τόπος παιχνιδιού και περιπάτου, συνάθροισης και επικοινωνίας, άθλησης, δημιουργίας και προβληματισμού, καταργώντας τα στεγανά της διαφορετικής ηλικίας, καταγωγής, μορφωτικού επιπέδου, κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης.

Εικόνα 30: Μετατροπή του χώρου στάθμευσης σε πάρκο.

Πηγή: <https://www.inexarchia.gr/story/local/parko-nayarinoy-einai-i-psyhi-ton-exarheion>

Ημ.ανάκτησης 15.03.2022

Εικόνα 31: Δημιουργία παιδικής χαράς στο πάρκο Ναυαρίνου.

Πηγή: <https://www.firefund.net/parkonavarinou>

Ημ.ανάκτησης 15.03.2022

Η διαδικασία διαμόρφωσης του πάρκου είναι μία διαδικασία διαρκώς εξελισσόμενη και σε άμεση συνάρτηση με τον αριθμό ατόμων που συμμετέχουν στη συνέλευση του πάρκου όπου και λαμβάνονται όλες οι αποφάσεις που αφορούν το σχεδιασμό, την κατασκευή αλλά και τη διαχείριση του πάρκου. Το πάρκο σήμερα αποτελείται από πέντε ζώνες λειτουργίας,

έναν κύριο χώρο συγκέντρωσης (γύρω από ένα πλάτανο), μία περιφερειακή ζώνη γύρω από αυτό που αποτελείται από καλλωπιστικά φυτά και αυτοσχέδια καθιστικά, μία ζώνη δραστηριοτήτων με αμφιθεατρικό χώρο και σκηνή για εκδηλώσεις, ένα χώρο παιδικής χαράς και το περιβάλλον του πάρκου φυτεμένο με ελιές και εσπεριδοειδή καθώς και με οπωροκηπευτικά. Παρά το γεγονός ότι ο χώρος ήταν ασφαλτοστρωμένος εξ ολοκλήρου, σήμερα η ασφαλτος βρίσκεται μόνο στο βασικό άξονα κίνησης ενώ το υπόλοιπο έδαφος είναι διαμορφωμένο από χώμα, χαλίκι και σημειακά από μωσαϊκό. (Γκίκα Α. , 2014)

Εικόνα 32: Οι πέντε βασικές ζώνες διαμόρφωσης του πάρκου, παιδική χαρά (κίτρινο), ζώνη φύτευσης δέντρων (καφέ), (περιμετρική φύτευση (πράσινο), χώρος αμφιθεάτρου(μπλε) και χώρο συνάθροισης γύρω από φυτό μπανανιά (κόκκινο), και σχηματικά πρωτεύουσες, δευτερεύουσες κινήσεις στο χώρο και εμποδιζόμενες ροές.

Πηγή: https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/35100/6/12_01_03.pdf

Ημ.ανάκτησης 26.08.2022

Στο τέλος του 2018 για να αντιμετωπιστεί μια σειρά προβλημάτων που σχετίζονται, τόσο με την υποβάθμιση της γύρω περιοχής, όσο και με την έλλειψη αστυνόμευσης αποφασίστηκε η μετατροπή ολόκληρου του πάρκου σε παιδική χαρά.

Μέχρι εκείνη τη στιγμή τα πάρκα τσέπης που κατασκευάστηκαν σε διάφορες περιοχές της Αθήνας έγιναν από εθελοντικές συμμετοχές πρόθυμων πολιτών και των κατοίκων της γειτονιάς, για τα οποία αρχικά δεν δαπανήθηκαν χρήματα για εργολαβίες, αλλά αντίθετα υλοποιήθηκαν εθελοντικά με μαζική την συμμετοχή πολιτών, κατοίκων όλων των ηλικιών.

Σχεδιάστηκαν με γνώμονα τις ανάγκες της γειτονιάς προσφέροντας εκτός από πράσινο περιποίηση και διατήρηση υπάρχοντος ή αυτοφυούς πρασίνου θάμνων και δένδρων, δυνατότητα αναψυχής, παιδικής χαράς και στοιχεία αισθητικής ανάδειξης των χώρων αυτών στη γειτονιά, οι οποίοι χώροι συνήθως ήταν κάποια ξεχασμένα οικοπέδα μεταξύ κτιρίων (αστικά κενά)σε εγκατάλειψη.

Αθήνα 2020, πρόγραμμα «Υιοθέτησε την πόλη σου»

Στην Αθήνα παρατηρείται έλλειψη δημόσιου-ελεύθερου χώρου. Η δόμηση των προηγούμενων δεκαετιών και οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν στην πόλη, προκάλεσαν Οασφυξία που εξαπλώθηκε πέρα από το κέντρο, και σε πολλές γειτονιές. Επιστήμονες, με αντικείμενο την κλιματική αλλαγή και τη δόμηση, από όλο τον κόσμο, κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, δείχνοντας παράλληλα τον δρόμο των πάρκων τσέπης ως ουσιαστική λύση που αλλάζει προς το καλύτερο την καθημερινότητα της πόλης σε πολλούς τομείς. Το πρόβλημα δεν εντοπίζεται μόνο στην έλλειψη των ανοιχτών χώρων αλλά και στην εγκατάλειψη πολλών υφιστάμενων. Ο Δήμος Αθηναίων προσπαθεί επιτύχει από τη μία πλευρά την αναγέννηση και τη φροντίδα των χώρων που έχουν εγκαταλειφθεί εδώ και

χρόνια στην τύχη τους και από την άλλη, τη δημιουργία και την αξιοποίηση δημόσιου χώρου.

Μέσω του προγράμματος Υιοθέτησε την Πόλη σου, κάθε οικόπεδο το οποίο βρίσκεται σε τροχιά ανάπτυξης ανατίθεται σε ιδιωτική εταιρία, προκειμένου να καλύψει εκείνη τα έξοδα της ανάπτυξης και τη συντήρηση του πάρκου κατά το πρώτο διάστημα προσαρμογής. Τότε οι ανάγκες των φυτών είναι αυξημένες και οι επισκέψεις των συνεργείων τακτικότερες. Οι συμφωνίες διαφέρουν ανά περίπτωση, αλλά σε γενικές γραμμές οι χορηγοί υιοθετούν το χώρο πρασίνου για έναν χρόνο. Έπειτα αναλαμβάνουν οι υπηρεσίες πρασίνου του δήμου. Το γεγονός αυτό οδηγεί στους συνήθεις προβληματισμούς για την παρουσία και των λόγων της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στο δημόσιο χώρο. Οι μελέτες για τη διαμόρφωση των χώρων πρασίνου υλοποιούνται από τον δήμο, ακόμα και σε περίπτωση που γίνει δωρεά και η μελέτη, τότε είναι αυστηρά με την επίβλεψη των υπηρεσιών του δήμου και σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τις αρχές αειφορίας που έχουν τεθεί.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα παρεμβάσεων πλέον θεωρείται ένα από τα πιο επιτυχημένα, εξού και η ανταπόκριση εκ μέρους των χορηγών. Μετά από ένα χρόνο εργασιών οι ρυθμοί έχουν πέσει καθώς δύσκολη φαίνεται να είναι η αναζήτηση χώρων. Το απόθεμα του δήμου σε μικρές, κενές εκτάσεις και κυρίως το ιδιοκτησιακό καθεστώς των χώρων καθυστερούν την εύρεση. Παρ' ολ' αυτά, κρίσιμο είναι και το ζήτημα συντήρησης και αποφυγής ερήμωσης των πάρκων τσέπης που θα έχουν ήδη δημιουργηθεί.

Κήπος τσέπης στην Κυψέλη: Ο κήπος των πεταλούδων (2020)

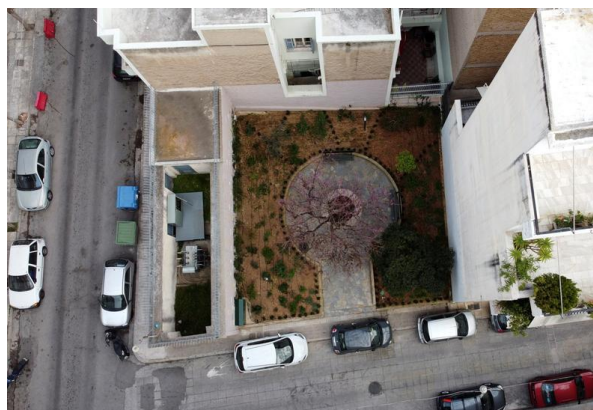
Μέγεθος	100 τ.μ.
Τοποθεσία	Συμβολή οδών Ευδοκίας και Καρτερίας, Άνω Κυψέλη, Αθήνα
Έναρξη λειτουργίας	Ιούλιος 2020
Βασικά Χαρακτηριστικά	αναρριχώμενοι και ανθοφόροι θάμνοι, πινακίδες με τα ονόματα των φυτών και των χρήσιμων εντόμων που φιλοξενούν
Ώρες λειτουργίας	24/7, όλο τον χρόνο
Χρηματοδότηση	Deloitte Foundation
Υπεύθυνοι εγχειρήματος	Προγράμματος «Υιοθέτησε την πόλη σου» Δήμος Αθηναίων
Ιδιοκτησία	Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
Όραμα	«Ο κήπος των πεταλούδων»

Πίνακας 15: Χαρακτηριστικά του κήπου τσέπης στην Κυψέλη.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Από τα τέλη Ιουλίου που παραδόθηκε στο κοινό το πρώτο πάρκο στην Άνω Κυψέλη, στην συμβολή των οδών Ευδοκίας και Καρτερίας. Προκειται για έναν ανθόκηπο «με διαφορετικά αντιπροσωπευτικά είδη». Τα επιμέρους παρτέρια οριοθετούνται από χαμηλό αειθαλή φυτοφράκτη (μυρτιά μικρόφυλλη), έτσι ώστε να παρεμποδίζεται η είσοδος προς αυτά, ενώ με τη φύτευση αναρριχώμενων και ανθοφόρων θάμνων η μια πλευρά μετατρέπεται σε κάθετο πράσινο κήπο. Επιπλέον, στο πάρκο υπάρχουν ειδικές πινακίδες δίπλα σε κάθε φυτό που δίνουν χρήσιμες πληροφορίες για τα την ταυτότητά του, καθώς επίσης και

κατασκευές για φωλιές χρήσιμων εντόμων. Χιλιάδες είδη φυτών συμβάλλουν στη δημιουργία ενός οικοσυστήματος με οφέλη για τη γειτονιά.

Εικόνα 33: Πάρκο τσέπης στην Κυψέλη.

Πηγή: <https://www.reuters.com/article/us-greece-environment-pocket-parks-idUSKBN2B320F>

Ημ.ανάκτησης 10.02.2022

Εικόνα 34: Πάρκο τσέπης στην Κυψέλη.

Πηγή: <https://www.ecoscapes.gr/projects/51-pocket-garden-01.html>

Ημ.ανάκτησης 10.02.2022

Πάρκο τσέπης στον Κολωνό, Αθήνα(2021)

Μέγεθος	100 τ.μ.
Τοποθεσία	Συμβολή οδών Κιλκίς και Αλαμάνας, Αθήνα
Έναρξη λειτουργίας	Μάιος 2020
Βασικά Χαρακτηριστικά	Δάπεδο και πεζοδρόμιο από ειδικό, φιλικό προς το περιβάλλον, σκυρόδεμα Καθιστικά από ανακυκλωμένη ξυλεία.
Ώρες λειτουργίας	24/7, όλο τον χρόνο
Χρηματοδότηση	Deloitte Foundation
Υπεύθυνοι εγχειρήματος	Προγράμματος «Υιοθέτησε την πόλη σου» Δήμος Αθηναίων
Ιδιοκτησία	Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Πίνακας 16: Χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης στον Κολωνό.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Στον Κολωνό παραδωθηκε στα τελη Ιανουαρίου το δευτερο παρκο τσέπης του Δήμου Αθηναίων το οποιο βρίσκεται στη συμβολή των οδών Κιλκίς και Αλαμάνας.

Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ο τρόπος και τα υλικά από τα οποία κατασκευάστηκε. Το δάπεδο και το πεζοδρόμιο έχουν φτιαχτεί από ειδικό, φιλικό προς το περιβάλλον, σκυρόδεμα. Τα καθιστικά από ανακυκλωμένη ξυλεία. Το αρδευτικό σύστημα βρίσκεται στο υπέδαφος για να ποτίζονται σωστά τα πυκνοφυτεμένα αειθαλή και φυλλοβόλα δέντρα. Φωτίζεται αυτόνομα από φωτοβολταϊκό σύστημα προηγμένης τεχνολογίας, που περιλαμβάνει και ψηφιακό πίνακα με πληροφορίες για τη θερμοκρασία, την υγρασία κι άλλες περιβαλλοντικές παραμέτρους.

Εικόνα 35: Πάρκο τσέπης στον Κολωνό.
Ημ.ανάκτησης 12.02.2022

Εικόνα 36: Πάρκο τσέπης στον Κολωνό πριν τη διαμόρφωση.

Εικόνα 37: Πάρκο τσέπης στον Κολωνό μετά τη διαμόρφωση.
Ημ.ανάκτησης εικ.36,37:12.02.2022

Πάρκο τσέπης στο Παγκράτι (2021)

Μέγεθος	750 τ.μ.
Τοποθεσία	Συμβολή οδών Κιλκίς και Αλαμάνας, Αθήνα
Έναρξη λειτουργίας	Φλεβάρη του 2021
Βασικά Χαρακτηριστικά	Μεγάλος αριθμός φυτών, Φωτισμός από φωτοβολταϊκά και μείωση φωτεινότητας για μειωμένη φωτορύπανση
Ώρες λειτουργίας	24/7, όλο τον χρόνο
Χρηματοδότηση	Nova – μέλους της United Group.
Υπεύθυνοι εγχειρήματος	Προγράμματος «Υιοθέτησε την πόλη σου» Δήμος Αθηναίων
Ιδιοκτησία	Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Πίνακας 17: Χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης στο Παγκράτι.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Τον Φεβρουάριο του 2021, στο Παγκράτι, δημιουργήθηκε το τρίτο και μεγαλύτερο πάρκο τσέπης, βρίσκεται τη Συμβολή των οδών Κιλκίς και Αλαμάνας και διαθέτει 1.150 είδη φυτών σε 750 τετραγωνικά μέτρα. Ο εντυπωσιακός αριθμός διαφορετικών φυτών και η πυκνότητα της φύτευσής τους, δημιουργούν ένα οικοσύστημα που έλειπε από τη γειτονιά. Ο φωτισμός του πάρκου παράγεται από φωτοβολταϊκά. Η φωτεινότητα μειώνεται από το 100% στο 25% για λόγους μείωσης της φωτορύπανσης. Στο πάρκο έχουν τοποθετηθεί διάδρομοι περιπάτου, καθίσματα και θέσεις ποδηλάτου. Επίσης, εξασφαλίστηκε η παροχή νερού για τους επισκέπτες αλλά και για τα πουλιά και τα ζωάκια της πόλης.

Εικόνα 38: Ο χώρος πριν τη διαμόρφωση.

Πηγή: <https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/>

Ημ.ανάκτησης 10.03.2022

Εικόνα 39: Το πάρκο τσέπης στο Παγκράτι μετά τη διαμόρφωση.

Πηγή: <https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/>

Ημ.ανάκτησης 10.03.2022

Το 8ο πάρκο τσέπης στα Πατήσια (2021)

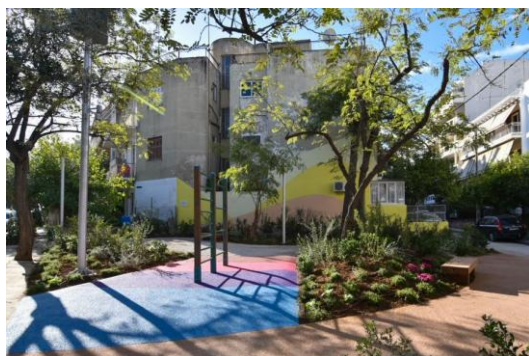
Μέγεθος	230 τ.μ.
Τοποθεσία	Συμβολή οδών Βιζυηνού και Καρκαβίτσα, Πατήσια, Αθήνα
Έναρξη λειτουργίας	Φλεβάρη του 2021
Βασικά Χαρακτηριστικά	Χώρος ατομικής άθλησης Μεγάλος αριθμός φυτών, Φωτισμός από φωτοβολταϊκά και μείωση φωτεινότητας για μειωμένη φωτορύπανση
Ώρες λειτουργίας	24/7, όλο τον χρόνο
Χρηματοδότηση	Εταιρεία Nova
Υπεύθυνοι εγχειρήματος	Προγράμματος «Υιοθέτησε την πόλη σου» Δήμος Αθηναίων
Ιδιοκτησία	Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Πίνακας 18: Χαρακτηριστικά του 8ου πάρκου τσέπης του δήμου Αθηναίων στα Πατήσια.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Ένα βιοκλιματικό πάρκο τσέπης για την Αθήνα, ένας ακόμη αναβαθμισμένος χώρος πρασίνου, αυτή τη φορά στα Πατήσια. Επεκτείνοντας το δίκτυο των πάρκων «τσέπης» στις γειτονιές της πρωτεύουσας, ο Δήμος Αθηναίων παρέδωσε στους κατοίκους των Πατησίων, το 8ο rocket park στη συμβολή των οδών Βιζυηνού και Καρκαβίτσα, μετατρέποντας άλλη μια «γκρίζα» και εγκαταλελειμμένη τοποθεσία της πόλης σε ένα ζωντανό χώρο γεμάτο χρώμα και πυκνή φύτευση. Το νέο βιοκλιματικό πάρκο «τσέπης» στα Πατήσια, έκτασης 230 τ.μ. δημιουργήθηκε μέσω του προγράμματος «Υιοθέτησε την πόλη σου», με δωρεά της εταιρείας Nova -μέλους της United Group. Ο χώρος, ύστερα από σειρά εντατικών εργασιών, μεταμορφώθηκε σε ένα σύγχρονο και λειτουργικό πάρκο, το οποίο μπορούν πλέον να επισκέπτονται με ασφάλεια οι κάτοικοι της περιοχής, καθώς και οι γονείς και μαθητές του 142ου Δημοτικού Σχολείου Αθηνών, που βρίσκεται πολύ κοντά στο πάρκο. Στην πρωτοβουλία της διαμόρφωσής του συμμετείχαν και οι ίδιοι οι μαθητές, τοποθετώντας τα πρώτα φυτά στο χώρο του πάρκου. Τα δέντρα που προϋπήρχαν στο πάρκο, οι ροβίνιες, διατηρήθηκαν ύστερα από την απαραίτητη συντήρηση και συνδυάστηκαν με μια πυκνή φύτευση από 358 θάμνους της μεσογειακής χλωρίδας, με εντυπωσιακά χρωματιστά φυτά, αλλά και με φυτά έντονης ανθοφορίας καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. ([Υιοθέτησε την πόλη σου.](#)) Πέρα από την πλούσια φύτευση διαθέτει ένα λειτουργικό δίκτυο διαδρόμων από οικολογικά υλικά για την καλύτερη διαχείριση του βρόχινου νερού, καθώς και όμορφοι

καθιστικοί χώροι που προσκαλούν τον επισκέπτη για στάση και ξεκούραση. Τα δέντρα που προϋπήρχαν στο πάρκο, οι ροβίνιες, διατηρήθηκαν ύστερα από την απαραίτητη συντήρηση και συνδυάστηκαν με μια πυκνή φύτευση από 358 θάμνους της μεσογειακής χλωρίδας, με εντυπωσιακά χρωματιστά φυτά, αλλά και με φυτά έντονης ανθοφορίας καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Το rocket park προσφέρεται και ως χώρος ατομικής άθλησης, καθώς στο κέντρο του τοποθετήθηκαν μονόζυγα, τα οποία τηρούν όλες τις προδιαγραφές ασφαλείας. Για τη μέγιστη ασφάλεια των επισκεπτών, ακόμη και τις βραδινές ώρες, χρησιμοποιήθηκαν τρεις αυτόνομες κολώνες με πάνελ συλλογής ηλιακής ακτινοβολίας, που ενισχύουν αποτελεσματικά τον φωτισμό του πάρκου. (HuffPost, 2021) Το τελευταίο πάρκο επιλέγεται με κριτήριο τις δραστηριότητες που φιλοξενεί. Πέρα από χώρο ανάπαυλας και συνάθροισης διαθέτει υπαίθρια όργανα γυμναστικής. Επιπλέον, η τοποθεσία του κοντά στο σχολείο και η συμμετοχή τους στο στην διαμόρφωση το καθίστα αυτόματα πάρκο γειτονιάς. Τα οικολογικά υλικά κατασκευής και τα ηλιακά φωτιστικά επιβεβαιώνουν τον σχεδιασμό του με βάση τις αρχές αειφόρου ανάπτυξης που επιβάλει η εποχή του, άλλωστε εξ αρχής παρουσιάστηκε από το πρόγραμμα ως βιοκλιματικό πάρκο τσέπης.

Εικόνα 40: Το πάρκο τσέπης Στο Παγκράτι μετά τη διαμόρφωση.

Πηγή:<https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/>

Ημ.ανάκτησης 20.03.2022

Εικόνα 41: Το πάρκο τσέπης στο Παγκράτι.

Πηγή:<https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/>

Ημ.ανάκτησης 20.03.2022

Τα πάρκα τσέπης εμφανιστήκαν σε μια συγκυρία που ήταν ιδιαίτερα χρήσιμα και ως μικρή διέξοδος μέσα στην πόλη στη διάρκεια της πανδημίας, αλλά και ως πράσινες κινήσεις κατά της κλιματικής αλλαγής. Για την πυκνοδομημένη Αθήνα τα πάρκα τσέπης και το πρόγραμμα δημιουργίας τους παρουσιάζεται ως ουσιαστική λύση που αλλάζει προς το καλύτερο την καθημερινότητα της πόλης σε πολλούς τομείς. Η Αθήνα σαν πόλη μπορεί να μην διαθέτει μεγάλα κομμάτια ελεύθερης γης για τη δημιουργία πάρκων αλλά διαθέτει αρκετά αχρησιμοποίητα οικοπέδα είτε εγκαταλειμμένα είτε ως χώροι στάθμευσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη τέτοιων χώρων αστικού πρασίνου

Αν και με μια ματιά εμφανίζονται ως αστικοί κήποι με κύριο χαρακτηριστικό τη φυτοτεχνία, δημιουργούν ένα οικοσύστημα απαραίτητο για τη διατήρηση του αστικού πρασίνου και τη σταδιακή ανάπτυξη των σημείων αυτών σε πράσινο δίκτυο. Κάποια από αυτά δεν αρκούνται σε είδη φυτών αλλά διαθέτουν λειτουργίες που εξυπηρετούν και ελκύουν τους κατοίκους της γειτονιάς όπως υπαίθρια άθληση και παιδική χαρά., λειτουργίες κατάλληλες για το χαρακτήρα της γειτονιάς που απευθύνονται.

3.2. Σύγκριση παραδειγμάτων μελέτης

Τα πάρκα τσέπης όπως ήδη έχει αναφερθεί δεν έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ούτε ακριβώς προσδιορισμένο μέγεθος. Μπορεί να έχουν διαφορετικές μορφές, έκταση, χρήσεις, χρήστες ακόμα και υλικά, συνθέσεις του χώρου. Μια σύγκριση παλαιότερων και νεότερων παραδειγμάτων, παρ'όλο αυτά μπορεί να δείξει ομοιότητες μεταξύ τους. Για τη σύγκριση χρησιμοποιούνται στα εξής πάρκα

John F. Collins Park, Φιλαδέλφεια (1979)

Floating Pocket Park, Paddington, Λονδίνο (2017)

Πάρκο Ναυαρίνου, Εξάρχεια, Αθήνα (2009)

Ο κήπος των πεταλούδων, Κυψέλη, Αθήνα (2021)

		John F. Collins Park Φιλαδέλφεια	Πάρκο Ναυαρίνου, Εξάρχεια Αθήνα	Floating Pocket Park, Paddington Λονδίνο	Κήπος των πεταλούδων, Κυψέλη Αθήνα
					
Χωρικά χαρακτηριστικά πάρκου	Μέγεθος	360 τ.μ.	1.500 τ.μ	700 τ.μ.	100 τ.μ.
	Τοποθεσία	Κεντρική Φιλαδέλφεια ΗΠΑ	Εξάρχεια, Αθήνα Ελλάδα	Πάντινγκτον, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο	Άνω Κυψέλη, Αθήνα Ελλάδα
	Έναρξη λειτουργίας	1979	2009	2017	2020
	Είσοδοι – Προσβασιμότητα	Ελεγχόμενη πρόσβαση από 2 πλευρές	Ελεύθερη πρόσβαση από 3 πλευρές	Ελεύθερη πρόσβαση από 1 πλευρά	Ελεύθερη πρόσβαση από 1 πλευρά
	Ανοιχτότητα-	2 πλευρές	3 πλευρές	4 πλευρές	1 πλευρά
	Είδος γειτονιάς	πυκνό εμπορικό κέντρο πόλης	πυκνή οικιστική γειτονιά μικτής χρήσης	πυκνή οικιστική γειτονιά μικτής χρήσης	γειτονιά αμιγούς κατοικίας
	Επιφάνειες και Υλικά κάλυψης	Σκληρό υλικό επίστρωσης, τοίχοι από εμφανές μπετόν, Φυσικό έδαφος	Χώμα και χαλίκι Περιορισμένο σκληρό υλικό επίστρωσης στον κεντρικό άξονα κίνησης και μωσαϊκό	Ένας πλωτήρας με σκληρό δάπεδο και παρτέρια και ένας πλωτήρας με τεχνητό χλοοτάπητα και παρτέρια χαμηλής φύτευσης	Σκληρό υλικό επίστρωσης Πράσινη επιφάνεια
Αστικός εξοπλισμός	Σταθερές και μετακινούμενες καρέκλες	Σταθεροί αυτοσχέδιοι καθιστικοί πάγκοι από ξύλο και από πέτρα	Μετακινούμενες ξαπλώστρες Καθιστικοί σταθεροί πάγκοι και στους δυο πλωτήρες	Σταθερό παγκάκι	

	Κεντρικά στοιχεία πάρκου	Σιντριβάνι, δέντρα, κισσοί αναρριχώμενοι στους τοίχους	Χώρος συγκέντρωσης με κέντρο έναν πλάτανο αμφιθεατρικό χώρο και σκηνή παιδική χαρά περιβόλι με ελιές εσπεριδοειδή και οπωροκηπευτικά περιμετρική φύτευση με καλλωπιστικά φυτά	Σταθερό στέγαστρο σκίασης περίπτερο-μπαρ παρτέρια με χαμηλή βλάστηση πλωτήρας με κατάλληλη φύτευση για την προσέλευση πτηνών και μελισσών	Παρτέρια με χαμηλό αειθαλή φυτοφράκτη, ανθοφόροι θάμνοι κάθετο πράσινο κήπο στη μια πλευρα-τοιχο ειδικές πινακίδες με πληροφορίες φυτών Κατασκευές για φωλιές χρήσιμων εντόμων
Κοινωνικά χαρακτηριστικά πάρκου	Λειτουργίες Δραστηριότητες	Τόπος στάσης-χαλάρωσης	Φροντίδα κήπου, εργασίες συντήρησης πάρκου, βιβλιοθήκη, συνελεύσεις, εκδηλώσεις, προβολές, μαθήματα, συλλογική κουζίνα, κλπ. Παιχνίδι, άθληση	Τόπος ανάπαυσης, Εκδηλώσεων Εξ αποστάσεως εργασία	Τόπος στάσης-χαλάρωσης
	Χρήστες	Κάτοικοι γειτονιάς και εργαζόμενοι περιοχής	Κάτοικοι ευρύτερης περιοχής	Κάτοικοι γειτονιάς Εργαζόμενοι ευρύτερης περιοχής	Κάτοικοι γειτονιάς
	Οφέλη ή στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Παρέχουν την δυνατότητα της "απομόνωσης" • Κοινωνικοποίηση-Κοινωνική ενσωμάτωση • τόπος ανάπαυσης κατοίκων και εργαζομένων 	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση του όρου γειτονιά • Παρέχουν την δυνατότητα της «απομόνωσης» • Ψυχολογική αποκατάσταση • Βελτίωση φυσικής-σωματικής κατάστασης • Κοινωνική ενσωμάτωση 	<ul style="list-style-type: none"> • Σύνδεση δρόμων-περιοχών του καναλιού • Απομόνωση από την κυκλοφορία ακουστική άνεση των χρηστών • Προστασία βιοποικιλότητας 	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση του όρου γειτονιά- • Αύξηση δημόσιου πρασίνου
	Τύπος υπαίθριου χώρου	Αστική πλατεία ή πράσινη αυλή	Αστική πλατεία ή πράσινη αυλή Παιδική χαρά	Αστική πλατεία ή πράσινη αυλή	Πράσινη αυλή
Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά	Αειφορικές τακτικές	Ηλιασμός-Σκίαση_μεγιστοποίηση περιοχών φυσικής σκίασης Οπτική απομόνωση από τον δρόμο Δέντρα και Πράσινο	Υλικά φιλικά προς το περιβάλλον_Επαναχρησιμοποιημένα υλικά διαπερατές επιφάνειες	Συνδεδεμένοι πλωτήρες από ανακυκλωμένα υλικά Φύτευση για προσέλευση πανίδας Θερμική και οπτική - ακουστική άνεση	Δέντρα και Πράσινο
	Σύνδεση	Τοπικά είδη δέντρων	-Δημιουργία χώρου πρασίνου	Προσέλευση πτηνών και μελισσών	Ανάπτυξη ποικιλίας ειδών πρασίνου Προσέλευση εντόμων
Χρηματοδότηση και διαχείριση	Σχεδιαστές	Αρχιτέκτονας τοπίου John Francis Collins	Συμμετοχικός σχεδιασμός	Tony Woods	Δήμος Αθηναίων
	Υπεύθυνοι εγχειρήματος/Χρηματοδότηση	William Penn Foundation	Κοινότητα πολιτών /κάτοικοι γειτονιάς	Developer European Land and Property Limited	Δήμος Αθηναίων/ Deloitte Foundation
	Ιδιοκτησία	Ιδιωτικοί δημόσιοι χώροι	Κοινοτική ιδιοκτησία	Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	Σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
	Ώρες λειτουργίας	περιορισμένες ώρες λειτουργίας που επιβάλλονται από τον συντηρητή ιδιοκτήτη	24/7 όλο τον χρόνο	24/7 όλο τον χρόνο	24/7 όλο τον χρόνο

Πίνακας19: Σύγκριση τεσσάρων χαρακτηριστικών παραδειγμάτων πάρκων τσέπης.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

John F. Collins Park Φιλαδέλφεια	Πάρκο Ναυαρίνου, Εξάρχεια Αθήνα	Floating Pocket Park, Paddington Λονδίνο	Ο κήπος των πεταλούδων, Κυψέλη Αθήνα
			

Συγκρίνοντας τα τέσσερα παραδείγματα, δυο από την ελληνική πραγματικότητα και δύο του εξωτερικού, με το ένα να είναι από τα πρώτα που δημιουργήθηκαν στις πόλεις τους και το άλλο από τα πιο πρόσφατα, διακρίνουμε τα βασικά χαρακτηριστικά και την προσαρμοστικότητα τους στα δεδομένα του οικοπέδου και στον χαρακτήρα της κάθε περιοχής.

Χωρικά χαρακτηριστικά πάρκου

Μέγεθος– Τοποθεσία: Και τα τέσσερα πάρκα καταλαμβάνουν ένα οικόπεδο. Στην περίπτωση του πλωτού πάρκου το «οικόπεδο» δημιουργήθηκε καταλαμβάνοντας επιφάνεια του ποταμού και όχι ένα υπάρχον.

Ανοιχτότητα-Είσοδοι /Προσβασιμότητα : Οι εισοδοί προς το πάρκο διαφέρουν, στο John F. Collins Park υπάρχει ορατότητα από τις δυο στενές πλευρές από άποψη κτιρίων αλλά και από φύτευση ή πρόσθετα στοιχεία, διαθέτει δύο εισόδους που είναι ελεγχόμενες λόγω του ιδιωτικού καθεστώτος του οικοπέδου, μια μεταλλική πόρτα με δυνατότητα επαρκούς ορατότητας προς το πάρκο. Το Πάρκο Ναυαρίνου έχει 3 ελεύθερες πλευρές σαν οικόπεδο και με ελεύθερη ορατότητα από το μεγαλύτερο μέρος των πλευρών λόγω ψηλών δέντρων και χαμηλών θάμνων. Τα άλλα δυο πάρκα διαθέτουν συγκεκριμένο πέρασμα για είσοδο, τα παρτέρια παρ' ολ' αυτά που τα περικλείουν είναι αρκετά χαμηλά για πλήρη ορατότητα προς το πάρκο και μέσα από αυτό προς το δρόμο.

John F. Collins Park/
Φιλαδέλφεια

Πάρκο Ναυαρίνου, Εξάρχεια/
Αθήνα

Floating Pocket Park,
Paddington/ Λονδίνο

Κήπος των πεταλούδων,
Κυψέλη/ Αθήνα

Εικόνα 42-43-44-45: Χάρτες περιοχών των τεσσάρων πάρκων. Πηγή: google maps

Είδος πόλης/γειτονιάς: Στο πρώτο παράδειγμα στο John F. Collins Park το πάρκο βρίσκεται σε εμπορική περιοχή, ο κήπος πεταλούδων σε γειτονιά αμιγούς κατοικίας ενώ τα άλλα δυο σε γειτονιές μεικτής χρήσης.

Επιφάνειες και Υλικά κάλυψης: Τα υλικά που χρησιμοποιούνται δεν διαφέρουν από πάρκο σε πάρκο, σκληρά υλικά στα μονοπάτια ή σε όλη την έκταση με κομμάτια γης να φιλοξενούν τα μεγάλα δέντρα ή πρόσθετα παρτέρια, όπως στο πλωτό πάρκο, για την χαμηλή φύτευση.

Αστικός εξοπλισμός- Κεντρικό στοιχείο πάρκου: Κύριο στοιχείο του αστικού εξοπλισμού είναι οι καθιστικοί πάγκοι που ακόμα και στο πιο μικρό σε έκταση πάρκο που είναι αυτό του κήπου των πεταλούδων διαθέτει με τη μορφή κλασσικών καθιστικών μονάδων. Και τα τέσσερα παραδείγματα διαθέτουν κεντρικό στοιχείο , αυτό είναι είτε ένα δέντρο(κεντρικό παρτέρι στον κήπο των πεταλούδων) είτε το σημείο συνάντησης γύρω από την μπανανιά στο πάρκο Ναυαρίνου και το μπαρ με το στέγαστρο στο πλωτό πάρκο)

Κοινωνικά χαρακτηριστικά πάρκου: Εξυπηρετεί τους χρήστες της περιοχής, είτε είναι οι εργαζόμενοι του εμπορικού κέντρου της περιοχής του Collins Park είτε οι κάτοικοι της Κυψέλης, πέρα από τόπο στάσης και αναψυχής που αποτελούν και τα 4 πάρκα, στην περίπτωση του πάρκου Ναυαρίνου επιχειρείται η εξυπηρέτηση παραπάνω λειτουργιών, όπως η παιδική χαρά και η διεξαγωγή εκδηλώσεων, ομοίως και στο πάρκο του Πάντινγκτον.

Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά: Το κοινό στοιχείο όλων των πάρκων είναι το πράσινο που διαθέτει. Η σκίαση και η δροσιά που προσφέρει με τη βελτίωση του μικροκλίματος, η επιλογή των ειδών και η τοποθέτηση τους είναι από τις βασικές λειτουργίες. Έπειτα η συλλογή πολλών φυτικών ειδών για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προσέλκυση πτηνών και εντόμων, ή η επιλογή φυτικών ειδών για κάθε εποχή όπως στο πλωτό πάρκο και τέλος η επιδίωξη σύνδεσης του με τις γύρω περιοχές πρασίνου, την δημιουργία πράσινων διαδρομών στο επίπεδο γειτονίας για την επίτευξη σύνδεσης πράσινου δικτύου. Στα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά δεν θα μπορούσαν να μην αναφερθούν τα ανακυκλωμένα (πλωτήρες πάρκου Πάντινγκτον) ή τα επαναχρησιμοποιούμενα υλικά (πάρκο Ναυαρίνου)ή ακόμα και τα ηλιακά φωτιστικά πάρκου που χρησιμοποιούνται από το πρόγραμμα του δήμου Αθηνών 'Υιοθέτησε την πόλη σου'

3.3. Εφαρμογή πολυκριτηριακού εργαλείου αξιολόγησης

Στα παραπάνω παραδείγματα σύγκρισης ελέγχονται και τα οφέλη που προσφέρουν στην αειφόρο ανάπτυξη με βάση το πολυκριτηριακό εργαλείο αξιολόγησης που δημιουργήθηκε στο κεφάλαιο 1.7 (Εικόνες 4&5). Το διάγραμμα που προκύπτει για το κάθε ένα από τα τέσσερα πάρκα τσέπης εξαρτάται από τη συνάρτηση των κριτήριων - οφελών που καλύπτουν τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των πάρκων (εσωτερικός δακτύλιος), και τους 8 στόχους που ικανοποιούν από τους 17 όπως ορίζονται από τα Ηνωμένα Έθνη και την ατζέντα του '30 (εξωτερικός δακτύλιος). Στη συνέχεια στο κάθε διάγραμμα αποδίδεται ένα ποσοστό επί της εκατό της συνολικής αειφορικής αξιολόγησης του κάθε πάρκου.

Εικόνα 46: Έλεγχος πλεονεκτημάτων στους τρεις τομείς αειφορίας για το John F. Collins Park στη Φιλαδέλφεια(αριστερά)και το πάρκο Ναουαρίνου στην Αθήνα(δεξιά) με χρήση του πολυκριτηριακού εργαλείου αξιολόγησης.
 Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Στην περίπτωση του John F.Collins Park τα οφέλη προς το περιβάλλον είναι αρκετά λόγω της ύπαρξης πράσινου και μάλιστα ψηλών δέντρων, βέβαια υστερεί ως προς την αντιπλημμυρική προστασία και τη συγκράτηση εδάφους εφόσον το μεγαλύτερο τμήμα του πάρκου είναι στρωμένο με σκληρό υλικό. τα οφέλη προς την κοινωνία είναι αδιαμφισβήτητα καθώς βρίσκεται σε περιοχή με επιχειρήσεις και εμπόριο αλλά και κατοικίες γεγονός που το καθιστά χώρο ανάπαυσης και στάσης καθ’ όλη τη διάρκεια του ωραρίου λειτουργίας του. Στα ισόγεια των γειτονικών κτιρίων λειτουργούν ήδη πιτσαρία, φούρνο, κ.α. επομένως δεν είναι ότι δημιουργήθηκε ένας νέος πόλος έλξης ή δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας, παρ’όλαυτά η ύπαρξη πρασίνου σε μια τόσο πυκνοκατοικημένη περιοχή αυξάνει την αξία γης.

Όσο αφορά το πάρκο Ναουαρίνου τα διαφορετικά είδη πρασίνου, ψηλά δέντρα και χαμηλοί θάμνοι και η ελαχιστοποίηση του σκληρού υλικού μόνο στους διαδρόμους κίνησης του πάρκου μεγιστοποιούν τον αριθμό των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων του συγκεκριμένου χώρου, επίσης η κάλυψη πολλών διαφορετικών λειτουργιών δίνει τη δυνατότητα στάσης, αναψυχής, συγκέντρωσης και παιχνιδιού σε μεγάλο ποσοστό κατοίκων της περιοχής. Ως προς τα οικονομικά οφέλη του πάρκου περιορίζονται στην εξοικονόμηση ενέργειας λόγω της έκτασης του και της βελτίωση του μικροκλίματος και στην παροχή πόρων εφόσον μέσα στις αποφάσεις των κατοίκων κατά την διαμόρφωση του ήταν και το περιβάλλον του πάρκου φυτεμένο με ελιές, εσπεριδοειδή και με οπωροκηπευτικά.

Εικόνα 47: Έλεγχος πλεονεκτημάτων στους τρεις τομείς αειφορίας για το Floating Pocket Park του Πάντινγκτον στο Λονδίνο, (αριστερά) και τον κήπο πεταλούδων της Κυψέλης στην Αθήνα(δεξιά)με χρήση του πολυκριτηριακού εργαλείου αξιολόγησης.

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Στο πλωτό πάρκο Πάντινγκτον αντίθετα τα οικονομικά οφέλη είναι πολλά, από την αύξηση αξίας γης μέχρι και την δημιουργία θέσεων εργασίας με τα μπαρ που λειτουργεί μέσα στο πάρκο και τη δυνατότητα διεξαγωγής εκδηλώσεων, ομοίως και τα κοινωνικά πλεονεκτήματα ενώ τα περιβαλλοντικά είναι λιγότερα συγκριτικά με τα υπόλοιπα πάρκα κυρίως γιατί το πράσινο περιορίζεται σε υπερυψωμένα παρτέρια με χαμηλή φύτευση, βέβαια το σημαντικότερο χαρακτηριστικό ως προς τα περιβαλλοντικά οφέλη είναι το πράσινο που αναπτύσσεται στον έναν πλωτήρα για την προσέλκυση πτηνών και εντόμων. Βέβαια με το συγκεκριμένο εργαλείο δεν μπορεί να μετρηθεί ποσοτικά το κάθε όφελος παρά ποιοτικά και ποσοσιαία ως προς το σύνολο των πλεονεκτημάτων.

Αντίστοιχα και στον κήπο των πεταλούδων στην Κυψέλη δεν συνεισφέρει στην οικονομία ούτε στην κοινωνία με τον ίδιο αριθμό πλεονεκτημάτων όπως στα προηγούμενα παραδείγματα παρ'όλ' αυτά σε μια πυκνοκατοικημένη περιοχή αμιγούς κατοικίας και ψηλών οικοδομών η συγκέντρωση χιλιάδων ειδών σε έναν ανθόκηπο «με διαφορετικά αντιπροσωπευτικά είδη» συμβάλλουν στη δημιουργία ενός οικοσυστήματος με όλα τα δυνατά περιβαλλοντικά οφέλη για τη γειτονιά.

Περιβαλλοντικά, ακόμα και το πιο μικρό πάρκο όπως αυτό του κήπου των πεταλούδων παρουσιάζει αρκετά οφέλη κάθε πάρκο τσέπης εφόσον το κοινό και σίγουρο χαρακτηριστικό του είναι το πράσινο. Η έλλειψη ψηλού πρασίνου, όπως δέντρα μπορεί να μην συνεισφέρει στην προστασία από τον άνεμο ή στην υψηλή μείωση θερμοκρασία λόγω σκιάσεων, όμως σε κάθε πάρκο τα οφέλη είναι αρκετά για να μη αμφισβητείται η προσφορά του σε αυτόν. τον τομέα και στην διατήρηση των οικοσυστημάτων.

Κοινωνικά, κάθε πάρκο παρουσιάζει οφέλη βέβαια όσο πιο πολλές χρήσεις έχει τόσο πιο πολλά κοινωνικά οφέλη καλύπτει. Το πάρκο Ναυαρίνου είναι ένα παράδειγμα κάλυψης του μέγιστου αριθμό των κοινωνικών οφελών που μπορεί να έχει ένα πάρκο κ αυτό γιατί η δημιουργία του έγινε από εθελοντικές ενέργειες κατοίκων και ο σχεδιασμός του με γνώμονα τις ανάγκες της γειτονιάς, γεγονός που αποδεικνύει τη σημασία αναζήτησης των αναγκών των χρηστών κατά τον σχεδιασμό ενός δημόσιου χώρου πρασίνου.

Οικονομικά όμως, δεν έχει δοθεί ιδιαίτερη σημασία σε αυτόν τον τομέα και πως μπορεί η γειτονιά να επωφεληθεί από το πάρκο, γεγονός που προϋδεάζει για την σύντομη εγκατάλειψη του πάρκου και την έλλειψη ενδιαφέροντος και πόρων για την συντήρηση του από τους άμεσα ενδιαφερόμενους, χρήστες και ιδιοκτήτες τοπικών επιχειρήσεων π.χ.

Τέλος, αν θα μπορούσε να αποδοθεί με έναν αριθμό η αξιολόγηση του κάθε πάρκου, αυτό θα ήταν το ποσοστό των πλεονεκτημάτων που προσφέρει ως προς το σύνολο των καταγεγραμμένων που σχηματίζουν το πολυκριτηριακό εργαλείο. Το ποσοστό αυτό βασίζεται στο αν καλύπτει κάποιο από τα 28 οφέλη ποιοτικά χωρίς να εξετάζεται ποσοτικά η συνεισφορά του ή να γίνεται σύγκριση αποτελεσματικότητας του κάθε οφέλους. Τα παραπάνω διαγράμματα (Εικόνα 44&45) καταμετρούν τα οφέλη ως προς το αν καλύπτονται ή όχι, επομένως το ποσοστό προκύπτει από τον λόγο $\frac{\text{αριθμός πλεονεκτημάτων κάθε πάρκου}}{\text{σύνολο πλεονεκτημάτων}}$. Τα ποσοστά λοιπόν της ποιοτικής απεικόνισης της αξιολόγησης είναι το 60% ($\frac{17}{28}\%$) για το Collins Park, 89% ($\frac{25}{28}\%$) για το πάρκο Ναυαρίνου, 75% ($\frac{21}{28}\%$) για το πλωτό πάρκο του Πάντινγκτον και 64% ($\frac{18}{28}\%$) για τον ανθόκηπο πεταλούδων της Κυψέλης.

Εν κατακλείδι μέσα από τη μελέτη και τη σύγκριση παραδειγμάτων, βλέπουμε ότι η έκταση τους διαφέρει και το πόσο μεγάλα είναι δεν έχει τόση σημασία όση οι υπόλοιποι παράμετροι σχεδιασμού. Προσαρμόζονται σε κάθε είδος οικοπέδου και σε κάθε είδος γειτονιάς και όσο καλύτερη η προσαρμογή και συμπερίληψη των χρηστών τόσο πιο επιτυχημένο το πάρκο. Προσαρμόζονται και απαντούν στο εύρος των αναγκών των αστικών περιοχών είτε αυτά είναι πυκνά εμπορικά κέντρα πόλεων είτε πυκνές οικιστικές γειτονίες μικτής χρήσης ή και αμιγούς κατοικίας. Αναζητά τον καταλληλότερο σχεδιασμό δραστηριοτήτων που να αφορά το πληθυσμό της γύρω περιοχής και προγράμματα χρηματοδότησης για να αξιοποιήσει τις δυνατότητες κάθε πλαισίου ακόμα και αν αυτό αφορά την αυτοδιαχείριση.

Η πιο προτεινόμενη (και κοινή) τοποθεσία τους είναι κοντά σε συχνή κυκλοφορία πεζών, για ορατότητα και προσέλκυση χρηστών. Ίσως για την ελληνική πραγματικότητα και συγκεκριμένα την αθηναϊκή να σχολιάζαμε, ότι η κοινή τοποθεσία τους είναι το κάθε κενό γωνιακό οικόπεδο που έχει ξεμείνει στον πυκνοδομημένο αστικό ιστό. Βέβαια κάθε γειτονιά χρειάζεται μια πράσινη γωνία και με αυτή τη λογική καμία τοποθεσία δεν θα μπορούσε να αποτύχει. Ωστόσο, οι άλλες πτυχές αλλάζουν ανάλογα με το πλαίσιο. Ιδιαίτερα τις επιθυμητές δραστηριότητες και τον σχετικό σχεδιασμό τους, καθώς και το καταλληλότερο πρόγραμμα χρηματοδότησης και συντήρησης.

Τα τέσσερα παραδείγματα μελέτης αντικατοπτρίζουν την προσαρμοστικότητα και τις δυνατότητες μετασχηματισμού του πάρκου τσέπης, με τις σημαντικότερες να είναι

1. Η παροχή δημόσιων χώρων σε πυκνά ακριβά περιβάλλοντα όπως εμπορικές περιοχές στο κέντρο της πόλης (John F. Collins Park, Κεντρική Φιλαδέλφεια)
2. Η συμφιλίωση του κεφαλαιακού ενδιαφέροντος για το κέρδος και της ανάγκης για χώρο πρασίνου ανάπαυσης και ευκαιρία κοινωνικοποίησης σε πολιτιστικά πολυποικίλες κοινότητες (Floating Pocket Park, Paddington)

3. η προσέλκυση βιοποικιλότητας σε κατοικημένες γειτονιές (Κήπος των Πεταλούδων, Floating Pocket Park, Paddington)

4. η κοινοτική δέσμευση και συμμετοχικός σχεδιασμός (Πάρκο Ναυαρίνου, Εξάρχεια)

Σε αυτού του είδους τα έργα, ο σχεδιασμός της πόλης είναι μεταγενέστερος, καθώς η επιλογή των περιοχών που πρέπει να αναζωογονηθούν δεν εξαρτάται από ένα σχέδιο ή από ένα πρόγραμμα μεγάλης κλίμακας. Πρόκειται για επεμβάσεις που έρχονται να διορθώσουν τον αρχικό σχεδιασμό. Το πάρκο τσέπης είναι ένα προϊόν αστικής «εσωτερικής διακόσμησης» υπέρ της κοινωνίας, μια πλατφόρμα, ένα πραγματικό κοινωνικό δίκτυο όπου οι άνθρωποι μπορούν να συναντηθούν και να επικοινωνήσουν. Τα πάρκα τσέπης είναι εύκολο να δημιουργηθούν καθώς, όπως αναφέρθηκε, καταλαμβάνουν μικρό χώρο, έχουν μικρό κόστος ικανοποιούν τις ανάγκες του άμεσα τοπικού πληθυσμού. Επιλέγονται να βρίσκονται κοντά σε αξιοσημείωτους χώρους ή τοπόσημα, σε δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας ή και όχι, και φυσικά σε σημεία που μπορεί να υπάρχει εύκολη πρόσβαση. Ακόμα και το πιο μικρό χωρικά ωφέλει την περιοχή του περιβαλλοντικά. Η μελέτη της περιοχής και η ανάμειξη κοινωνικών ομάδων και εθελοντών στη δράση μπορεί να ενισχύσει περισσότερο τα κοινωνικά οφέλη και τα οικονομικά καθώς από αυτά εξαρτάται και η συντήρησή τους, σημαντικός κόμβος έτσι ώστε να μην παρακμάσουν και ερημώσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΠΟΙΗΣΗ

4.1. Παραμετρικός σχεδιασμός

Τα τελευταία χρόνια ο σύγχρονος αρχιτεκτονικός σχεδιασμός αναφέρεται με έμφαση σε μαθηματικά τοπολογικά πρότυπα και στην παραμετρική επεξεργασία των αρχιτεκτονικών προτάσεων με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού. (Βερυκίου, 2019, σ. 22) Μέσω παραμετρικού σχεδιασμού προκύπτουν οικογένειες αποτελεσμάτων με εξελικτικά χαρακτηριστικά και όχι μοναδικά τελικά σχεδιαστικά αποτελέσματα. Ο σχεδιασμός προτάσεων εξαρτημένων από επιλεγμένες παραμέτρους αποδίδει, εντέλει, ένα σύνολο κανόνων συγκρότησης κατασκευάζοντας κατάλληλες τοπολογίες. (Βερυκίου, 2019, p. 23)

Με τον όρο τοπολογία αναφερόμαστε σε ένα είδος γεωμετρίας απ' όπου η ποσότητα έχει εξαφανιστεί τελείως και είναι καθαρά ποιοτική. Η τοπολογία ή αλλιώς ποιοτική γεωμετρία μελετά τις ιδιότητες των γεωμετρικών αντικειμένων που διατηρούνται αμετάβλητες υπό συνεχείς παραμορφώσεις. Η έννοια της τοπολογίας εμφανίζεται πρώτη φορά το 18^ο αι. διδάσκοντας πώς ορισμένα προβλήματα δεν εξαρτώνται από το ακριβές σχήμα και τις διαστάσεις των αντικειμένων που εμπλέκονται, αλλά από τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους.

Αυτό επιχειρείται και στο εν λόγω κεφάλαιο, έπειτα από εντοπισμό και καταγραφή των παραμέτρων σχεδιασμού ενός πάρκου τσέπης στα προηγούμενα κεφάλαια, επιδιώκεται η περιγραφή των παραμέτρων αυτών σχηματικά μέσω λογισμικού.

Ο σχεδιασμός επιχειρείται μέσω του προγράμματος Rhinoceros 3D το οποίο δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας παραμετρικών εφαρμογών. Οι διάφορες συναρτήσεις και οι παράμετροι τους εμφανίζονται στην εφαρμογή συνδυαζόμενα μεταξύ τους κατασκευάζουν το δίκτυο εκείνο των σχέσεων το οποίο απεικονίζει την δομή της πληροφορίας. Παράλληλα τα αποτελέσματα των αντικειμένων και των σχέσεών τους αλλά και της μεταβολής των παραμέτρων μεταφράζονται σε σχήματα. (Παπαλεξόπουλος, ΠΕΒΕ 2007, p. 13)

Η ουσία του παραμετρικού σχεδιασμού έγκειται στις σχέσεις μεταξύ στοιχείων και παραμέτρων. Η αρχιτεκτονική προκύπτει μέσα από το συσχετισμό, το συμβιβασμό, την αλληλεπίδραση όλων αυτών των παραγόντων, ή καλύτερα όλων αυτών των παραμέτρων.

Η ένταξη και η ανάπτυξη αλγοριθμικών συστημάτων στην αρχιτεκτονική απελευθερώνει το σχεδιασμό από τους περιορισμούς των παραδοσιακών εργαλείων και παρέχει τη δυνατότητα και τα μέσα για διερεύνηση νέων διαδικασιών σύνθεσης, παραγωγής, κατασκευής και λειτουργίας της αρχιτεκτονικής μέσα από την παραμετρική λογική. Τα αλγοριθμικά συστήματα που χρησιμοποιούνται στον προγραμματισμό είναι σχεδιασμένα ώστε μέσα από διαδοχή λογικών διαδικασιών και κανόνων συσχετισμού στοιχείων και παραμέτρων να παράγουν λύσεις στο εκάστοτε πρόβλημα που τίθεται. Επαγωγικοί ή γενετικοί αλγόριθμοι που συχνά χρησιμοποιούνται εμπεριέχουν στη δομή τους την έννοια της εξέλιξης ή του τυχαίου, με αποτέλεσμα η μορφή η οποία προκύπτει κάθε φορά που εκτελείται ο κώδικας να είναι διαφορετική, απρόβλεπτη.

Οι υπολογιστικές μορφολογικές αναζητήσεις δεν ακυρώνουν την ανθρώπινη φαντασία, αλλά αντιθέτως επεκτείνουν πιθανούς περιορισμούς της. Η παραμετρική λογική, στην αρχιτεκτονική, αφορά τον σχεδιασμό αντικειμένων με βάση την περιγραφή των σχέσεων μεταξύ των ιδιοτήτων τους. Με την έννοια αυτή επιτρέπει τον επαναπροσδιορισμό του τελικού αποτελέσματος, με την αλλαγή ενός ή περισσότερων συστατικών στοιχείων του αντικειμένου. (Παπαλεξόπουλος, ΠΕΒΕ 2007, σ. 5), δεν αφορά προσδιορισμένα σχήματα αλλά συσχετίσεις και διασυνδέσεις σημείων και δυνάμεων.

Με βάση το τελευταίο και λαμβάνοντας υπόψη ότι το κάθε πάρκο τσέπης δημιουργείται και προσαρμόζεται στις ανάγκες της κάθε γειτονιάς χωρίς να υπάρχει ακριβής περιγραφή του ή πρότυπο, επιχειρείται ο «σχεδιασμός» των παραπάνω στοιχείων. Η προσπάθεια επικεντρώνεται στα χωρικά χαρακτηριστικά, αναζητούνται οι πιθανές συνδέσεις- σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ αυτών δηλαδή τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που αφορούν τον χωρικό σχεδιασμό με σκοπό να παραμετροποιηθεί η έννοια του πάρκου τσέπης.

Η ποιότητα των μικρών αστικών πάρκων δεν εξαρτάται μόνο από το μέγεθος. Το ζήτημα του μεγέθους είναι συνήθως συνώνυμο με την κλίμακα στη θεωρία της αρχιτεκτονικής τοπίου και του σχεδιασμού. (Dee, 2003) Ο καταλληλός σχεδιασμός μπορεί να κάνει τον άνθρωπο να αντιληφθεί το πάρκο ως μεγαλύτερο σε μέγεθος από το πραγματικό του.

Η ουσία του παραμετρικού σχεδιασμού έγκειται στις σχέσεις μεταξύ στοιχείων και παραμέτρων. Το μέγεθος επομένως του πάρκου ή το ύψος των γύρω κτιρίων δεν καθορίζουν το σχεδιασμό. Το πόσες πλευρές έχει ανοιχτές στο δρόμο και από πόσες μεσοτοιχίες παρακείμενων κτιρίων σκιάζεται είναι παράμετροι σχεδιασμού του χώρου πρασίνου. Με τη λογική της δημιουργίας πάρκου τσέπης σε οποιοδήποτε αστικό κενό, η εισαγωγή μιας κάτοψης του διαθέσιμου οικοπέδου θα οδηγεί σε αποτέλεσμα πλήρες ως προς τα στοιχεία των χωρικών παραμέτρων σχεδιασμού.

4.1.1. Αναζήτηση ποιοτικών χαρακτηριστικών ενός πάρκου τσέπης

Για την απόδοση του πάρκου στο χώρο χρησιμοποιούνται τα στοιχεία που προκύπτουν από τις χωρικές παραμέτρους σχεδιασμού, χωρίς να αποκλείουν και τη δυνατότητα μεταφοράς στον χώρο και τα κοινωνικά ή περιβαλλοντικά, αλλά στόχος είναι η απόδειξη προσαρμοστικότητας του πάρκου τσέπης σε κάθε οικόπεδο ακόμα και το πιο μικρό με τέτοιο τρόπο που να εξασφαλίζονται οι χωρικές ποιότητες.

Επομένως, στα ποιοτικά χαρακτηριστικά αντιστοιχίζονται τα χωρικά και ερευνώνται οι σχέσεις που μπορούν να αναπτυχθούν μεταξύ τους. Επιλέγονται μόνο τα χωρικά καθώς στόχος είναι η δημιουργία αποτελεσμάτων που να αποδίδει χωρικά τα απαραίτητα στοιχεία και να αποδεικνύει την προσαρμοστικότητα του πάρκου τσέπης σε οποιοδήποτε αστικό κενό και τη δυνατότητα αυτού του χώρου να αναπτυχτεί οπουδήποτε ώστε πολλαπλασιαζόμενο σε κάθε πιθανό κενό να εξελιχτεί σε πράσινο δίκτυο. Οι πίνακες όπως παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο επαναλαμβάνονται με σκοπό την αναζήτηση των σχέσεων για την απόδοση της κάθε παραμέτρου. Στις χωρικές παραμέτρους

αποδίδονται αριθμοί για ευκολία αντιστοίχισης των παραμέτρων και εννοιών στην επίλυση των σχέσεων παρακάτω.

Χωρικά χαρακτηριστικά πάρκου	1.Μέγεθος	Εισαγωγή επιφανειας οικοπέδου_εισαγωγή δεδομενου ως επιφάνεια
	2.Τοποθεσία	Πιθανά οικοπεδα(τα 5 οικοπέδα ταξινόμησης με βάση την οριοθέτηση του οικοπέδου) και οι γύρω πολυκατοικίες_εισαγωγή δεδομένου ως περιγράμματα
	3.Είδος πόλης/γειτονιάς	Πυκνότητα κτιρίων_closest point
	4.Είσοδοι /Προσβασιμότητα	Ορισμός εισόδων με βαση τα σημεια μεγαλυτερης ορατότητας_ iso vist
	5.Ανοιχτότητα	Αυξομείωση όγκου των πιθανων εμποδιων με βασει τα σημεια και τους άξονες κινησης_closest points
	6.Επιφάνειες και Υλικά κάλυψης	Άξονες κίνησης-Διαδρομοι_offset
	7.Αστικός εξοπλισμός	Τοποθέτηση πάνω στις γραμμές διαδρομών_divide
	8.Κεντρικό στοιχείο πάρκου	Περιοχή γύρω από το κέντρο του οικοπέδου_circle/offset
Κοινωνικά χαρακτηριστικά πάρκου	Λειτουργίες Δραστηριότητες Χρήστες Οφέλη ή στόχοι	X
Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά	Αειφορικές τακτικές Διαμόρφωση περιβάλλοντος Σύνδεση πρασίνου Τοποθεσία και σύνδεση	X

Πίνακας 20: Παράμετροι σχεδιασμού ενός πάρκου τσέπη σε αντιστοίχιση με εντολές του προγράμματος

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Για την απόδοση αυτών το σχέσεων επιλέγεται το βιβλίο του Whyte, H. W για την κοινωνική ζωή στους μικρούς αστικούς χώρους, ο οποίος μέσα από την έρευνα, την παρατήρηση και ερωτηματολόγια προς του χρήστες αναζητά τους λόγους και τα στοιχεία αυτά που κάνουν κάποιους δημόσιους χώρους να χρησιμοποιούνται περισσότερο από άλλους. Η έρευνα αφορά πλατείες και μικρά πάρκα της Νέας Υόρκης. Παρατίθενται αποσπάσματα των αποτελεσμάτων της παρατήρησης σχετικά με τις παραμέτρους σχεδιασμού που θα ερμηνευτούν στον χώρο για την παραμετροποίηση του πάρκου τσέπης.

5. “Για το μέγεθος ο Whyte, H. W αναφέρει από την παρακολούθηση των πλατειών και πάρκων πως το μέγεθος, το σχήμα και η καλαισθησία των γύρω κτιρίων δεν είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες επισκεψιμότητας ενός πάρκου. Αν κάποιος παράγοντας είχε σημασία αυτός θα ήταν η ανοιχτότητα του χώρου και το φως του ήλιου που περνάει αλλά και πάλι δεν είναι το σημαντικότερο χαρακτηριστικό.” (Whyte, 1980, σ. 26)

6. “Οι σχεδιαστές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συνδυάζουν δέντρα και χώρους καθιστικού. Θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν τη φύτευση δέντρων σε συστάδες. Όπως έχει δείξει το Paley Park, εάν τα δέντρα φυτεύονται σε μικρές αποστάσεις μεταξύ τους, το επικαλυπτόμενο φύλλωμα παρέχει έναν συνδυασμό σκιάς και ηλιακού φωτός που είναι πολύ ευχάριστος. Τα αναρριχητικά φυτά μπορούν να κάνουν το ίδιο.”

7. “Αυτό όμως που έκανε έναν χώρο πιο επισκέψιμο από άλλο ήταν ο καθιστικός χώρος. Οι πιο δημοφιλείς πλατείες τείνουν να έχουν πολύ περισσότερο χώρο καθιστικού από τις λιγότερο χρησιμοποιούμενες. Κι όγκος του καθιστικού δεν περιλαμβάνει κανέναν ποιοτικό παράγοντα: μια τσιμεντένια προεξοχή μετράει όσο ένα άνετο παγκάκι. Το κάθισμα σε κόμβους «κυκλοφορίας» όπως η είσοδος του πάρκου, παρέχει περισσότερες ευκαιρίες για πιο εντατική κοινωνικοποίηση.” (Whyte, 1980, σ. 27)

3. “Η πυκνότητα και το μέγεθος της πόλης είναι μία βασική μεταβλητή για παρακολούθηση. Η πυκνότητα εξαρτάται και από το μέγεθος της πόλης και τον χαρακτήρα της. Η κλίμακα είναι ιδιαίτερα σημαντική ειδικά για μικρότερες πόλεις στις οποίες είναι πιο δύσκολο για

αυτούς να δημιουργήσουν ζωντανούς χώρους από ότι για μια μεγάλη πόλη. Οι μεγάλες πόλεις έχουν πολλούς ανθρώπους στο κέντρο τους. Αυτή η πυκνότητα δημιουργεί προβλήματα, αλλά παρέχει ταυτόχρονα ισχυρή προσφορά δυνητικών χρηστών για ανοιχτούς χώρους στα περισσότερα σημεία της κεντρικής επιχειρηματικής περιοχής. Όταν 3.000 άτομα την ώρα περνούν από έναν ιστότοπο, μπορούν να γίνουν πολλά λάθη στο σχεδιασμό και μπορεί να καταλήξει να χρησιμοποιείται καλά.”

8. “Αυτό που προσελκύει περισσότερο τους ανθρώπους, όπως φαίνεται, είναι οι άλλοι άνθρωποι. Όταν ο κόσμος σταματά για να συνομιλήσει δεν απομακρύνεται από το κύριο ρεύμα πεζών. μένει σε αυτό, κ έτσι ο μεγάλος όγκος των συνομιλιών βρίσκεται στο κέντρο της ροής. Το γιατί οι άνθρωποι συμπεριφέρονται έτσι, δεν μπορέσαμε ποτέ να προσδιορίσουμε. Είναι κατανοητό ότι οι συνομιλίες πρέπει να ξεκινούν από την κύρια ροή και σε διαδρομές πεζών. όπου υπάρχουν τα περισσότερα άτομα, η πιθανότητα μιας συνάντησης είναι μεγαλύτερη. Αυτό που είναι λιγότερο εξηγήσιμο είναι η τάση των ανθρώπων να παραμείνουν στην κύρια ροή, να εμποδίζουν την κυκλοφορία, να ταλαιπωρούνται από αυτήν. Αυτό δεν φαίνεται να είναι θέμα αδράνειας αλλά επιλογής, ενστικτώδους ίσως, αλλά σε καμία περίπτωση παράλογο. Στο κέντρο του πλήθους υπάρχει η μέγιστη επιλογή να διακόψεις και να συνεχίσεις.” (Whyte, 1980, σ. 19)

4. “Ένα πάρκο που έχει δύο ή περισσότερες εισόδους μπορείς να το διασχίσεις χωρίς να υπάρχει σκοπός να καθίσεις αλλά για να συνεχίσεις την διαδρομή, να «κόψεις δρόμο» ή από απλή περιέργεια. Οι διαδρομές κυκλοφορίας οφείλουν να συνδέουν τα πιο σημαντικά σχεδιαστικά χαρακτηριστικά του πάρκου και η τοποθέτηση διαμπερών μονοπατιών και εισόδων τείνουν να προσελκύουν περισσότερο κόσμο στο σημείο.”

1. Το μέγεθος και 2. η τοποθεσία είναι δυο στοιχεία που λαμβάνονται σαν δεδομένα στον σχεδιασμό των υπόλοιπων στοιχείων και στη διαμόρφωση σχέσεων μεταξύ τους. Σε αυτά τα δυο δεδομένα θα προσαρμόζονται όλα τα υπόλοιπα στοιχεία των οποίων οι σχέσεις εξαρτώνται από αυτά.

Τα παραπάνω αποσπάσματα χρησιμοποιούνται στην πορεία για τη δημιουργία σχέσεων μεταξύ των στοιχείων των χωρικών παραμέτρων σχεδιασμού για την παραμετροποίηση του πάρκου. Επιλέχθηκαν και ερμηνεύτηκαν με βάση αυτή την έρευνα του Whyte, H. W ώστε να περιοριστεί ο υποκειμενικός χαρακτήρας της μεταφοράς των σχέσεων στον χώρο.

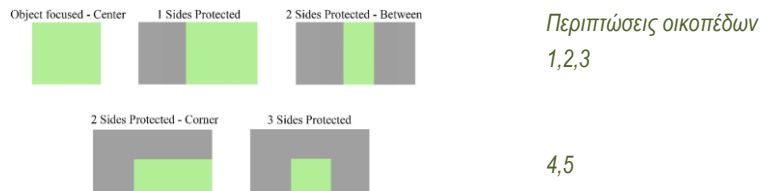
4.2. Προσέγγιση ενός πάρκου τσέπης με τη μεθοδολογία του παραμετρικού σχεδιασμού. (απόδοση με Grasshopper)

Οι χώροι πρασίνου εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ποσότητα, το είδος και τη διάταξη της βλάστησης και άλλων υλικών στον διαθέσιμο χώρο. Ένας αρχιτέκτονας τοπίου δημιουργεί ένα πάρκο δουλεύοντας με την οροφή του, που αντιπροσωπεύεται από στέγαστρα δέντρων. τους τοίχους του, που αντιπροσωπεύονται από θάμνους ή δέντρα. και το δάπεδό του, που αντιπροσωπεύεται από γρασίδι, χαμηλά φυτά ή άλλα σκληρότερα υλικά. (Dee, 2003, σ. 35)

Με μια τέτοια μεταφορά θα αποδοθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία του πάρκου. Αν το πάρκο αποδίδεται με μια επιφάνεια, κάθε στοιχείο του ομοίως αποδίδεται με επιφάνειες, γραμμές ή σημεία. Με αυτά τα γεωμετρικά στοιχεία και με τη χρήση των ιδιοτήτων τους θα διαμορφώθουν οι σχέσεις που αντιστοιχούν στα απαραίτητα χωρικά χαρακτηριστικά του πάρκου.

4.2.1. Παραμετροποίηση

Για να αποδοθούν οπτικά οι σχέσεις και τα αποτελέσματα των παραπάνω παραμέτρων επιλέγονται τυπικά οικόπεδα.

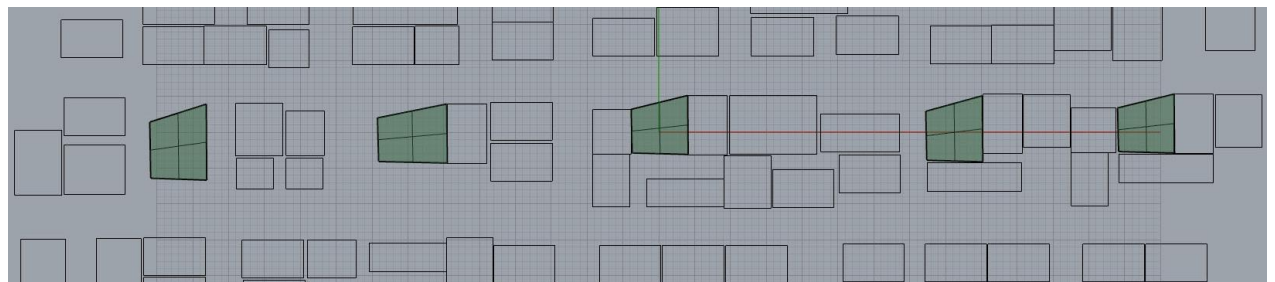

Εικόνα48: Δυνατότητα ταξινόμησης πράσινων χώρων με βάση τα όρια .

Πηγή:<https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S1618866721003009?token=E9806B58F1FE99EC8DDB39A658E08A6F2BA7147A83F6D169BA7D54F764A79AB0C8B449F303CFDDB88508BED51D51A708&originRegion=eu-west-1&originCreation=20220606094050>

Ημ.ανάκτησης 13.11.2022

Λαμβάνονται ως δεδομένα τα οικόπεδα όπως παρουσιάστηκαν στην παράγραφο 2.3.1 της τυπολογίας των πάρκων σύμφωνα με την οριοθέτησή τους. Επομένως προκύπτουν τα 5 παραπάνω σχήματα οριοθέτησης. (Εικόνα48)

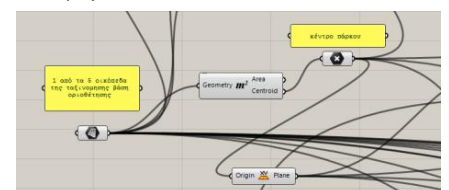

Εικόνα 49: Περιπτώσεις οικόπεδων 1,2,3,4,5 από αριστερά στα δεξιά όπως αποδόθηκαν μέσω του λογισμικού.

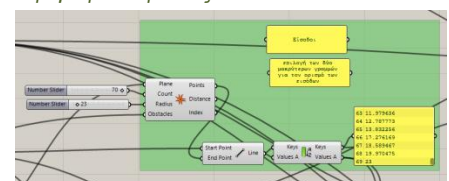
Στην παράμετρο μέγεθος(1) αντιστοιχεί οποιοδήποτε οικόπεδο κάθε διάστασης και στην τοποθεσία(2) αντιστοιχούν τα γύρω κτίρια που σχηματίζουν τη γειτονιά. Δημιουργούνται πέντε οικόπεδα σύμφωνα με τις πέντε περιπτώσεις που αναλύθηκαν στην ανοιχτότητα μαζί με τα γύρω κτίρια. Τα οικόπεδα εισάγονται ως **επιφάνειες** και τα γύρω κτίρια ως **περιγράμματα**. Πρόκειται για υποθετικά οικόπεδα σε υποθετικά τετράγωνα. (Εικόνα 49)

Επομένως αρχικά, στην **παράμετρο επιφάνειας** εισάγεται το οικόπεδο(Εικόνα 50)

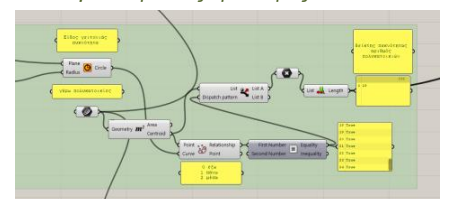
Το είδος της πόλης(3) αποδίδεται με την πυκνότητα κτιρίων της γειτονιάς. Συγκεκριμένα υπολογίζεται από τον αριθμό των κτιρίων της γύρω περιοχής. Δημιουργείται κύκλος με κέντρο το κέντρο του οικόπεδου και ο αριθμός των αντίστοιχων **σημείων-κέντρων** των γύρω οικόπεδων δίνουν την πυκνότητα.(Εικόνα 52) Αυτός ο αριθμός αργότερα θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό του απαραίτητου αστικού εξοπλισμού που θα εξυπηρετήσει τον πληθυσμό της κάθε περιοχής.

Εικόνα 50: Εισαγωγή του οικόπεδου στην παράμετρο επιφάνειας.

Εικόνα 51: Εφαρμογή εντολής IsoVist για εντοπισμό επιφάνειας ορατότητας.

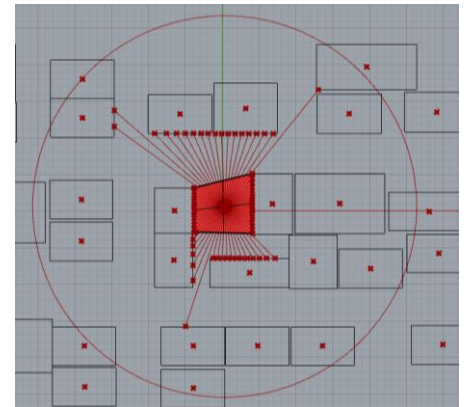
Εικόνα 52: Εισαγωγή των γύρω πολυκατοικιών στην παράμετρο *cinne* για εντοπισμό πυκνότητας κτιρίων.

Ο ορισμός εισόδων(4) του πάρκου σχετίζεται με το πιο ανοιχτό-ορατό σημείο των ορίων του πάρκου. Εφαρμόζεται η εντολή IsoVist(Εικόνα 51), μια γεωμετρική έννοια που δείχνει τον όγκο του χώρου που είναι ορατός από ένα δεδομένο σημείο του οικοπέδου, μαζί με μια προδιαγραφή της θέσης αυτού του σημείου. Για την εφαρμογή αυτής εντοπίζεται το κέντρο της επιφάνειας του οικοπέδου (Εικόνα 50). Η ορατότητα αποδίδεται με γραμμές που ξεκινούν από το κέντρο του σχήματος.(Εικόνα 53) Σαν εμπόδια στην ορατότητα ορίζονται τα περιγράμματα των γύρω κτιρίων. (Εικόνα 52) Η γραμμή με το μεγαλύτερο μήκος και η τομή της με το όριο του οικοπέδου επιλέγεται ως **το σημείο της κύριας εισόδου** του πάρκου. Το ίδιο συμβαίνει και για την δεύτερη μακρύτερη γραμμή.(Εικόνα 54)Οι γραμμές αυτές ορίζουν τους κεντρικούς άξονες κίνησης. Για την αποφυγή αποτελέσματος κοντινών αξόνων οι επιλογές περιορίζονται σε 16 (22,5°μεταξύ τους)ώστε στις περιπτώσεις των οικοπέδων 3 και 4 να είναι όσο το δυνατόν πιο απομακρυσμένα τα σημεία εισόδων μεταξύ τους.

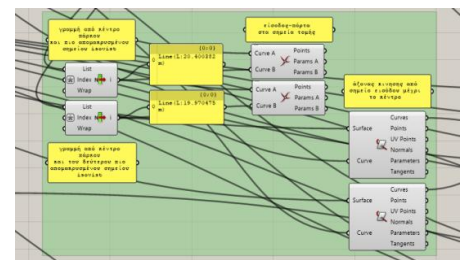
Οι επιφάνειες κίνησης(6) με τα σκληρά υλικά προκύπτουν από τις δυο μακρύτερες **γραμμές** του IsoVist. Αυτές επεκτείνονται μέχρι το περίγραμμα του οικοπέδου στην άλλη κατεύθυνση από το σημείο εισόδου για τη δημιουργία διαμπερών περασμάτων και των μονοπατιών μέσα στο πάρκο(Εικόνα 55).

Το κεντρικό σημείο πάρκου (8) τοποθετείται στο κέντρο του σχήματος του οικοπέδου (1) έτσι όπως αυτό προκύπτει από τη γεωμετρία του(Εικόνα 50). Στο κέντρο αυτό σχηματίζεται κύκλος ως **επιφάνεια** που θα φιλοξενήσει το στοιχείο αυτό που θα προκύψει από τη μελέτη σχεδιασμού ως κεντρικό ανάλογα με τις χρήσεις και τις λειτουργίες που θα αποδοθούν στο πάρκο. Στην περιοχή αυτή δημιουργείται επιπλέον ζώνη εξωτερική που προστίθεται στους χώρους των κύριων μονοπατιών του πάρκου(Εικόνα 56)

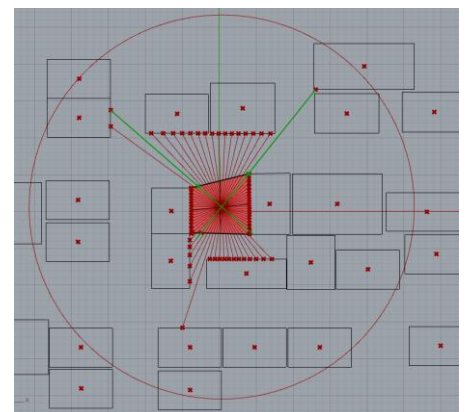
Οι γραμμές των κεντρικών αξόνων κίνησης(Εικόνα 57) και ο κύκλος του κεντρικού στοιχείου(Εικόνα 56) διπλασιάζονται με offset ώστε να διαμορφώνουν τις επιφάνειες των μονοπατιών. Στους δυο άξονες κίνησης το offset εφαρμόζεται εκατέρωθεν των γραμμών. Οι γραμμές αυτές που προέκυψαν από offset ενώνονται και δημιουργούν μια ενιαία επιφάνεια.(Εικόνα 58) Αυτή η επιφάνεια αποτελεί και τον χώρο αυξημένης κίνησης κι επομένως αντιστοιχεί σε επιφάνεια στρωμένη με σκληρό υλικό. Το υπόλοιπο της επιφάνειας ορίζεται ως χώρος μαλακού υλικού και λοιπών στοιχείων.

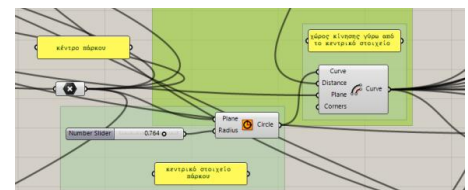
Εικόνα 53: Εφαρμογή IsoVist σε κάτοψη.

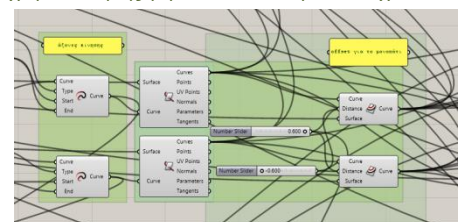
Εικόνα 54:Επιλογή των δύο μακρύτερων αξόνων για τη δημιουργία των δυο διαδρομών

Εικόνα 55:Επέκταση ακτίνων για τη δημιουργία των αξόνων των δυο διαδρόμων.

Εικόνα 56:Offset κύκλου για τη δημιουργία του χώρου κίνησης γύρω από το κεντρικό στοιχείο.

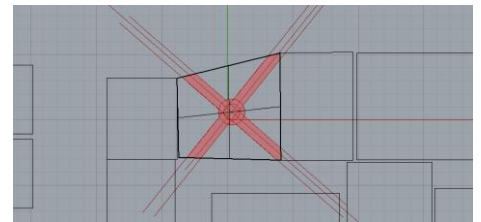
Εικόνα 57: Offset αξόνων για τη δημιουργία των μονοπατιών σαν επιφάνειες.

Η ανοιχτότητα(5) πέρα από τις ελεύθερες πλευρές του οικοπέδου και τα γύρω κτίρια αφορά και το πρόσθετο όριο, την περίφραξη που ένας χώρος πρασίνου διαθέτει για να οριοθετηθεί από τον δρόμο. τεχνητή ή πράσινη και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο μπορεί να περιορίσει την ανοιχτότητα του πάρκου. Οι ελεύθερες πλευρές του οικοπέδου είναι ορισμένες από τα γύρω κτίρια (2) συνεπώς για την ορατότητα λαμβάνονται υπόψη οι όγκοι στο εσωτερικό του πάρκου που ενισχύουν ή αποτρέπουν την ορατότητα. Απαιτείται ορατότητα για την αίσθηση ασφάλειας αλλά και ο περιορισμός οπτικής επαφής για δυνατότητα “απομόνωσης” από το δρόμο και το θόρυβο της πόλης. Επομένως στα **σημεία** έξω από αυτές τις περιοχές έντονης κίνησης και όσο απομακρύνονται από τους κεντρικούς άξονες αναπτύσσονται δέντρα ή άλλα στοιχεία με όγκο που μεγαλώνει σταδιακά όσο απομακρύνονται από τις **γραμμές** αναφοράς.

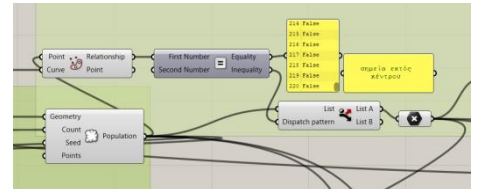
Στην επιφάνεια του πάρκου δημιουργούνται σημεία (Εικόνα 57). Για την εξαίρεση των σημείων πάνω στο όριο, μικραίνει η επιφάνεια εφαρμογής των σημείων(Εικόνα 56) Από τα σημεία που δημιουργούνται χωρίζονται με βάση τον κύκλο της περιοχής του κεντρικού στοιχείου σε σημεία εντός αυτής της περιοχής και εκτός(Εικόνα 59). Τα **σημεία** εκτός της κεντρικής περιοχής αντιστοιχούν σε πιθανούς όγκους-δέντρα ή άλλα στοιχεία. Με γραμμή αναφοράς τον πρώτο άξονα κίνησης ορίζεται η δυνατότητα αυξομείωσης των όγκων αυτών(Εικόνα 60), όσο απομακρύνεται από την γραμμή του άξονα, αυξάνεται και η δυνατότητα όγκου(κάθε διάστασης)(Εικόνα 61). Με αυτό επιτυγχάνεται μια κεντρική περιοχή καθαρή από φυτικά είδη και κάθε άλλο στοιχείο πέρα του κεντρικού που επιλέχτηκε αρχικά και επομένως πλήρη ορατότητα στο κεντρικό μονοπάτι κίνησης .

Ο δεύτερος άξονας κίνησης που αντιστοιχεί στο δευτερεύον μονοπάτι κίνησης πλέον διαθέτει σημεία με εμπόδια όπως πρόεκυψε από την προηγούμενη εντολή. Για το λόγο αυτό η γραμμή του άξονα επαναπροσδιορίζεται με την αναζήτηση της συντομότερης διαδρομής ώστε να μην πέφτει πάνω στους όγκους εμποδίων.(Εικόνα 62)

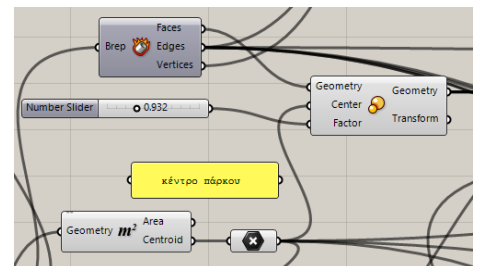
Στον αστικό εξοπλισμό(7) συμπεριλαμβάνονται καθιστικοί πάγκοι, κάδοι μικροαπορριμάτων και φωτιστικά. Τα στοιχεία αυτά τοποθετούνται στους άξονες κίνησης των χρηστών του πάρκου επομένως χρησιμοποιούνται οι γραμμές οριοθέτησης του συνόλου των μονοπατιών και με διαίρεση αυτών προκύπτουν τα **σημεία** στα οποία τοποθετούνται τα στοιχεία

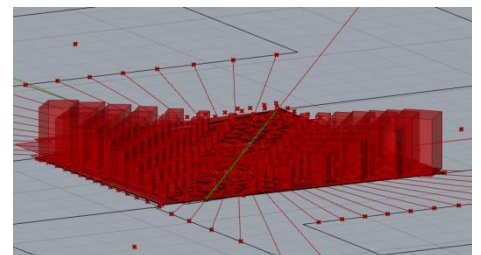
Εικόνα 58: Ενιαία επιφάνεια σκληρού υλικού.

Εικόνα 59: Επιλογή σημείων εκτός κεντρικής περιοχής.

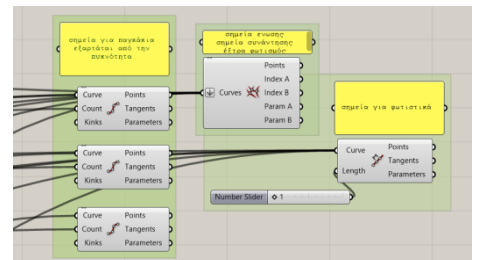
Εικόνα 60: Μείωση επιφάνειας πάρκου για αποφυγή δημιουργίας σημείων πάνω στο όριο.

Εικόνα 61: Αυξημένη ορατότητα στην κεντρική περιοχή και στον κύριο διάδρομο κίνησης.

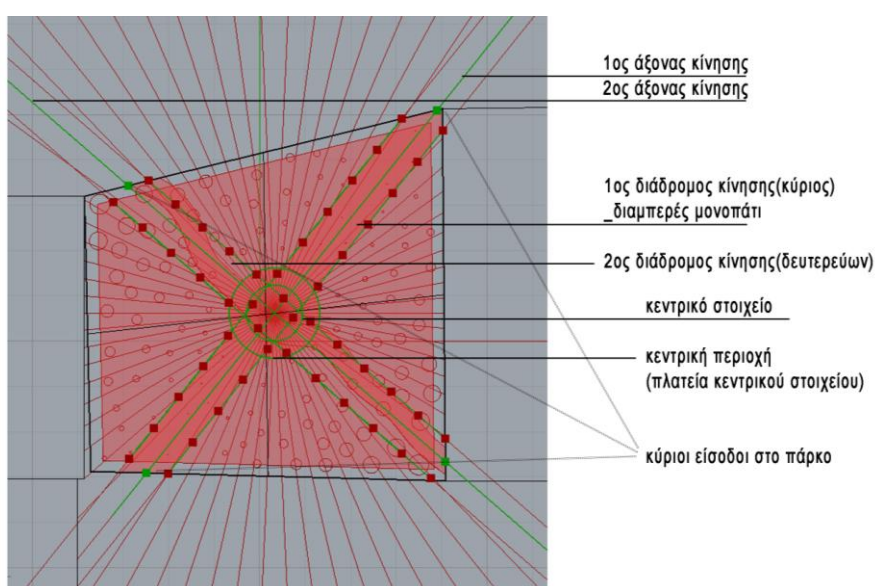

Εικόνα 62: Αναζήτηση συντομότερης διαδρομής για το δευτερεύον μονοπάτι.

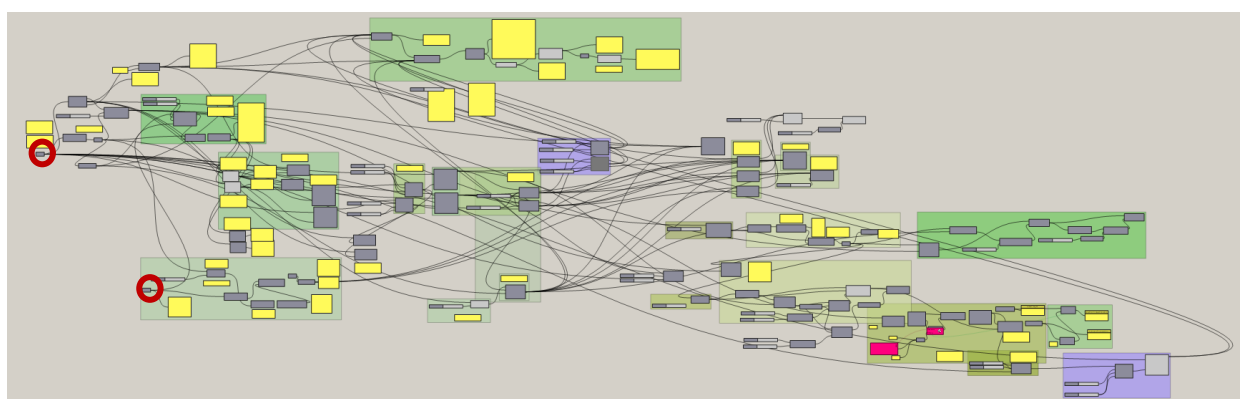
Εικόνα 63: Διαίρεση των γραμμών από τα μονοπάτια και την κεντρική περιοχή για τον εντοπισμό των σημείων τοποθέτησης του αστικού εξοπλισμού.

του αστικού εξοπλισμού. Ο αριθμός των καθιστικών πάγκων εξαρτάται από το είδος της γειτονιάς (3) κι επομένως σχετίζεται με την πυκνότητα κτιρίων της περιοχής απ όπου και παίρνει τον αριθμό σημείων για την διαίρεση της γραμμής. Φωτιστικά και κάδοι τοποθετούνται σε σταθερές αποστάσεις μεταξύ τους για επαρκή φωτισμό και κάλυψη αναγκών του πάρκου στις περιοχές έντονης κίνησης. Επιπλέον φωτισμός προστίθεται και στα σημεία τομής των γραμμών offset που σχηματίζουν τις περιοχές κίνησης μεταξύ τους και με το περίγραμμα του οικοπέδου.(Εικόνα 63) Αν και το δεύτερο μονοπάτι κίνησης επαναπροσδιορίστηκε ως δευτερεύον και με σχήμα καμπύλης γραμμής, οι καθιστικοί πάγκοι παραμένουν στην αρχική τοποθέτηση, είτε τα σημεία είναι στην επιφάνεια σκληρού είτε μαλακού υλικού και ανάμεσα στα δέντρα ώστε να τηρείται η συνθήκη σημείων συνάντησης σε κεντρικούς άξονες και η ύπαρξη διαμπερούς περάσματος αλλά και σημεία στάσης με δυνατότητα οπτικής και ακουστικής απομόνωσης από το δρόμο.

Εικόνα 63: Επεξήγηση γραμμών και σημείων. Κάτοψη αρχικής εφαρμογής στο οικόπεδο 3

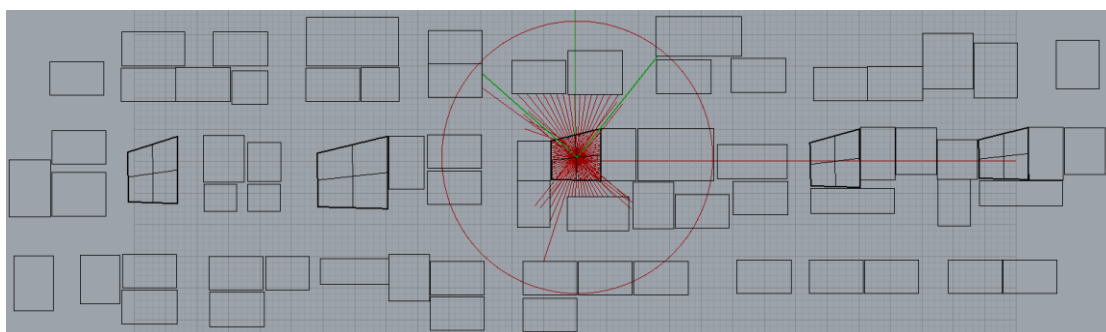
4.2.2. Αποτελέσματα εφαρμογής στα πέντε οικόπεδα

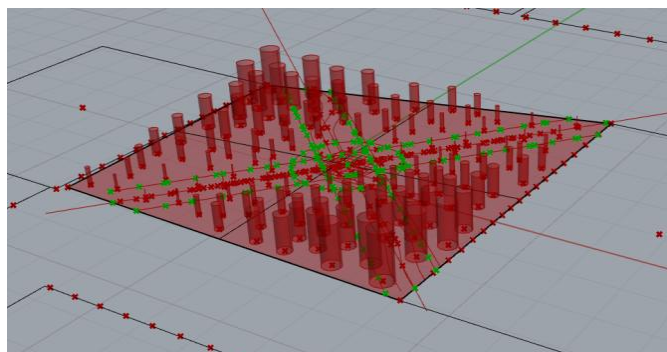
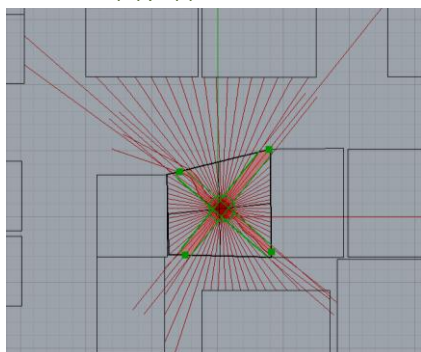
Εικόνα 64: Εισαγωγή των στοιχείων στις δυο παραμέτρους, επιφάνεια και περίγραμμα(κόκκινοι κύκλοι).

Μετά την σύνδεση των στοιχείων και τον ορισμό όλων των εντολών για την σχηματική απόδοση των απαραίτητων χαρακτηριστικών του πάρκου τσέπης, επιχειρείται η εφαρμογή στην ρουτίνας στα πέντε υποθετικά οικόπεδα για τον έλεγχο δυνατότητας προσαρμογής

του συνόλου των εντολών σε κάθε πιθανό σχήμα. Ουσιαστικά είναι οργανωμένο ώστε να εισάγεται η επιφάνεια πάρκου και τα περιγράμματα των γύρω κτιρίων (Εικόνα 60) και αυτόματα να εφαρμόζονται οι υπόλοιπες σχέσεις μέσα στο κάθε οικόπεδο. Δεν πρόκειται για προσπάθεια τυποποίησης ενός πάρκου τσέπης αλλά απόδοσης των ποιοτικών του χαρακτηριστικών μέσα από σύνδεση των χωρικών στοιχείων που το χαρακτηρίζουν και τη δημιουργία σχέσεων μεταξύ τους σύμφωνα με τις πληροφορίες της θεωρητικής μελέτης των παραμέτρων σχεδιασμού όπως αυτά πρόεκυψαν από τα προηγούμενα κεφάλαια. Εξασφαλίζεται η ορατότητα, οι άξονες κίνησης, τα διαμπερή μονοπάτια, η αίσθηση ασφάλειας αλλά και η δυνατότητα απομόνωσης, κεντρικά σημεία συνάντησης και φυσικά το πράσινο και ο καθιστικός χώρος με τρόπο που τοπικά εφαρμόζεται στην κάθε περίπτωση.

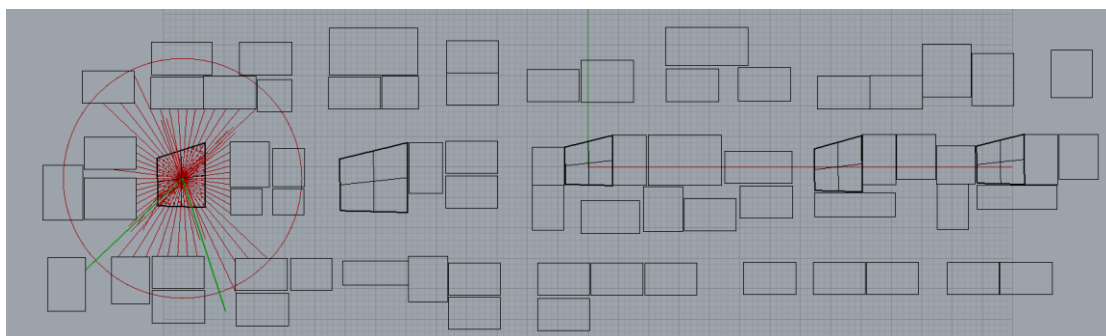

Εικόνα 65: Εφαρμογή στο οικόπεδο 3

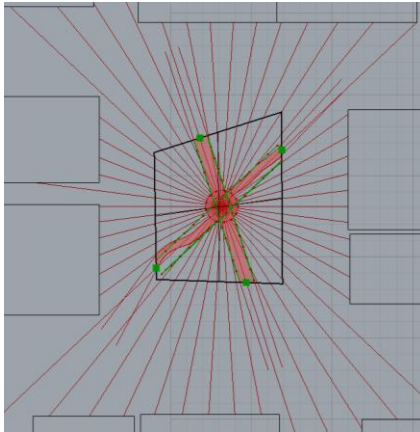

Εικόνα 66: Βασικά στοιχεία, άξονες και σημεία. Εικόνα 67: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

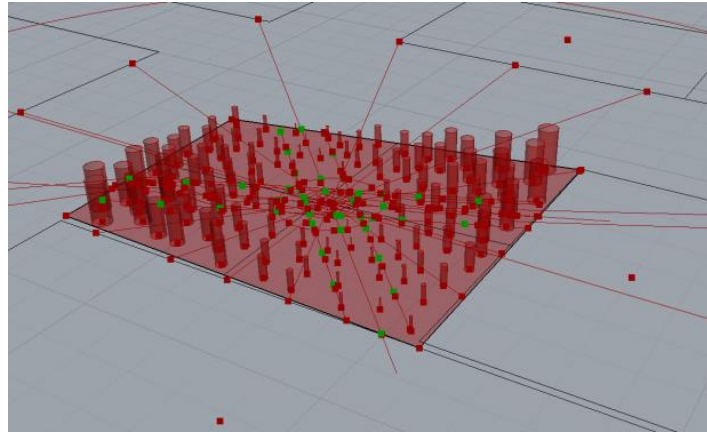
Η αρχική προσπάθεια σύνθεσης της αλληλουχίας εντολών έγινε στο οικόπεδο 3 (Εικόνα 65-67) και παρακάτω εφαρμόζεται στα υπόλοιπα οικόπεδα και ελέγχεται η προσαρμογή τους και η ανάγκη επαναπροσδιορισμού.

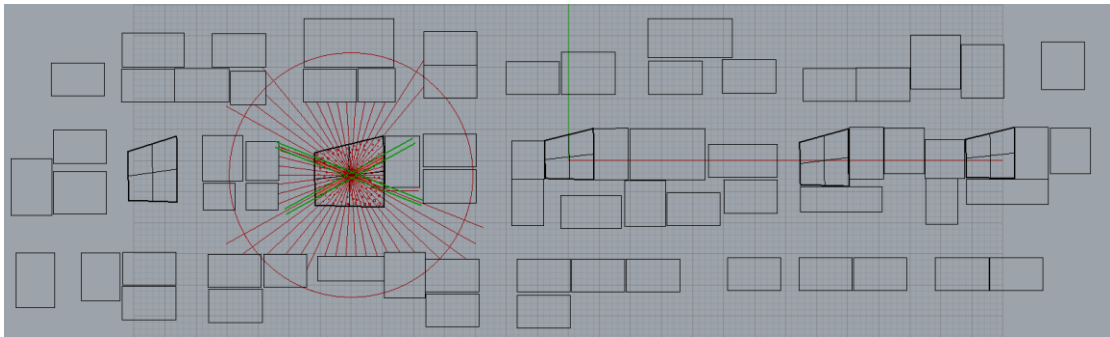
Εικόνα 68: Εφαρμογή στο οικόπεδο 1

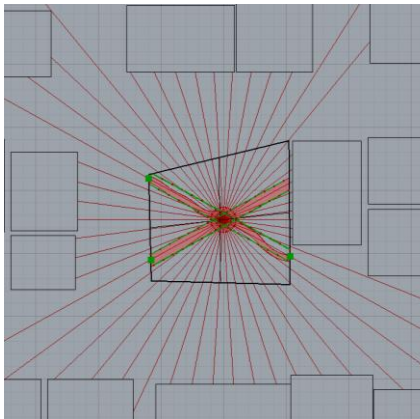
Εικόνα 69: Βασικά στοιχεία, άξονες και σημεία.

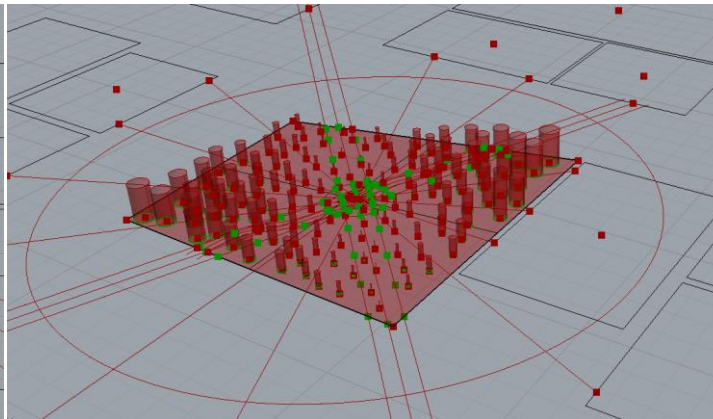
Εικόνα 70: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

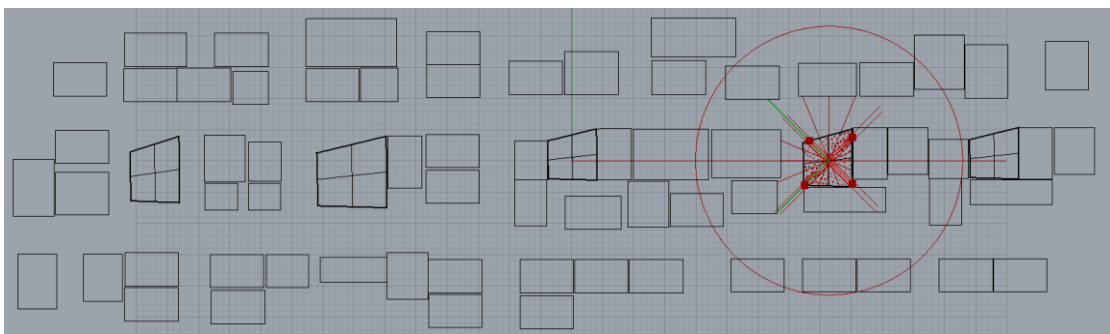
Εικόνα 71: Εφαρμογή στο οικόπεδο 2

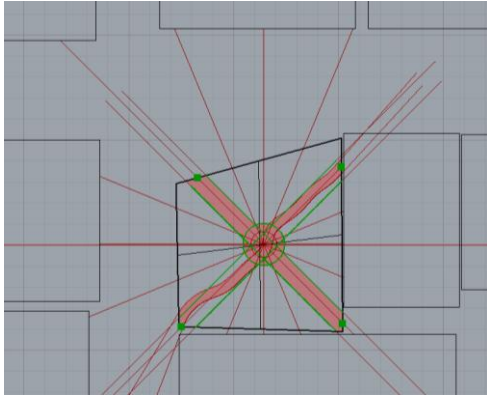
Εικόνα 72: Βασικά στοιχεία, άξονες και σημεία.

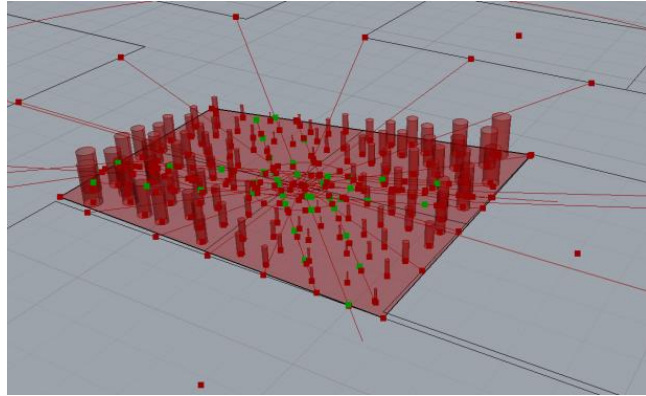
Εικόνα 73: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

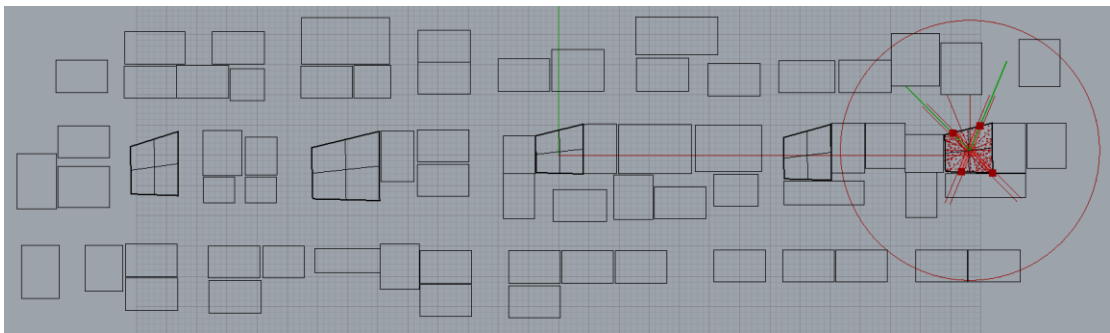
Εικόνα 74: Εφαρμογή στο οικόπεδο 4

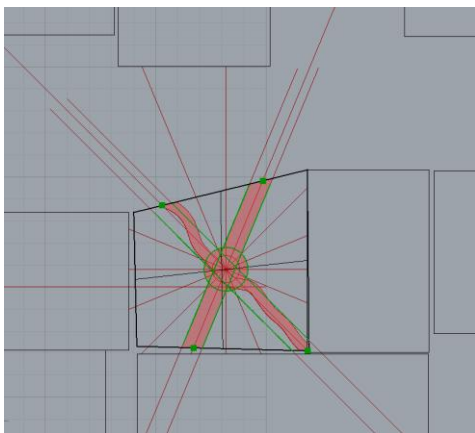
Εικόνα 75: Βασικά στοιχεία, άξονες και σημεία.

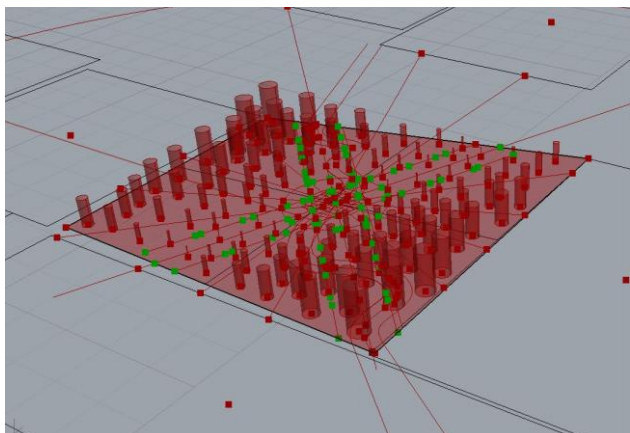
Εικόνα 76 Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

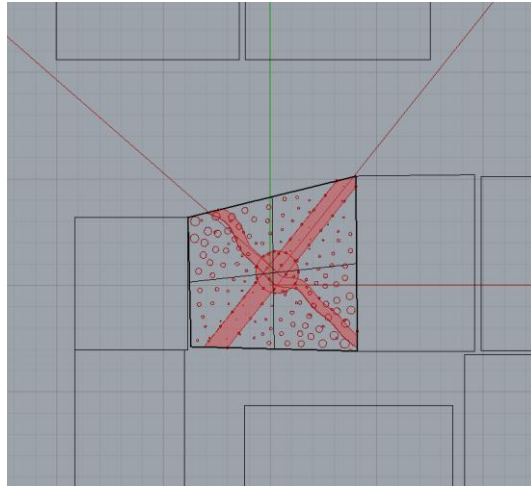
Εικόνα 77: Εφαρμογή στο οικόπεδο 5

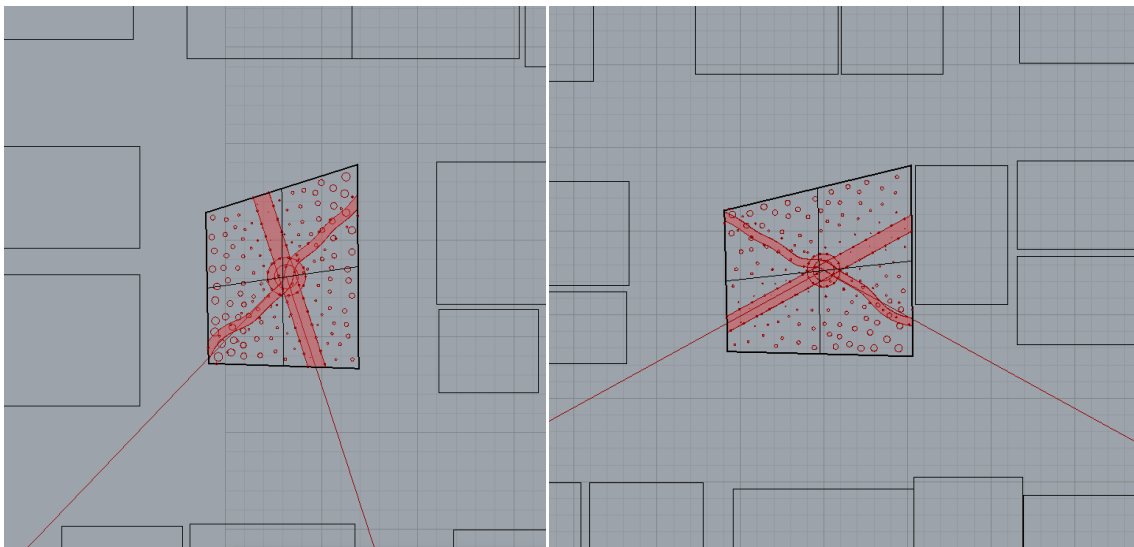
Εικόνα 78: Βασικά στοιχεία, άξονες και σημεία.

Εικόνα 79: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

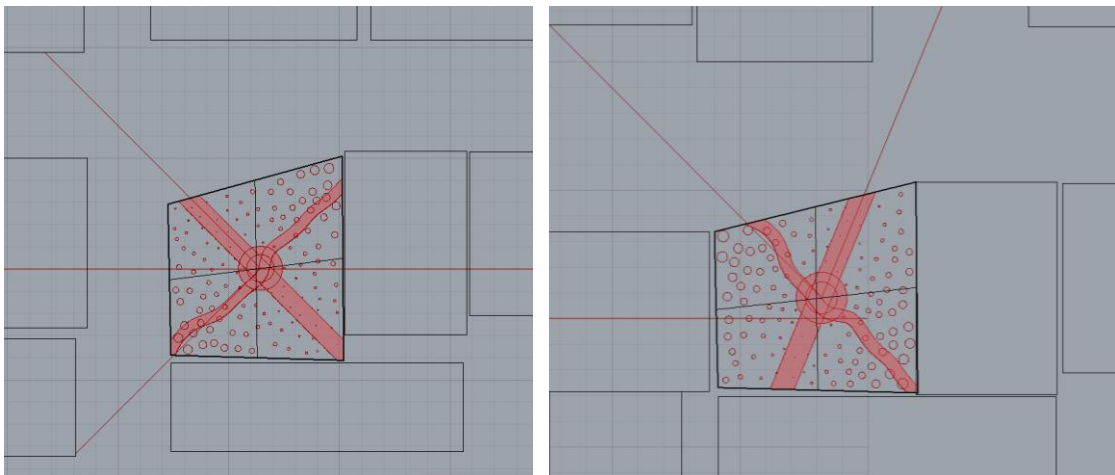

Εικόνα 80: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 3.

Εικόνα 81: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 1.

Εικόνα 82: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 2.

Εικόνα 83: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 4.

Εικόνα 84: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 5.

Με τη χρήση του προγράμματος επιχειρείται η απεικόνιση της παραμετροποίησης ενός πάρκου τσέπης. Αυτό γίνεται ως προς τα χωρικά χαρακτηριστικά σε υποθετικά οικόπεδα. Στόχος αυτής της προσπάθειας είναι η σύνδεση των χωρικών παραμέτρων σχεδιασμού όπως προέκυψαν από τη μελέτη και η απόδειξη της ελάχιστης σημασίας που έχει το μέγεθος το οικοπέδου που θα το φιλοξενήσει. Ένα πάρκο τσέπης δεν περιορίζεται από τα

διαθέσιμα τετραγωνικά ή την τοποθεσία. Στην προσπάθεια σύνδεσης των στοιχείων αυτά τα δυο εισάγονται ως δεδομένα στη ρουτίνα και με βάση αυτά αναπτύσσονται οι σχέσεις των υπολοίπων στοιχείων. Οι σχέσεις δεν εξαρτώνται από διαστάσεις αλλά από ποιοτικά χαρακτηριστικά του κάθε στοιχείου που συνδέεται.

Η ρουτίνα εφαρμόζεται στο κάθε οικόπεδο με την αλλαγή του δεδομένου επιφάνειας όπου εισάγεται το οικόπεδο της κάθε περίπτωσης και τα περιγράμματα από τα γύρω κτίρια. Κατά την αλλαγή των δεδομένων και την εφαρμογή στα διαφορετικά οικόπεδα δεν προκύπτει κάποια αναντιστοιχία ή ανάγκη για επαναπροσδιορισμό των παραμέτρων παρά μόνο στην δημιουργία της ενιαίας επιφάνειας σκληρού υλικού που απαιτεί αλλαγή των τμημάτων που τη διαμορφώνουν και στη μείωση των αξόνων του iso-vist το οποίο επαναπροσδιορίστηκε στους 16, με 22.5^ο μεταξύ τους, στο οικόπεδο που οι άξονες ήταν πολύ κοντά κ επομένως και οι επιπλέον είσοδοι δεν εξυπηρετούσαν όλο το μήκος των ελεύθερων από κτίρια πλευρών του.

Όλα τα στοιχεία των χωρικών παραμέτρων σχεδιασμού των πάρκων τσέπης αποδόθηκαν στην παραμετροποίηση επιτυχώς. Τα στοιχεία περιβαλλοντικών και κοινωνικών παραμέτρων σχεδιασμού δεν αποδίδονται στο χώρο στην εν λόγω προσπάθεια. Τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά όπως αυτά που αφορούν κλιματολογικά δεδομένα στην παράμετρο με τις αειφορικές τακτικές σχεδιασμού του πάρκου θα μπορούσαν σε επόμενη φάση να ερμηνευτούν και να αναζητηθούν χωρικές ερμηνείες τους. Αλλά αυτή η προσπάθεια επικεντρώνεται στην απόδειξη του πάρκου τσέπης ως το καταλληλότερο μέσο αύξησης πρασίνου στην πόλη και προσβάσιμων χώρων από όλους, κ επομένως εξετάζεται ως προς την ικανότητα του να αναπτύσσεται πλήρες και λειτουργικό σε κάθε πιθανό οικόπεδο. Γι αυτό επικεντρώνεται στις χωρικές παραμέτρους σχεδιασμού χωρίς να αποκλείει επόμενη φάση μελέτης με προσθήκες σε παραμέτρους και μελλοντική προσπάθεια ένταξης περισσότερων στοιχείων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Περίπου το 80% του πληθυσμού στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες ζουν πλέον σε πόλεις. (Anthorp, 2004) Οι πόλεις συνεχίζουν να επεκτείνονται, με αποτέλεσμα οι φυσικές περιοχές στην αστική περιφέρεια να είναι πιο μακριά από τα κέντρα των πόλεων. Αυτό το μοτίβο ανάπτυξης έρχεται σε σύγκρουση με τη συνηθισμένη τάση των ανθρώπων να προτιμούν σχετικά φυσικά περιβάλλοντα και τις δυνατότητες που προσφέρουν για ψυχολογική αποκατάσταση. Την ίδια στιγμή ο ΟΗΕ με την ατζέντα του 30 θέτει στόχους για μια αειφόρο ανάπτυξη με διορία επίτευξης των στόχων μέχρι το 2030. Συγκεκριμένα με τον στόχο 11 'Δημιουργία πόλεων και ανθρώπινων οικισμών χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικούς και βιώσιμους' επιτάσσει την ανάπτυξη των πράσινων υποδομών και την ελεύθερη πρόσβαση από όλους. Στους πυκνοκατοικημένους ιστούς με ελάχιστο ελεύθερο χώρο για ανάπτυξη πάρκων, απάντηση στις ανάγκες των ανθρώπων για αποκατάσταση δίνουν τα πάρκα τσέπης ως πολύ μικροί αστικοί χώροι πρασίνου που μπορούν να προσαρμοστούν σε οποιοδήποτε διαθέσιμο κενό οικοπέδο. Με δεδομένο, επομένως, την ύπαρξη μικρών κενών οικοπέδων και με την ανάγκη αύξησης του πρασίνου εξετάζεται το πάρκο τσέπης, ως ικανή μορφή πρασίνου που μπορεί να εισάγει στην κλίμακα της γειτονιάς τη φύση και τα οφέλη αυτής προς τον αστικό ιστό και τον τοπικό πληθυσμό .

Τα πάρκα τσέπης συγκεντρώνουν πολλά από τα πλεονεκτήματα των μεγάλων χώρων πρασίνου. Η μείωση του φαινομένου της θερμικής νησίδας, η διατήρηση ενός ζωντανού οικοσυστήματος σε αστικά περιβάλλοντα, βελτίωση της ασφάλειας, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων και παροχή ενός ελκυστικού μέσου για την οικονομική εγκατάσταση και την αστική παραγωγή τροφίμων είναι μερικά από αυτά. Η ενσωμάτωση τέτοιων εννοιών στην κλίμακα της γειτονιάς ωφελεί πολυδιάστατα την περιοχή στους τομείς περιβάλλον-κοινωνία-οικονομία, καθιστώντας την αστική βιωσιμότητα πιο προσιτή και εφικτή στην καθημερινή ζωή. Μετά από καταγραφή των πλεονεκτημάτων του αστικού πρασίνου διαμορφώθηκε πολυκριτηριακό εργαλείο αξιολόγησης πάρκων τσέπης με βάση το ποσοστό των πλεονεκτημάτων που προσφέρουν και σε σχέση με τους 17 ΣΒΑ και τους επιμέρους υποστόχους που εξυπηρετούν. Ένα εργαλείο που αξιολογεί τον σχεδιασμό του πάρκου με κριτήριο την βιωσιμότητα του.

Εφόσον ερευνήθηκε η σημασία του και τα οφέλη του για τον αστικό ιστό, αναλύθηκε το πάρκο τσέπης ως έννοια και τα βασικά χαρακτηριστικά που το διαφοροποιούν από τους άλλους χώρους πρασίνου. Όπως προκύπτει από την βιβλιογραφία, το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά τους δεν είναι ακριβώς ορισμένα έτσι και ο σχεδιασμός, οι λειτουργίες και το πρόγραμμα των πάρκων αυτών είναι ελεύθερα ώστε να προσαρμόζονται σε κάθε συνθήκη. Το πρώτο βήμα στο στάδιο του σχεδιασμού είναι η ανάλυση, η μελέτη της περιοχής και η ανάπτυξη λειτουργιών και κοινωνικών πρακτικών ώστε να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένο πληθυσμό και στις ανάγκες τους. Η προσέγγιση για τον εντοπισμό και τον σχεδιασμό χώρων για να φιλοξενήσουν πάρκα τσέπης είναι ποικίλη και πολλαπλή και ταυτόχρονα εύκολα προσαρμόσιμη σε τυχόν αλλαγές στις ανάγκες των χρηστών της. Η ευελιξία και προσαρμοστικότητα αυτών των χώρων του δίνουν την δυνατότητα αξιοποίησης υπολειπόμενων αστικών κενών. Δεν απαιτούν μεγάλη έκταση και δεν εξαρτώνται από μεγέθη, αλλά στοχεύουν στην κλίμακα της γειτονιάς, στην εξυπηρέτηση της

τοπικής κοινότητας προσφέροντας κοινωνικούς χώρους χωρίς αποκλεισμούς. Στα πάρκα τσέπης το βασικό χαρακτηριστικό είναι η πρόσβαση από όλους και όχι οι διαστάσεις. Έχουν τη δυνατότητα να αποτελούν προέκταση του σπιτιού κάποιου. Μπορούν να γίνουν υπαίθρια κοινοτικά σπίτια μιας συγκεκριμένης ομάδας ανθρώπων που χρησιμοποιούν, επεξεργάζονται και φροντίζουν τον τόπο, προωθούν νέους κοινωνικούς δεσμούς και μια πιο θετική στάση απέναντι στους κοινωνικούς χώρους. Οι δραστηριότητες που είναι κατάλληλες για πάρκα τσέπης είναι οι δραστηριότητες που ικανοποιούν τις ανάγκες της κοινότητας. Αυτή η ευελιξία και ως προς τις λειτουργίες και την οικειότητα ενός πάρκου γειτονιάς τα διαφοροποιεί από τα τυπικά πάρκα και τις συναφείς μεγάλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Για την καλύτερη ανάλυση της μορφής αναζητήθηκαν οι παράμετροι σχεδιασμού ενός πάρκου τσέπης με σκοπό να εντοπιστούν τα χωρικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του. Αναλύθηκαν ως προς το μέγεθος, τη τοποθεσία, το είδος πόλης, τη προσβασιμότητα, την ανοιχτότητα, τα υλικά και τα στοιχεία που το απαρτίζουν, τις λειτουργίες που μπορεί να περιλαμβάνουν, τους χρήστες που εξυπηρετούν και τους σκοπούς αυτών των λειτουργιών. Τέλος, αναλύθηκε και ως προς τις αειφορικές τακτικές που μπορεί να εφαρμόσει και τη σύνδεση του σε δίκτυο.

Στόχος της καταγραφής των παραμέτρων ήταν η αναζήτηση όλων των στοιχείων που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό ενός λειτουργικού πάρκου τσέπης. Επίσης, η μελέτη των παραμέτρων σχεδιασμού και ο συνδυασμός αυτών των στοιχείων εξασφαλίζει την επιτυχημένη προσαρμογή του στον κάθε χώρο και στην κάθε περιοχή, οδηγεί σε ένα πλήρες μικρό χώρο πρασίνου. Λόγω του μεγέθους παρουσιάζονται να έχουν μεγαλύτερη πολυπλοκότητα αλλά ταυτόχρονα φαίνονται πολύ απλά έχοντας προσαρμόσει όλα τα βασικά χαρακτηριστικά τους, την ύπαρξη πρασίνου, την αναγκαιότητα καθιστικού χώρου και την ταυτόχρονη οριοθέτηση αλλά και ορατότητα. Η απαίτηση για εύκολη προσαρμοστικότητα του πάρκου τσέπης προκύπτει από τα κενά που έχει στη διάθεση του να καταλάβει. Η προσαρμογή του με τη διατήρηση όλων των ποιοτήτων του εξετάζεται μέσα από την προσπάθεια παραμετροποίησης του. Η αναζήτηση σχέσεων μεταξύ των χωρικών χαρακτηριστικών και η λειτουργία του στην εφαρμογή κάθε οικοπέδου αποδυναμώνει τη σημασία του μεγέθους και της τοποθεσίας του πάρκου τσέπης και ενισχύει τη σημασία των σχέσεων των παραμέτρων. Εφόσον η κάθε παράμετρος χωρικού σχεδιασμού τηρείται είναι δυνατή η δημιουργία ενός επιτυχημένου χωρικά πάρκου τσέπης αφήνοντας εκτός χωρικής προσαρμογής τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους για την παρούσα εργασία καθώς τα κοινωνικά και τα περιβαλλοντικά ξεφεύγουν από τα όρια του οικοπέδου και των παρακείμενων κτιρίων. Η προσπάθεια παραμετροποίησης ξεκίνησε με τον ορισμό των αξόνων πρόσβασης και κίνησης μέσα στο πάρκο ακριβώς γιατί η προσβασιμότητα είναι το κύριο χαρακτηριστικό για αυτούς τους χώρους πρασίνου, σε αντίθεση με το μέγεθος που δεν επηρεάζει εν τέλει την δυνατότητα εξασφάλισης κάθε άλλου απαραίτητου στοιχείου για την ομαλή λειτουργία και την επιτυχία του χώρου. Η ανοιχτότητα, η πρόσβαση, το πράσινο, τα υλικά, οι πάγκοι και όλα τα στοιχεία που απαρτίζουν το πάρκο μετατράπηκαν σε σημεία, γραμμές και επιφάνειες, συνδέθηκαν οι ιδιότητες αυτών και μετατράπηκαν σε οργανωμένο πάρκο τσέπης. Στόχος της παραμετροποίησης ήταν η απόδειξη διατήρησης όλων των στοιχείων που προκύπτουν από τις χωρικές παραμέτρους σχεδιασμού κι όχι η τυποποίηση. Μέσα από τη σύνδεση των

στοιχείων στο λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε προκύπτει μια οικογένεια αποτελεσμάτων και όχι μια μοναδική λύση. Γι αυτό και με την δοκιμή σε διαφορετικά πιθανά κενά εισάγονται δυο παράμετροι, το οικόπεδο και τα γύρω κτίρια και από αυτά τα δεδομένα προκύπτει κάθε φορά το τελικό αποτέλεσμα διαφορετικό αλλά με κοινά ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Τα πάρκα τσέπης με την πάροδο των ετών, από το Χάρλεμ έως σήμερα, έχουν αλλάξει εμφάνιση, εξελίχθηκαν ως προς τις χρήσεις και τα υλικά, οργανώθηκαν στον σχεδιασμό από προγράμματα δημιουργίας τους μέσα στην πόλη, επιμελήθηκαν από εθελοντές χρήστες, προσαρμόστηκαν στις ανάγκες της κοινωνίας. Παραμένουν όμως «μικροεπεμβάσεις», αν λάβουμε υπόψη τον χώρο που καταλαμβάνουν, που με την συστηματική «φύτευση» τους σε πολλά διαφορετικά μέρη της αστικής περιοχής, δημιουργούν γωνιές πρασίνου στο αστικό χάος, μετασχηματίζουν τον αστικό ιστό, συνδέουν τις περιοχές με διαδρομές πεζοπορίας και ποδηλασίας και εν τέλει χάρη στην προσαρμοστικότητα δημιουργούν ένα πράσινο δίκτυο για τη πόλη και τους χρήστες της.

Προβληματισμοί - Πρόταση για μελλοντική έρευνα

Εικόνα 85: Αποτελέσματα εικόνων μηχανής τεχνητής νοημοσύνης για πάρκα τσέπης.

Πηγή: Δημιουργία της μηχανής AI Midjourney.

Για τον επίλογο της εργασίας επιλέγεται η χρήση μηχανών τεχνητής νοημοσύνης (AI Midjourney, Canva, DALL-E). Καθώς την εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης την συναντάμε παντού και θεωρητικά μπορεί να λύσει κάθε πρόβλημα, μπορεί να συνθέσει κείμενο ή μουσική, να γράψει βιβλίο, να δημιουργήσει μια ταινία. Για αυτή την περίπτωση της ζητήθηκε να «φανταστεί» ένα μικροσκοπικό πάρκο τσέπης(πρώτη στήλη αριστερά) και έπειτα αόριστα ένα πάρκο τσέπης.(λοιπές στήλες). Σε κανένα από τα αποτελέσματα δεν έλειπε το πράσινο, το διαμπερές μονοπάτι, ο αστικός εξοπλισμός, κάποια είχαν μαλακό υλικό στην διαμόρφωση, κάποια κεντρικό στοιχείο, κάποια έδειχνα ενδιαφέροντα κ άλλα όχι. Αρκετά από τα στοιχεία των χωρικών παραμέτρων σχεδιασμού υπήρχαν στις εικόνες που πρόεκυψαν και από τρεις μηχανές τεχνητής νοημοσύνης, γεγονός που δημιουργεί το ερώτημα για το πως είναι προγραμματισμένα να δουλεύουν και αν θα μπορούσαν οι αντίστοιχες πληροφορίες της εν λόγω έρευνας να δημιουργήσουν μια μηχανή ή να τροφοδοτήσουν υπάρχουσα για την εξασφάλιση όλων των απαραίτητων στοιχείων σε μια εικόνα. Και αν αυτό συμβεί για τη χωρική απόδοση, είναι ικανό να δημιουργήσει επιτυχημένους χώρους, και συγκεκριμένα πάρκα τσέπης τα όποια αποτελούν κοινωνικούς χώρους πρασίνου, σχεδιασμένα και προσαρμοσμένα στον τοπικό πληθυσμό;

Όροι

•Παράμετρος (θηλυκό) .καθένα από τα επί μέρους στοιχεία, τους συντελεστές, τους παράγοντες που προσδιορίζουν, επηρεάζουν ή διαμορφώνουν τα χαρακτηριστικά ή τη συμπεριφορά ενός ζητήματος

•Παράμετρος<παρά+μέτρον

παράμετρος (η) 1. η ποσότητα που χρησιμοποιείται ως μονάδα μετρήσεως άλλων ποσοτήτων 2. ΜΑΘ. μεταβλητή προβλήματος η οποία όμως συμπεριφέρεται ως σταθερά 3. (στη στατιστική) μεταβλητή που εισάγεται στον μαθηματικό τύπο κάθε στατιστικής κατανομής, ώστε οι πιθανές τιμές της να ανταποκρίνονται σε διαφορετικές κατανομές 4. ΟΙΚΟΝ, ο όρος μιας εξίσωσης, που καθορίζει τη σχέση μεταξύ των μεταβλητών ο συντελεστής (μτφ.) κάθε πλευρά, διάσταση ενός θέματος: ΣΥΝ. συνιστώσα. [ΗΤΥΜ. Ηλληνογενής ξέν. όρ. < γαλλ. parametrej. (Μπαμπινιώτης, 2002)

•Παραμετρικός, -ή. -ό ΜΑΘ. αυτός που περιέχει ή σχετίζεται με παραμέτρους ή παραμέτρους:

•Ενδιαίτημα (το φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζει και αναπαράγεται ένα είδος, ένας πληθυσμός ή μια βιοκοινότητα)

•Χώροι Διατήρησης (προστατευόμενες περιοχές όπως εθνικά/τοπικά πάρκα και καταφύγια άγριας ζωής).

•Διαχειριζόμενα εθνικά τοπία (μεγάλες δημόσιες εκτάσεις, όπως εθνικά/τοπικά δάση, η διαχείριση των οποίων αποσκοπεί σε χρήση αναψυχής/ψυχαγωγίας).

•Χώροι - εκτάσεις εργασίας (όπως φάρμες/δάση/αγροκτήματα, από τα οποία παράγονται βασικά προϊόντα, αλλά παραμένουν κυρίως σε μη ανεπτυγμένη κατάσταση.

•Περιφερειακά πάρκα (λιγότερο εκτεταμένοι κόμβοι οικολογικής σημασίας σε περιφερειακό επίπεδο).

•Κοινοτικά πάρκα και φυσικές περιοχές (μικρά πάρκα/εκτάσεις σε κοινοτικό επίπεδο, στα οποία το φυσικό περιβάλλον και οι διεργασίες που διενεργούνται σε αυτό τίθενται υπό προστασία και διατήρηση). Αντίστοιχα οι σύνδεσμοι είναι οι διασυνδέσεις που ενώνουν τους κόμβους, αποσκοπώντας στην εύρυθμη λειτουργία των ΠΥ, παρουσιάζουν διαφορές ως προς το μέγεθος, τη λειτουργία και την ιδιοκτησία και διακρίνονται ως εξής:

•Σύνδεσμοι τοπίου (εκτεταμένες προστατευόμενες φυσικές περιοχές οι οποίες συνδέουν υφιστάμενα πάρκα, διατηρητέες ή φυσικές περιοχές, παρέχοντας τη δυνατότητα ανάπτυξης και διατήρησης της χλωρίδας και πανίδας. Ταυτόχρονα λειτουργούν ως λωρίδες σύνδεσης οικοσυστημάτων και τοπίων).

•Λωρίδες διατήρησης (μικρότερες γραμμικές εκτάσεις προστατευόμενης περιοχής, όπως ποτάμια/ρυάκια, μείζονος σημασίας για την πανίδα αλλά και για τη χρήση τους για ψυχαγωγικό σκοπό).

- Πράσινοι διάδρομοι - Greenways (προστατευόμενοι διάδρομοι, η χρήση των οποίων στοχεύει στη διατήρηση των πόρων και / ή την ψυχαγωγία).

- Πράσινες ζώνες (προστατευόμενες φυσικές εκτάσεις/εκτάσεις εργασίας η λειτουργία των οποίων βασίζεται σε αναπτυξιακό πλαίσιο στοχεύοντας στη διατήρηση των οικοσυστημάτων, αγροκτημάτων και εκμεταλλεύσιμων εκτάσεων).

- Οικολογικές ζώνες (γραμμικές εκτάσεις δασικών ειδών που μειώνουν τη φόρτιση-ένταση μεταξύ αστικών περιοχών και μη, προσφέροντας οφέλη σε οικολογικό και κοινοτικό επίπεδο στους κατοίκους. (McMahon, 2000, σ. 6)

- Θεωρία Αποκατάστασης Προσοχής (ART) (Attention Restoration Theory):Βασίζεται σε δύο είδη επικέντρωσης της προσοχής, την ακούσια και την εκούσια (κατευθυνόμενη). Η ακούσια προσοχή είναι μία εύκολη μορφή εμπλοκής του ανθρώπου με τον κόσμο. Αντίθετα η εκούσια, εθελούσια ή κατευθυνόμενη προσοχή απαιτεί έντονη συγκέντρωση και ενέργεια και άρα προκαλεί κόπωση. Οι Kaplan και οι συνεργάτες του διαπίστωσαν ότι η φύση δρα ευνοϊκά και καταλυτικά στην ακούσια προσοχή. Η κατάσταση της ακούσιας προσοχής επιτρέπει στον ανθρώπινο εγκέφαλο να αποκαταστήσει τις λειτουργίες του ώστε να μπορεί να επικεντρωθεί στην εκούσια προσοχή. Έτσι και μόνο βλέποντας μία εικόνα από τη φύση βοηθάει τον εγκέφαλο να «επαναφορτιστεί» και να αποκαταστήσει την εκούσια προσοχή του. Η Θεωρία Αποκατάστασης Προσοχής ή ART προτείνει ότι η έκθεση στη φύση δεν είναι μόνο ευχάριστη, αλλά μπορεί επίσης να μας βοηθήσει να βελτιώσουμε την εστίαση και την ικανότητά μας να συγκεντρωθούμε Αυτή η θεωρία αναπτύχθηκε και διαδόθηκε από τους Stephen και Rachel Kaplan στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μια χρονική περίοδος που χαρακτηρίζεται από ταχεία τεχνολογική πρόοδο και διαρκώς αυξανόμενη ψυχαγωγία σε εσωτερικούς χώρους. Καθώς οι άνθρωποι και ειδικά τα παιδιά περνούσαν όλο και περισσότερο χρόνο μέσα τους, οι ανησυχίες για την έλλειψη χρόνου στη φύση αυξάνονταν.

- Φαινόμενο θερμικής νησίδας (το φαινόμενο κατά το οποίο η θερμοκρασία στο κέντρο μιας πόλης είναι μεγαλύτερη απ' αυτή των προαστίων και της αγροτικής περιοχής που την περιβάλλει. Παρατηρείται κυρίως μετά τη δύση του ήλιου, όταν δεν υπάρχουν ισχυροί άνεμοι και οφείλεται, κατά κύριο λόγο, σε δυο παράγοντες: στο μικρότερο βαθμό ψύξης του κέντρου της πόλης σε σχέση με την περιφέρεια και στην εκπομπή θερμότητας στο κέντρο απ' τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες που γίνονται εκεί.)

- Ψυχρά υλικά (χαρακτηρίζονται τα υλικά που έχουν υψηλές τιμές ανακλαστικότητας της ηλιακής ακτινοβολίας και μεγάλη ικανότητα εκπομπής υπέρυθρης ακτινοβολίας, με τη χρήση τους επιτυγχάνεται μείωση της επιφανειακής θερμοκρασίας των προϊόντων που τα χρησιμοποιούν, βελτίωση της διάρκειας ζωής των δομικών τους στοιχείων, αντιμετώπιση του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας, μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, καθώς και μείωση της κατανάλωσης ενέργειας για ψύξη και κλιματισμό.)

Βιβλιογραφία

100 pocket parks. (2013).

https://www.london.gov.uk/sites/default/files/pocket_parks_prospectus_1.pdf. Ανάκτηση από https://www.london.gov.uk/sites/default/files/pocket_parks_prospectus_1.pdf

Anthrop, M. (2004). *Landscape change and the urbanization process in Europe, Landscape and Urban Planning* 67.

Armato, F. (2017). Pocket Park: Product Urban design. *The Design Journal*, 20, σ. Διαθέσιμο: https://www.researchgate.net/publication/319562073_Pocket_Park_Product_Urban_design

Assembly, T. G. (2015, 10 21). *United Nations*. Ανάκτηση από <https://documents-dds-ny.un.org/>: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/89/PDF/N1529189.pdf?OpenElement>

atenistas. (2013.05.28). Ανάκτηση από <https://atenistas.wordpress.com/>: <https://atenistas.wordpress.com/2013/05/28/feronfylis/>

Blake, /. (2013). Urban Parks: Pocket Parks. *University of Washington*, σ. https://depts.washington.edu/open2100/pdf/2_OpenSpaceTypes/Open_Space_Types/pocket_parks.pdf.

cityasnature. (2018). Ανάκτηση από <https://cityasnature.org/post/2020/the-branch-pocket-farm/>

cityasnature. (2020). Ανάκτηση από <https://cityasnature.org/post/2020/making-a-natural-pocket-park-in-japan/>

CNT. (2010). Ανάκτηση 03 10, 2022, από <https://cnt.org/>: https://cnt.org/sites/default/files/publications/CNT_Value-of-Green-Infrastructure.pdf

Dee, C. (2003). Form and Fabric in Landscape Architecture: Διαθέσιμο: https://issuu.com/tdgarden/docs/form_and_fabric_in_landscape_archit.

Dee, C. (2003). *Form and Fabric in Landscape Architecture*. Διαθέσιμο: https://issuu.com/tdgarden/docs/form_and_fabric_in_landscape_archit.

enalaktikos.gr. (2019.05.09). Ανάκτηση από <https://web.archive.org/>: https://web.archive.org/web/20190508233247/http://www.enallaktikos.gr/kg15el_elythero-aytodiaxeirizoeno-parko-nayarinoi-kai-zwodoxoy-pigis-emeis-edw-kai-twra-kai-gia-oloys-emas_a64.html

Faraci, P. (1967, 12). "Vest Pocket Parks.". *American Society of Planning Officials*, no. 229, σσ. Διαθέσιμο: <https://planning-org-uploaded-media.s3.amazonaws.com/document/PAS-Report-229.pdf>.

Farrag Nermin Mokhtar, I. V. (2017). *SUSTAINABLE VEST -POCKET PARKS AS AN EFFECTIVE TOOL*. ARPN Journal of Engineering and Applied Sciences, VOL. 12, NO. 23, DECEMBER 2017.

Ferris, J., Norman, C., & Sempik, J. (2001). *People, Land and Sustainability: Community Gardens and the Social Dimension of Sustainable Development*. John Wiley & Sons, Ltd: Διαθέσιμο https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1467-9515.t01-1-00253?saml_referrer=.

HuffPost. (2021, 10 26). Ανάκτηση 01 10, 2022, από <https://www.huffingtonpost.gr/>: https://www.huffingtonpost.gr/entry/to-8o-parko-tsepes-tes-athenas-prin-kai-meta_gr_6177e97ae4b010d9331602ff

Information Report no. 194, Standards for outdoor recreational areas. (1965, January). *American Planning Association features information from the archiva lreport by the Planning Advisory Service* , σσ. Διαθέσιμο: https://planning-org-uploaded-media.s3.amazonaws.com/legacy_resources/pas/at60/pdf/report194.pdf.

Infrastructure, T. M. (2012). *The Multifunctionality of Green Infrastructure*. In-depth Reports, Science for Environment: Διαθέσιμο: https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/Green_Infrastructure.pdf.

Jean-Pierre Charbonneau, Urbaniste. (n.d.). Ανάκτηση 2022.01.20, από <http://www.jpcharbonneau-urbaniste.com/>: <http://www.jpcharbonneau-urbaniste.com/feconder/villes/lyon/>

Kerishnan, B., Maruthaveeran, & Maulana. (2020). *Investigating the usability pattern and constraints of pocket parks in Kuala*. Urban Forestry & Urban Greening 50.

Kolokosta, D. D. (2018). *Advances in the Development of Cool Materials for the Built Environment*. Bentham Science Publisher.

Labuz, R. (2019). *Pocket Park – A New Type of Green Public Space in Kraków*. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering: Διαθέσιμο: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/471/11/112018/pdf>.

LILA. (n.d.). Ανάκτηση από LandezineInternationalLandscapeAward: <https://landezine-award.com/merchant-square-floating-pocket-park/>

Little, R. (2011). *Northamptonshire County Council Countryside*. Ανάκτηση 2022.11.13, από <https://laisygoedwig.org.uk/wp-content/uploads/2013/12/Pocket-Parks-of-Northamptonshire-A-Toolkit.pdf>

Liu, S., & Wang, X. (2021). *Reexamine the value of urban pocket parks under the impact of the COVID-19*.

Mark Benedict, E. M. (2012). *Green Infrastructure: Linking Landscapes and Communities*,. Island Press.

Maryam Naghibi, M. F. (2021). Design possibilities of leftover spaces as a pocket park in relation to planting enclosure.

Maryam Naghibi, M. F. (2022). Visual questionnaire survey to apply design possibilities in relation to planting enclosure in five vest-pocket parks: School of Architecture and Environmental Design, Iran University of Science and Technology, Tehran 1684613114, Iran.

McMahon, E. (2000). *Green Infrastructures*. Διαθέσιμο: <https://plannersweb.com/wp-content/uploads/2000/01/372.pdf>.

Mennatallah Hamdy, R. P. (2021, 03 24). Pocket Parks: Urban Living Rooms for Urban Regeneration, *Civil Engineering and Architecture, Vol. 9, No. 3*, , σ. Διαθέσιμο: https://www.researchgate.net/publication/351584547_Pocket_Parks_Urban_Living_Rooms_for_Urban_Regeneration.

Naumann, S. (2011). *Design, implementation and cost elements of Green Infrastructure projects*. Final report to the European Commission, DG Environment, Ecologic institute and GHK Consulting.

Nordha, H. ,. (2009). *Components of small urban parks that predict the possibility*. Urban Forestry & Urban Greening 8/225–235.

NRPA, T. N. (2013). *Creating Mini-Parks for Increased Physical Activity*. Ανάκτηση 02 28, 2022, από <https://www.nrpa.org/>: <https://www.nrpa.org/contentassets/f768428a39aa4035ae55b2aaff372617/pocket-parks.pdf>

paddington. (2017.06.06). Ανάκτηση από <https://www.thisispaddington.com/>: <https://www.thisispaddington.com/article/floating-pocket-park-opens-at-paddington>

Peschardt, K. K. (2012). *Use of Small Public Urban Green Spaces (SPUGS)*. Urban Forestry & Urban Greening: Διαθέσιμο: https://www.academia.edu/24020298/Use_of_Small_Public_Urban_Green_Spaces_SPUGS_

PocketParkToolKit. (2020, 06). *The Trust for Public Land*. Ανάκτηση 2022.02.28, από <https://www.tpl.org/>: <https://www.tpl.org/resource/pocket-park-toolkit>

Rosso, F. F. (2022). *Pocket parks towards more sustainable cities. Architectural, environmental, managerial and legal considerations towards an integrated framework: A case study in the Mediterranean region*. ScienceDirect.

Sinou, D. M., & Gail Kenton, D. A. (2013). *Parameters contributing to the design of a successful urban*. 29th Conference, Sustainable Architecture for a Renewable Future, Munich, Germany.

Sinou, M. (2007). *Design and thermal diversity of semi-enclosed spaces*. Melrose Book Company.

Sinou, M., Skalkou, K., & Perakaki, R. *Cultural and natural heritage on the urban land-sea interface, through sensory mapping: towards holistic urban design strategies, Heritage Coastal Urban Design Indicator Toolkit*.

Sinou, M. . (2004). Urban semi-enclosed spaces as climate moderators. *Plea2004 - The 21th Conference on Passive and Low Energy Architecture. Eindhoven, The Netherlands, 19 - 22 .*

Sinou, M., & Steemers, K. (2004). Urban semi-enclosed spaces as climate moderators. *Plea2004 - The 21th Conference on Passive and Low Energy Architecture. Eindhoven, The Netherlands, 19 - 22 .*

STANDARDS FOR OUTDOOR RECREATIONAL AREAS. (1965). *AMERICAN SOCIETY OF PLANNING OFFICIALS, Report No 194* , σσ. https://planning-org-uploaded-media.s3.amazonaws.com/legacy_resources/pas/at60/pdf/report194.pdf.

Steane, M. A., & Steemers, K. *Environmental diversity in Architecture*. Routledge.

The Center City District (CCD). (n.d.). Ανάκτηση 10 25, 2021, από <https://centercityphila.org/>: <https://centercityphila.org/parks/john-f-collins-park>

THE REV. LINNETTE C. WILLIAMSON MEMORIAL PARK ASSOCIATION, INC. (n.d.). Ανάκτηση 01 10, 2022, από <http://www.williamsonparks.org/>: <http://www.williamsonparks.org/vestpocket-park-1965/>

UN. (2018, 05 16). Ανάκτηση από <https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html>

United Nations. (n.d.). Ανάκτηση από <https://sdgs.un.org/>: <https://sdgs.un.org/goals>

United Nations. (n.d.). Ανάκτηση από <https://sdgs.un.org/>: <https://sdgs.un.org/2030agenda>

United Nations. (1992). Ανάκτηση 10 31, 2022, από <https://www.un.org/>: <https://www.un.org/en/conferences/environment/rio1992>

United Nations. (2012). Ανάκτηση 10 31, 2022, από <https://www.un.org/>: <https://www.un.org/en/conferences/environment/rio2012>

United Nations. (2015). Ανάκτηση από <https://www.un.org/>: <https://www.un.org/en/conferences/environment/newyork2015>

Whyte, W. H. (1980). *The social life of the small urban space*. Washington Conservation Foundation.: https://www.academia.edu/38809877/The_social_life_of_the_small_urban_space?from=cover_page.

Woolley, H. (2003). *Urban open spaces*. Spon press: Διαθέσιμο στο: <https://www.download.booksfree.org/download-book/?d1m-dp-dl=25141>.

WWF. (n.d.). Ανάκτηση από https://www.wwf.gr/ti_kanoume/anthropos/astiko_prasino/

Βερυκίου, Α. (2019). *Τοπιακός και αρχιτεκτονικός σχεδιασμός και τοπολογική αναφορά: τα σχήματα των τοπικών διεργασιών και των συμβάντων και ο καθορισμός των τοπιακών και*

αρχιτεκτονικών μορφών. Διδακτορική διατριβή:

Διαθέσιμο:<https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/45496?locale=el>.

Βικιπαίδεια. (2022.10.24). Ανάκτηση από <https://el.wikipedia.org/>:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B9%CE%B6%CF%8C%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%BF_%CE%A0%CE%AC%CF%81%CE%BA%CE%BF_%CE%9D%CE%B1%CF%85%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%BF%CF%85

Γκίκα, Α. (2014). *Ελεύθεροι χώροι & πράσινο_συλλογικές πρακτικές*. Διαθέσιμο:

<https://dspace.lib.ntua.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/38901/Gkika.pdf?sequence=1>.

Γκίκα, Χ. (2018). *Επανασχεδιασμός των αστικών κενών για τη διαμόρφωση δικτύου χώρων πρασίνου μικρής κλίμακας: Εφαρμογή στην περιοχή Ζωγράφου στην Αθήνα*. Διπλωματική Εργασία, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Ελευθεριάδης, Α., & Ματζίρης, Ε. (2013, .04.08). Αστικό πράσινο:Οφέλη, προβλήματα, σχεδιασμός, διαχείριση. https://www.citybranding.gr/2013/04/blog-post_8.html.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. (2021.01.27). Ανάκτηση από <https://www.kathimerini.gr/>:

<https://www.kathimerini.gr/society/561243139/etoimo-to-deytero-parko-tsepis-stin-athina/>

ΗΔΙΑΔΡΟΜΗ. (n.d.). Ανάκτηση από <https://www.i-diadromi.gr/>: https://www.i-diadromi.gr/2012/07/blog-post_6231.html

Καλλιγιάς, Ν. (2016). *Τα Pocket Parks ως εργαλείο της Αστικής Αναγέννησης στο πλαίσιο του Συμμετοχικού Σχεδιασμού και της Βιώσιμης Ανάπτυξης*. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ: Διαθέσιμο: <http://ikee.lib.auth.gr/record/285285>.

Κοσμάκη Π., Λ. Δ. (2007, 06 10). Αστικά κενά-μικρά πάρκα. *monumenta*, σ.

<https://www.monumenta.org/article.php?IssueID=2&ArticleID=86&CategoryID=3&lang=gr>.

Κοσμάκη, Π., & Λουκόπουλος, Δ. (2007). 'Αστικά κενά-μικρά πάρκα'.

<https://www.monumenta.org/>: Διαθέσιμο: <http://www.monumenta.gr/article.php?IssueID=2&lang=gr&CategoryID=3&ArticleID=86>.

<http://www.monumenta.gr/article.php?IssueID=2&lang=gr&CategoryID=3&ArticleID=86>.

Κουδουνά, Δ. (2020). *Τα "Πάρκα Τσέπης" ("Pocket Parks")*. Ο ρόλος και τα οφέλη της δημιουργίας τους και η συμβολή τους στην περιβαλλοντική αναβάθμιση των μεγαλουπόλεων. Πάτρα, Διπλωματική εργασία, :

Διθεσιμο:<https://apothesis.eap.gr/handle/repo/49182>.

Κουκλαδάς, Σ. (2002). *Αξιολόγηση του αστικού και περιαστικού πράσινου - περίπτωση του πολεοδομικού συγκροτήματος των Αθηνών*. Διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ): Διαθέσιμο:

<https://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/15016#page/68/mode/2up>.

Μητρίτσα, Μ. Λ. (2016). *Βιώσιμες Πόλεις: Η περιβαλλοντική διάσταση και παραδείγματα*. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: Πτυχιακή εργασία.

Μπαμπινιώτης, Γ. Δ. (2002). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Διαθέσιμο:
<http://users.sch.gr/galexia/files/lexika/babiniotis.pdf>.

Μπαπρικίδου, Ρ. Φ. (2020). *Τα πάρκα τσέπης: Ο ρόλος τους στη σύγχρονη πόλη*. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ | : https://issuu.com/rafaelasar/docs/_____fcc6297e2145b0.

Μπουκουβίδου, Α. –Ε. (2020). *Περιβαλλοντική αναβάθμιση αστικού ιστού με την εφαρμογή πάρκων μικρής κλίμακας «Πάρκα Τσέπης – Rocket parks»: Η περίπτωση της Θεσσαλονίκης*. Διπλωματική εργασία, Διαθέσιμο:

https://apothesis.eap.gr/bitstream/repo/49164/1/%CE%9C%CE%A0%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%9F%CE%A5%CE%92%CE%99%CE%94%CE%9F%CE%A5_%CE%93%CE%99%CE%91%CE%9C%CE%91_%20ROCKET%20PARKS%20%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%A3%CE%91%CE%9B%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%A.

οικοτοπία 2020. (2021, 05 21). Ανάκτηση 06 20, 2021, από <https://www.oikotopia2020.gr/>:
<https://www.oikotopia2020.gr/>

οικοτοπία 2020. (2021, 05 04). Ανάκτηση 06 30, 2021, από <https://www.oikotopia2020.gr/>:
<https://www.oikotopia2020.gr/article.php?db=epikairota&id=20210405103023>

ONEMAN. (2022.03.22). Ανάκτηση από <https://www.oneman.gr/>:
<https://www.oneman.gr/onecity/urban/ti-einai-ta-parka-tsepis-kai-pou-tha-ta-vreis-stin-athina/>

Παπαλεξόπουλος, Δ. (ΠΕΒΕ 2007). *Εννοιολογικός προσδιορισμός παραμετρικών ιδιοτήτων*.

Παρώνη, Κ.-Α. (2021, 04 14). *envinow*. Ανάκτηση 06 20, 2021, από
<https://www.envinow.gr/>: <https://www.envinow.gr/post/%CF%8E%CF%81%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BD%CE%BF-%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%82-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%82>

Περδικογιάννη, Σ.-Δ. (2018). *Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΩΝ ΣΕ ΔΙΚΤΥΟ «ΠΑΡΚΩΝ ΤΣΕΠΗΣ» ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟΥ*. Διπλωματική εργασία.

Σάγκοβιτς, Β. (2018). *Η Πράσινη Υποδομή ως εργαλείο στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού*.

Σκευάκη, Κ. (2019). *ROCKET PARKS: Μια δροσερή πνοή στον αστικό ιστό*. Ερευνητική εργασία, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης:
https://issuu.com/gradreview/docs/_____96251de45e7d7c.

ΤΟΒΗΜΑ. (2021.05.02). Ανάκτηση από <https://www.tovima.gr/>:
<https://www.tovima.gr/2021/05/02/society/parka-tsepis-mia-oasi-drosias-sto-kentro-tis-athinas/>

Υιοθέτησε την πόλη σου. (n.d.). Ανάκτηση 2022.11.27, από <https://adoptathens.gr/>:
<https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/>

ΦΕΚΔ285/5.3.2004. Διαθέσιμο <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/849689>.

Κατάλογος εικόνων

Εικόνα 1: Οι 17 στόχοι Ανάπτυξης Sustainable Development Goals (SDGs).

Πηγή:https://www.researchgate.net/figure/17-Sustainable-Development-Goals-SDGs-in-United-Nations-2030-Agenda_fig5_320688917

Ημ. ανάκτησης 29.01.2022

Εικόνα 2: Πράσινες υποδομές

Πηγή:<https://greeninfrastructureontario.org/what-is-green-infrastructure/>

Ημ. ανάκτησης 31.10.2022

Ιδίας επεξεργασίας.

Εικόνα 3: Αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο.

Πηγή:https://www.wwf.gr/ti_kanoume/anthropos/astiko_prasino/

Ημ. ανάκτησης 28.01.2022

Εικόνα 4: Διαμόρφωση σχήματος του πολυκριτηριακού εργαλείου αξιολόγησης πάρκων τσέπης.

Ιδίας επεξεργασίας.

Εικόνα 5: Πολυκριτηριακό εργαλείο αξιολόγησης πάρκων τσέπης σύμφωνα με τους 8 από τους 17 στόχους για βιώσιμη ανάπτυξη.

Ιδίας επεξεργασίας.

Εικόνα 6: Το πρώτο πάρκο τσέπης. - The Vest Pocket Park – στην οδό Harlem 128 της Νέας Υόρκης

Πηγή:https://www.researchgate.net/publication/319562073_Pocket_Park_Product_Urban_design

Ημ. ανάκτησης 10.05.2021

Εικόνα 7: Άποψη Paley Park

Πηγή: <https://www.tclf.org/landscapes/paley-park>

Ημ. ανάκτησης 30.03.2022

Εικόνα 8: Κάτοψη πάρκου Paley Park

Πηγή: <https://www.engineer-architect.jp/serial/cate/note/952/>

Ημ. ανάκτησης 30.03.2022

Εικόνα 9: Άποψη του Collins Park

Πηγή: <https://foursquare.com/v/john-f-collins-park/513f9a2fe4b03a4ac785ba36/photos>

Ημ. ανάκτησης 20.03.2022

Εικόνα 10: Κάτοψη πάρκου

Πηγή: <https://gr.pinterest.com/>

Ημ. ανάκτησης 20.03.2022

Εικόνα 11 Πρόγραμμα Grand Lyon, αναπτυξιακή πολιτική για δύσκολες γειτονιές της Γαλλίας.

<http://www.jpcharbonneau-urbaniste.com/faire/conseiller-en-urbanisme-de-collectivites/>

Ημ.ανάκτησης 12.11.2022

Εικόνα 12 Διαμόρφωση πάρκου τσέπης στη Λυών.

<http://www.jpcharbonneau-urbaniste.com/projets/06/projet28.html>

ημερομηνία 12.11.2022

Εικόνα 13 Hatcham Gardens

Πηγή: https://www.london.gov.uk/sites/default/files/pocket_parks_prospectus_1.pdf

Ημ.ανάκτησης 26.11.2022

Εικόνα 14 Χάρτης με καταγεγραμμένα τα πάρκα τσέπης της κομητείας Northamptonshire που συντηρούνται μέχρι σήμερα.

Πηγή: <http://maps.northamptonshire.gov.uk/#x=479000,y=260825,zoom=0,base=NCC,layers=rockpark|,search=,fade=true,mX=0,mY=0>

Ημ.ανάκτησης 13.11.2022

Εικόνα 15 Πάρκο τσέπης στο Λονδίνο από το πρόγραμμα 100 πάρκων τσέπης.

Πηγή: <https://ilgiornaledellarchitettura.com/2017/02/28/100-pocket-parks-per-londra/>

Ημ.ανάκτησης 10.11.2022

Εικόνα 16 Πάρκο τσέπης στο Λονδίνο από το πρόγραμμα 100 πάρκων τσέπης.

Πηγή: <https://ilgiornaledellarchitettura.com/2017/02/28/100-pocket-parks-per-londra/>

Ημ.ανάκτησης 10.11.2022

Εικόνα 17: Εσωστρέφεια / εξωστρέφεια χώρων πρασίνου ανάλογα με τις κλειστές πλευρές του.

Πηγή: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35287278/>

Ημ.ανάκτησης 5.10.2022

Εικόνα 18: Πιθανή ταξινόμηση πάρκων τσέπης με βάση το οικόπεδο και τα όρια του.

Πηγή: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35287278/>

Ημ. ανάκτησης 5.10.2022

Εικόνα 19: Κοινοτικός κήπος σε τμήμα του πάρκου Sa Riera.

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 20: Παιδική χαρά του πάρκου Sa Riera.

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικόνα 21: Πλωτό πάρκο τσέπης στο Λονδίνο.

Πηγή: <https://secretldn.com/floating-pocket-park-paddington/>

Ημ. ανάκτησης 29.04.2022

Εικόνα 22: Τοποθεσία πλωτού πάρκου.

Πηγή: .google maps

Ημ.ανάκτησης 29.04.2022

Εικόνα 23: Ξενοδοχεία πεταλούδων.

Πηγή: <https://www.adaptterraawards.cz/en/Databaze/2020/Krakow-Pocket-Parks>

Ημ. ανάκτησης 4.04.2022

Εικόνα 24: Ξενοδοχεία πεταλούδων.

Πηγή: <https://mapsus.net/PL/pocket-park-butterfly-garden-305538>

Ημ. ανάκτησης 4.04.2022

Εικόνα 25: Ξύλινοι σταθεροί πάγκοι.

Πηγή: <https://mapsus.net/PL/pocket-park-butterfly-garden-305538>

Ημ.ανάκτησης 4.04.2022

Εικόνα 26: Kitakagaya Pocket Farm

Πηγή: <https://cityasnature.org/post/2020/the-branch-pocket-farm/>

Ημ.ανάκτησης 29.04.2022

Εικόνα 27: Σχέδιο φύτευσης πάρκου τσέπης.

Πηγή: <http://branch.sociocity.org/en/hp-the-branch-pocket-farm/>

Ημ.ανάκτησης 29.04.2022

Εικόνα 28: Πάρκο Τσέπης στην Οδό Φερών, Αθήνα

Πηγή: pinterest

Ημ.ανάκτησης 28.02.2022

Εικόνα 29: Εικόνα 26: Παιδική χαρά στο πάρκο Τσέπης στην Οδό Φερών.

Πηγή: <http://worldagronomists.blogspot.com/2017/08/t-pocket-parks.html>

Ημ.ανάκτησης 28.02.2022

Εικόνα 30: Μετατροπή του χώρου στάθμευσης σε πάρκο

Πηγή: <https://www.inexarchia.gr/story/local/parko-nayarinoy-einai-i-psyhi-ton-exarheion>

Ημ.ανάκτησης 15.03.2022

Εικόνα 31: Δημιουργία παιδικής χαράς στο πάρκο Ναυαρίνου.

Πηγή: <https://www.firefund.net/parkonavarinou>

Ημ.ανάκτησης 15.03.2022

Εικόνα 32:Οι πέντε βασικές ζώνες διαμόρφωσης του πάρκου, παιδική χαρά (κίτρινο), ζώνη φύτευσης δέντρων (καφέ), (περιμετρική φύτευση (πράσινο), χώρος αμφιθεάτρου(μπλε) και χώρο συνάθροισης γύρω από φυτό μπανανιά (κόκκινο), και σχηματικά πρωτεύουσες, δευτερεύουσες κινήσεις στο χώρο και εμποδιζόμενες ροές.

Πηγή: https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/35100/6/l2_01_03.pdf

Ημ.ανάκτησης 26.08.2022

Εικόνα 33:Πάρκο τσέπης στην Κυψέλη.

Πηγή:<https://www.reuters.com/article/us-greece-environment-pocket-parks-idUSKBN2B320F>

Ημ.ανάκτησης 10.02.2022

Εικόνα 34:Πάρκο τσέπης στην Κυψέλη.

Πηγή: <https://www.ecoscapes.gr/projects/51-pocket-garden-01.html>

Ημ.ανάκτησης 10.02.2022

Εικόνα 35: Πάρκο τσέπης στον Κολωνό.

Πηγή: <https://www.kathimerini.gr/society/561243139/etoimo-to-deytero-parko-tsepis-stin-athina/>

Ημ.ανάκτησης 12.02.2022

Εικόνα 36: Πάρκο τσέπης στον Κολωνό πριν τη διαμόρφωση.

Πηγή: <https://ypodomos.com/etoimo-to-deytero-quot-parko-tsepis-quot-stin-athina/>

Ημ.ανάκτησης 12.02.2022

Εικόνα 37: Πάρκο τσέπης στον Κολωνό μετά τη διαμόρφωση

<https://www.travel.gr/experiences/activities/eco-travel/parka-tsepis-mikres-oaseis-stis-geito/>

Ημ.ανάκτησης 12.02.2022

Εικόνα 38: Ο χώρος πριν τη διαμόρφωση.

Πηγή:<https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/>

Ημ.ανάκτησης 10.03.2022

Εικόνα 39:Το πάρκο τσέπης στο Παγκράτι μετά τη διαμόρφωση.

Πηγή:<https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/>

Ημ.ανάκτησης 10.03.2022

Εικόνα 40: Το πάρκο τσέπης Στο Παγκράτι μετά τη διαμόρφωση.

Πηγή:<https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/> Το 8ο πάρκο τσέπης στα Πατήσια

Ημ.ανάκτησης 20.03.2022

Εικόνα 41:Το πάρκο τσέπης στο Παγκράτι.

Πηγή:<https://adoptathens.gr/aksones-programmatos/prasino-parka-tsepis/>

Ημ.ανάκτησης 20.03.2022

Εικόνα 42-43-44-45: Χάρτες περιοχών των τεσσάρων πάρκων

Πηγή: <https://www.google.com/maps>

Ημ.ανάκτησης 20.12.2022

Εικόνα 46:: Έλεγχος πλεονεκτημάτων στους τρεις τομείς αειφορίας για το John F. Collins Park στη Φιλαδέλφεια(αριστερά)και το πάρκο Ναυαρίνου στην Αθήνα(δεξιά).

Εικόνα 47: Έλεγχος πλεονεκτημάτων στους τρεις τομείς αιειφορίας για το Floating Pocket Park του Πάντινγκτον στο Λονδίνο, (αριστερά) και τον κήπο πεταλούδων της Κυψέλης στην Αθήνα (δεξιά).

Εικόνα 48: Δυνατότητα ταξινόμησης πράσινων χώρων με βάση τα όρια .

Πηγή: <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S1618866721003009?token=E9806B58F1FE99EC8DDB39A658E08A6F2BA7147A83F6D169BA7D54F764A79AB0C8B449F303CFDDB88508BED51D51A708&originRegion=eu-west-1&originCreation=20220606094050>

Εικόνα 49: Περιπτώσεις οικοπέδων 1,2,3,4,5 όπως αποδόθηκαν μέσω Rhino

Εικόνα 50: Εισαγωγή του οικοπέδου στην παράμετρο επιφάνειας.

Εικόνα 51: Εφαρμογή εντολής IsoVist για εντοπισμό επιφάνειας ορατότητας.

Εικόνα 52: Εισαγωγή των γύρω πολυκατοικιών στην παράμετρο curve για εντοπισμό πυκνότητας κτιρίων.

Εικόνα 53: Εφαρμογή IsoVist σε κάτοψη.

Εικόνα 54: Επιλογή των δύο μακρύτερων αξόνων για τη δημιουργία των δυο διαδρομών

Εικόνα 55: Επέκταση ακτινών για τη δημιουργία των αξόνων των δυο διαδρομών.

Εικόνα 56: Offset κύκλου για τη δημιουργία του χώρου κίνησης γύρω από το κεντρικό στοιχείο.

Εικόνα 57: Offset αξόνων για τη δημιουργία των μονοπατιών σαν επιφάνειες.

Εικόνα 58: Ενιαία επιφάνεια σκληρού υλικού.

Εικόνα 59: Επιλογή σημείων εκτός κεντρικής περιοχής

Εικόνα 60: Μείωση επιφάνειας πάρκου για αποφυγή δημιουργίας σημείων πάνω στο όριο.

Εικόνα 61: Αυξημένη ορατότητα στην κεντρική περιοχή και στον κύριο διάδρομο κίνησης.

Εικόνα 62: Αναζήτηση συντομότερης διαδρομής για το δευτερεύον μονοπάτι.

Εικόνα 63: Διάρθρωση των γραμμών από τα μονοπάτια και την κεντρική περιοχή για τον εντοπισμό των σημείων τοποθέτησης του αστικού εξοπλισμού.

Εικόνα 64: Εισαγωγή των στοιχείων στις δυο παραμέτρους, επιφάνεια και περίγραμμα (κόκκινοι κύκλοι).

Εικόνα 65: Εφαρμογή στο οικόπεδο 3

Εικόνα 66: Βασικά στοιχεία, άξονες και σημεία.

Εικόνα 67: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

Εικόνα 68: Εφαρμογή στο οικόπεδο 1

Εικόνα 69: Βασικά στοιχεία, άξονες και σημεία.

Εικόνα 70: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

Εικόνα 71: Εφαρμογή στο οικόπεδο 2

Εικόνα 72: Βασικές στοιχεία, άξονες και σημεία.

Εικόνα 73: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

Εικόνα 74: Εφαρμογή στο οικόπεδο 4

Εικόνα 75: Βασικές στοιχεία, άξονες και σημεία.

Εικόνα 76: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου

Εικόνα 77: Εφαρμογή στο οικόπεδο 5

Εικόνα 78: Βασικές στοιχεία, άξονες και σημεία.

Εικόνα 79: Στοιχεία αστικού εξοπλισμού, διαμόρφωση συνολικού όγκου.

Εικόνα 80: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 3.

Εικόνα 81: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 1.

Εικόνα 82: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 2.

Εικόνα 83: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 4.

Εικόνα 84: Τελική διαμόρφωση οικοπέδου 5.

50-84: Από το λογισμικό grasshopper

Πηγή: Δημιουργία του συγγραφέα.

Εικόνα 85: Αποτελέσματα εικόνων μηχανής τεχνητής νοημοσύνης για πάρκα τσέπης.

Πηγή: Δημιουργία της μηχανής AI Midjourney.

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας1: Χαρακτηριστικά του Paley Park.

Πίνακας 2: Χαρακτηριστικά του John F. Collins Park.

Πίνακας 3: Χωρικά χαρακτηριστικών του πάρκου τσέπης.

Πίνακας4: Κοινωνικά χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης.

Πίνακας 5: Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης

Πίνακας 6: Τυπολογίας πάρκων τσέπης με βάση την παράμετρο την ανοιχτότητα του οικοπέδου.

Πίνακας 7: Τυπολογία πάρκων τσέπης με βάση την παράμετρο της λειτουργίας που προσφέρεται.

Πίνακας 8: Κατηγορίες χώρων πρασίνου με βάση το ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Πίνακας 9: Παράμετροι σχεδιασμού ενός πάρκου τσέπης.

Πίνακας 10: Χαρακτηριστικά πλωτού πάρκου τσέπης του Λονδίνου.

Πίνακας 11 Χαρακτηριστικά του κήπου των πεταλούδων της Κρακοβίας.

Πίνακας12: Χαρακτηριστικά του αστικού κήπου Branch Pocket Farm.

Πίνακας 13: Χαρακτηριστικά του Πάρκου Τσέπης στην Οδό Φερών.

Πίνακας14: Χαρακτηριστικά του πάρκου Ναυαρίνου.

Πίνακας15: Χαρακτηριστικά του κήπου τσέπης στην Κυψέλη.

Πίνακας 16: Χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης στον Κολωνό.

Πίνακας 17: Χαρακτηριστικά του πάρκου τσέπης στο Παγκράτι.

Πίνακας18: Χαρακτηριστικά του 8ου πάρκου τσέπης του δήμου Αθηναίων στα Πατήσια.

Πίνακας19: Σύγκριση τεσσάρων χαρακτηριστικών παραδειγμάτων πάρκων τσέπης.

Πίνακας 20: Παράμετροι σχεδιασμού ενός πάρκου τσέπη σε αντιστοίχιση με εντολές του προγράμματος.

Πηγή όλων των πινάκων: Δημιουργία του συγγραφέα.